

Rodičům mých vnuků

podle G. C. Willise

Rodičům mých vnuků

podle G. C. Willise

Přeloženo z německého „An die Eltern meiner Enkelkinder“,
vydavatel: Ernst Paulus, 673 Neustadt/Weinstr. Haltweg 23, 1968
Název originálu: „To the Parents of my Grandchildren“

Citáty z Bible jsou uváděny podle kralického překladu, v některých případech upraveny dle předlohy.

ŠÍŘENÍ PÍSMÁ SVATÉHO
www.sirenipismasvateho.cz
2015

NEPRODEJNÉ

OBSAH

Úvod	8
------------	---

Starý zákon

Adam	11
Lámech	14
Enoch	15
Noé	18
Abraham	19
Lot.....	20
Izák.....	22
Izmael	23
Ezau	25
Jákob.....	26
Amram a Jochebed	29
Farao.....	30
Aron	32
Mojžíš	33
Kálef.....	35
Achan.....	38
Raab.....	39
Dcery Salfadovy	41
Gedeon	42
Jefte	43
Samson	43
Elimelech a Noémi	45
Anna	48
Elí	50
Samuel	51
David.....	52
Ittai	56
Barzillai Galádský	57
Saul	60
Jonata	60
Banaiáš, syn Joiadův	63
Syn Abnerův	64

Šalomoun.....	64
Roboám	66
Abiáš	67
Aza	68
Jozafat	69
Ezechiáš	71
Jozáš	74
Daniel.....	77
Mardocheus	77
Sallum a jeho dcery	78

Nový zákon

Zachariáš a Alžběta.....	80
Dům v Nazaréti.....	81
Vdova z Naim.....	83
Jairus.....	83
Syn s démonem	84
Synové Zebedeovi	85
Marie, matka Jana-Marka	86
Řada domů	
Kornelius.....	88
Lydia	89
Žalářník ve Filippis	91
Dům Oneziforův	92
Dům císařův.....	94
Dům Narcissův.....	94
Vyvolená paní a její děti	95
Archippus.....	95
Timoteus.....	96
Novozákonní napomenutí pro rodiče	97
Starozákonní napomenutí	99

Moji v Pánu milí!

Myslím, že vás takto smím nazývat, poněvadž tyto stránky jsou určeny jenom těm, kteří Jemu náležejí, a toto pouto z nás činí jednu rodinu, ve které je každý pro druhého drahý. Takto můžete snést starého muže, který by chtěl předat mladším členům této veliké rodiny pár lekcí, které se pokusil naučit od radostných dětí, které kdysi byly v jeho domě, ale nyní jsou daleko pryč.

Snad bych lépe měl říci, že to jsou lekce, jimž se mne snažil naučit náš božský Učitel (Mat 23,8) Svým Svatým Slovem, neboť také to je pravda. Může být, že Bůh, aby nás těmito lekcím naučil, si použije jak Svě Slovo, tak i našich dětí, abychom nezůstávali jen u teorie.

Jistě jste již někdy viděli dítě, pro které byla nějaká úloha strašně těžká. Snad mu ji učitel musel vícekrát vracet a papír byl plný skvrn od slz, které přitom prolilo, než úlohu skutečně zvládlo. Také některé z těchto stránek zde byly zkropeny slzami, a přece si nejsem docela jist, že autor se všem těmito lekcím, které by chtěl předat dál, sám naučil.

Jenom si nemyslete, že píše z domýšlivé přezíravosti. Tak tomu není. Mnohé z těchto lekcí mu způsobily tolik bolesti, že nakonec v zármutku srdce vše dal stranou a rozhodl se nepsat už dále. A potom věc ležela mnoho let. Vedlo se mu jako malomyslnému dítěti, které zastrkuje svůj sešit, poněvadž ten mu příliš staví před oči jeho čmáranice, omyly a neúspěchy.

Přece však jej nemohl nechat zastrčený. Musel ho znovu přinést a zkusit dokončit. Nepotřebujete si přechíst mnoho, abyste zpozorovali, že tyto stránky byly psány jen pro určité zvláštní oči: totiž pro oči, které se často plny lásky dívaly do očí, jež se s nimi v lásce střetávaly. A tak musíte odpustit otevřenost a důvěrnost slohu, neboť nic nebylo změněno. Tato malá knížečka by vám nebyla nabídnuta, kdyby nebylo té skutečnosti, že – jak říká náš milý bratr Pavel – „*jsem dlužníkem*“.

Žijeme v těžkých dobách, plných nebezpečí, které jsou v Písmu (2. Tim. 3,1) předpověděny, a není lehké vychovávat naše děti. Sám Pán říká: „*Syny jsem vychoval a vyvýchil, oni pak strhli se mne.*“ (Iz. 1,2) Žel, že v srdcích našich dětí (a rovněž tak i v našich) se nalézá to, co je od přírody vede k tomu, aby šly špatným směrem, a jediné Boží milost je dostačující pro všechno, čeho mají rodiče zapotřebí. Buď Bohu dík za to, že označuje naše děti za „svaté“ (1. Kor. 7,14) a říká: „*Dosti máš na mé milosti.*“ Jestliže se tyto stránky prokážou

být pro některé mladé rodiče povzbuzením nebo varujícím zdviženým prstem, tu jsem ze srdce vděčen. Kéž Bůh naděje je s vámi, milí spolu-rodiče.

dědeček

Předmluva ke druhému vydání v angličtině

S překvapením a díkem Pánu vidíme, že druhé vydání této malé knížky se stává nezbytným. Jeden z čtenářů píše, že to je smutná kniha, a já se bojím, že to je pravda. Ale nejsou dějiny lidí, Adamem počínaje, smutnou posloupností jejich selhání, hříchu a utrpení? A přece, čím temnější je tato část obrazu, tím jasněji v ní září láska, milost a věrnost Boží. Proto můžeme doufat, že uprostřed toho smutného selhání budou naše zraky upřeny k Tomu, který nikdy nezklame, a že při pohledu na svoji zodpovědnost budeme povzbuzeni, abychom počítali s Jeho věrností.

Bůh je stále ještě „*Bůh vši útěchy*“ (2. Kor. 1,3). A i když nám budou stránky, které následují, znít vážně a smutně, tu přesto doufám, že současně utěší a povzbudí srdce každého čtenáře.

Úvod

Před mnoha lety, když jste byli ještě malí, mne moje denní cesta za prací vedla kolem starého, zchátralého domu. Pokud jsem já pamatoval, byl prázdný a v průběhu času vypadal stále žalostněji. Byl to velký čtvercový červený dům z cihel a stál sám pro sebe v jakémsi parku, který dříve mohl být velmi hezký. V první době, když jsem ho viděl, budil ještě domácký a obyvatelný dojem, i když stál prázdný. Ale jeho poslední obraz, který se mi nyní vynořuje v paměti, je zcela jiný. Oplocení spadlo, veranda je v troskách, okna jsou rozbita, dveře a rámy zpřeráženy – smutná ruina.

Ale nejsmutnější na tom je, že tento dům byl kdysi rodinným majetkem známého bohatého a úspěšného křesťanského obchodníka. Všichni jej znali jako křesťana; a toto nyní byl smutný památník, který svět na něho upomínal. Rodina sama byla ještě smutnějšími troskami než dům. Bylo by pro mne příliš smutné, abych zde vyprávěl její příběh.

Můžete si myslet, že tak často, když jsem šel kolem tohoto domu, ve mně vyvstávala otázka: „Jak je to možné, že rodina, která byla známá jako křesťanská, mohla dospět do takového stavu?“ A někteří z vás jste mi těžce leželi na srdci, když jsem myslel na léta jsoucí ještě před námi.

Otevřel jsem svoji Bibli, tu drahou starou knihu, která vždy dává útěchu ve starostech, pokoj v tísní a poučení v naší nevědomosti. Nalezl jsem tam velké množství poučení o tomto nesmírně důležitém tématu. Nechci tvrdit, že jsem snad sáhl obzvláště hluboko do tohoto pokladu, který leží v našich rukou, a také ne, že jsem byl poslušný učení, které jsem nalezl (jakkoli si upřímně přeji, abych to byl činil). Toto učení je nám dáno různými způsoby: jak příklady, napomenutími a varováními, tak i skrze příkazy.

Vy, moji milí, už nejste ti „malí“, jako jste tehdy byli. Místo toho máte nyní vy své „malé“, abyste je vychovávali pro našeho Pána a Mistra. Dovolte nyní dědečkovi těchto „malých“, aby jejich rodičům předal něco z toho, co shromáždil, když přemýšlel o radostech a starostech rodičů, kteří nám jsou představeni v Písmu.

Nepíše proto, že by měl ve výchově svých vlastních dětí obzvláště vynikající úspěchy, to vy víte. Spíše musí vyznat s Davidem: *„Ačkoli můj dům není takto u Boha, tedy přece mi učinil smlouvu věčnou, která všelijak upevněna a ostríhána bude. A to jest všechno mé spasení a všeliká útěcha, že nic tak vzděláváti se nebude.“* (2. Sam. 23,5 – zčásti přel. z něm.) Ale přes všechno své selhání může dát svědectví o té velké milosti Boží a o Jeho nikdy neselehávající trpělivosti i v této těžké odpovědnosti.

Myslím, že se hlubokou vážností dotkne každého bohobojného otce, když zvažuje příběhy, jako je Adamův, jehož nejstarší syn byl vrahem; nebo příběh Noé, z jehož potomků je část stále ještě pod prokletím; Abrahamův, jehož nejstarší syn byl a stále ještě je pramenem utrpení a nesnází pro Boží lid; příběh Mojžíšův, jehož vnuk byl jedním z prvních, jestli ne vůbec prvním modlářským knězem v Izraeli; Davidův s jeho rodinnými těžkostmi. A když se podíváme na rodinu Joziášovu, tu je toho opravdu dost, aby to zlomilo každé rodičovské srdce. A tak naše srdce volají po odpovědi na otázku, která vyvstává: „Proč takoví bohobojní mužové museli mít tak zlé potomky?“ Nemůžeme jinak, než si tuto otázku ve svém srdci klást, i když se naše rty zdráhají ji vyslovit: „Je něco, co mě může učinit jistým, že moje rodina nepůjde po této smutné cestě?“

Tyto otázky pohnuly často srdcem pisatelovým, a snad i vy jste častěji trápeni podobnými myšlenkami. A tak bych chtěl s Boží milostí a pomocí ukázat na některé odpovědi, které se zdá Písmo dávat na tyto otázky. A když nám tato otázka opět zazní – jako ozvěna: „Proč takoví počestní sluhové Páně mají tak zlé děti?“ – tu se nám zdá, že Boží slovo odpovídá, jak se často stává, jinou otázkou: „Není tu nějaká příčina?“

Není tu vždy nějaká příčina, když bohabojní rodiče mají zlé dítě? Bible se zdá říkat, že takový důvod tu vždy je. Vždyť smutné příběhy nejsou v Bibli sdělovány proto, aby oslabovaly ruce věřících rodičů, nýbrž spíše jako varování, která nám označují nebezpečí, hrozící našemu vlastnímu rodinnému životu; a když dáme pozor na tato varování, budeme Tomu, který je dal, vždy vděční. Smutné, vskutku smutné je nařikání Pána nad mnohými: „*Komu mluviti budu a kým osvědčovati, aby slyšeli? Aj, neobřezané jsou uši jejich, takže nemohou pozorovati; aj, slovo Hospodinovo mají v posměchu a nemají libost v něm.*“ (Jer. 6,10) A jaký je lék, když cítíme, že toto je náš stav? Myslíím, že ho nalezneme v Jeremiášovi 4,4: „*Obřezte se Hospodinu a odejměte neobřízky srdce vašeho.*“ Domnívám se, že napomenutí k obřezání se pro Pána znamená odřezání oněch „*žádostí těla*“, které nás tak snadno obklíčují (1. Petra 2,11). Když se staráme o své děti kvůli našim dětem, když se to neděje kvůli vyšší pohnutce – kvůli Pánu, nemůžeme jít příkladem. Je třeba, abychom dbali těchto napomenutí, neboť nesmíme riskovat to, že by naše uši těžko slyšely, takže bychom tato nanejvýš vážná varování nezaslechli.

Moje děti, chci vás důrazně poprosit, abyste – stůj co stůj – dbaly těchto varování z Božího slova, neboť mé srdce se chvěje při myšlence, že pokud tak neučiníte, přijde snad den, kdy se zlomeným srdcem byste daly vše, co máte, za to, abyste ještě jednou měly tuto příležitost; ale ta je pak pryč a nevrátí se.

Prožil jsem to utrpení vidět takové rodiče, jejichž srdce byla zlomena, jak hleděli s úzkostí a se strachem na nevydařené dítě – a byli si přitom dobře vědomi, že příčinou bylo jejich vlastní bezstarostné chození, cesta, která ležela už léta za nimi. Ale „*cožkoli rozsíval by člověk, to bude i žíti*“, je výrok, který se i vzhledem k nám a našim dětem prokazuje nanejvýš pravdivým.

STARÝ ZÁKON

ADAM

Začněme příběhem Adamovým a hledejme příčinu pádu jeho prvorozeného. „*Budete jako bohové*“, sliboval pokušitel Evě a Eva i její muž padli oba. A co bylo příčinou jejich pádu? Neposlušnost. Neposlušnost vůči jasnému slovu Božímu. Byli vědomě neposlušní slova Božího, které dobře znali a zcela mu rozuměli. Také i my smíme být jisti, že neposlušnost vůči tomuto Slovu, i když se zdá činit naši cestu méně namáhavou, přinese utrpení nejen pro nás, nýbrž utrpení – a snad dokonce i zkázu – pro naše děti.

Neposlušnost, první příčina zkázy, která je nám kladena před oči, snad stojí ještě stále na prvním místě jako ta nejzákladnější příčina zániku křesťanských rodin. Smím vás prosit, jestliže máte rádi svého Mistra, jestliže máte rádi své děti, abyste byli Božího slova poslušní plně, ze srdce, s láskou a bez váhání? To je zde na zemi ta jediná jistá cesta. Co ale bylo příčinou neposlušnosti našich prvních rodičů? Myslím, že první příčinou byla pochybnost, kterou had zasel: „*Takli jest, že vám Bůh řekl?*“ Kéž nám Pán sám v těchto dnech, kdy platí za pokrokové pochybovat o Jeho Slově, zachová takovou nepohnutelnou důvěru ke Svému Slovu, aby nic ani v tom nejmenším nebylo schopné znepokojit naši víru.

Jsou určité věci, před kterými máme utíkat: „*Mládenčích pak žádostí utíkej.*“ (2. Tim. 2,22) „*Utíkejte modlářství.*“ (1. Kor. 10,14) „*Utíkejte smilstva.*“ (1. Kor. 6,18) „*Ale ty, ó člověče Boží, takových věcí utíkej.*“ (1. Tim. 6,11) Pokud vím, není nám nikde řečeno, že máme utíkat před ďáblem. Naopak čteme: „*Vzepřete se ďáblu, i uteče od vás.*“ (Jak. 4,7) Věřím, že nikdy nebyla a nebude žádná pochybnost o Božím slovu, jejímž původcem by nebyl ďábel. Vzepři se mu, a on od tebe uteče.

Vidíme, že Evě byl nabídnut zvláštní vábný prostředek, aby se stala neposlušnou. „*Budete jako Bůh.*“ Pokušitel nabízí Evě vyšší místo než to, které jí dal Bůh. Nevidíme přesně to samé pokušení všude kolem nás u rodičů? Nesnaží se většina lidí si „společensky polepšit“? Nesnaží se většina získat vyšší místo ve světě, a když už ne pro sebe, tu přece alespoň pro své děti?

Je smutné, že to musí být řečeno: také křesťanští rodiče nejsou chráněni proti této lsti ďábla, kterou se on snaží strhnout nás i naše rodiny. Vidíme

to všude. Naši rodiče byli spokojeni s obyčejným domkem. My musíme mít dům krásný a vybraný. Naši rodiče se spokojili s tím, že chodili pěšky; my musíme mít auto. Naši rodiče se spokojili s rohožemi, my musíme mít krásné a drahé koberce. Řeknete, že se časy změnily. Vskutku se změnily. „*Byli obři na zemi*“ v době našich předků, totiž v Božích věcech; ale dnes – trpaslíci.

Je to to samé zlo, jímž trpěl Adam. I naše denní noviny o tom přinášejí karikatury: Kdo ještě nic neviděl nebo neslyšel o „držení kroku se sousedem“? Snad nás to jen obveseluje tam, kde by to mělo být spíše varováním, neboť i my jsme často v pokušení „držet krok“ se **svými** sousedy a známými. Neumíme snést, aby nás jiní lidé měli za jiné, a přece **jsme** jiní, neboť Bůh ve Své milosti učinil rozdíl. Věřím, že zapomenutí tohoto rozdílu, tato žádost rodičů Kainových, aby zaujali vyšší místo než to, na které je Bůh postavil, bylo jednou z příčin Kainovy zkázy a Abelovy smrti.

Nový zákon nám v této věci dává trochu více světla. „*A pro kterou příčinu zamordoval ho? Protože skutky jeho byly zlé, bratra pak jeho spravedlivé.*“ (1. J. 3,12) Byl žárlivý na svého bratra a „*kdo ostojí před závistí*“ (Přísl. 27,4)? Závist přivedla mnohého svatého Božího k pádu. Stálo by za námahu, abyste si jednou vzali Bibli a nějakou dobrou konkordanci a podívali se, co Pán má říci k žárlivosti a k závisti, ale nyní se spokojíme s tímto jedním místem: „*Nebo kde jest závist a rozdráždění /svárliivost/, tu i roztržka i všeliké dílo zlé.*“ (Jak. 3,16) Ano, byla to závist, která stála v pozadí Kainovy vraždy. A je to závist, která i nás vede k hledání vyššího místa ve světě, než je to, které nám dal Bůh. Proto, moji milí, dbejte na to, abyste odložili všechnu závist (1. Petra 2,1).

Jak málo myslela Eva, když trhala **zakázané ovoce**, na to, co za nevýslovně hořké ovoce si sama pro sebe připravila – ovoce, které ji jednou ranou oloupilo o dva syny. A jak lehkovážně a bezstarostně můžeme i my sami svolit k nějakému vědomému hříchu, který nám a našim dětem může přivodit léta starostí a utrpení. Buďme na stráži!

Ale je nám dáno ještě další poukázání na to, že v Adamově rodině nebylo vše takové, jaké by to mělo být. Z 1. Mojžíšovy 4,1 vyvozujeme, že to byla Eva, kdo dal Kainovi jeho jméno. To může dost souhlasit s dnešní praxí, ale bojíme se, že to je v odporu k Božímu pořádku. Je to jako stéblo slámy, které nám říká, odkud vanul vítr v Adamově domě. Vzpomínáte si, že to byla Eva, která přivedla Adamův pád a zjevně si podržela vedení v oné první domác-

nosti. Když přicházíme v 1. Mojžíšově 5,3 k Setovi, tu vidíme, že se věci změnilly. „*Byl pak Adam ve stu a třiceti letech, když zplodil syna ku podobnosti svému a k obrazu svému a nazval jméno jeho Set.*“ Adam a Eva se své lekci naučili, a my nyní nalézáme Adama na jeho správném místě.

A jaké místo to pro něho a pro Evu bylo? Myslím, že tuto otázku nám zodpovídá jednak 1. Petra 3,4-6: „*... ten skrytý srdce člověk, záležející v neporušitelnosti krotkého a pokojného ducha, který před obličejem Božím velmi drahý jest. Tak zajisté někdy i ony svaté ženy, které naději měly v Bohu, ozdobovaly se, poddány byvše mužům svým. Jako Sára poslušna byla Abrahamu, pánem jej nazývajíc.*“ Na druhé straně je doporučeno mladým ženám, mladým matkám, aby „*vládly svým domem*“ (1. Tim. 5,14).

Řecké slovo, které tu je použito, je obzvláště poučné. Je to jediné místo v Novém zákoně, kde je použito, a doslovně přeloženo by se pravděpodobně četlo: „být paními domu“. Je to jediné slovo, jedno sloveso. Odpovídající podstatné jméno je užito dvanáctkrát (vše v prvních třech Evangelích a vždy ve vztahu k otci) a je překládáno jako „pán domu“, „mistr domu“ atd. Myšlenka v onom verši v Epištole Timoteovi byla jednou překrásně opsána: „Znamená to královskou suverenitu, která se nedotýká suverenity pána domu.“ Spíše vládnu oba spolu v tom malém okruhu, který Bůh svěřil jejich péči.

A snad vidíme něco z této jednoty smýšlení a jednání ve spojitosti s novorozeným Setem, neboť v 1. M. 4,25 se sice zdá, jako by se Eva znovu zmocnila vedení při dávání jména dítěti, avšak v kap. 5,3 jsou tatáž slova užita o Adamovi.

Kniha Přísloví by si zasloužila, aby byla uváděna více než jen nahodile, neboť tato milá harmonie mezi otcem a matkou je tam výborně představena skutečností, že ze čtrnácti případů, ve kterých je zmínka o matce, jde ve dvanácti případech společně o otce i o matku.

Je zjevné, že tato milá jednota v Adamově rodině po léta nebyla, a protiklad mezi 1. M. 4,1 a 5,3 nám o tom dává vážné poučení. Eva vskutku „vedla domácnost“, ale shledáváme, že ono vyrovnávající napomenutí z 1. Petra 3 jí nebylo osvojeno. Je povzbuzující vidět, že tato lekce nakonec přece jen byla zvládnuta a Set, ovoce a důkaz této tak těžce naučené lekce, je prvním v dlouhé řadě semene ženy, která byla zakončena oním slavným Semenem, které potřebovalo hadovi hlavu.

LÁMECH

Následující část, která je nám v Písmu představena, je o Lámechovi, „*sedmém od Adama*“, ale sedmém v linii Kainově, nikoli Setově. Všimni si nejprve, že Lámech je první, o kterém se Bible zmiňuje, že měl více než jednu ženu. Tento zvyk má tedy původ u potomka Kainova a nikoli Setova.

O mnohých rodičích slyšíme říkat: „mohou být na svou rodinu opravdu hrdí.“ Lámech, Ada a Zilla (jeho dvě ženy) byli takoví rodiče. Chlapci byli zjevně vychováni v prospěšné, pracovitě muže a jejich sestra Noéma („půvab“) doplňuje tento obraz rodiny v pozemském štěstí. Oba synové Ady, Jábál a Jubál, byli otcové těch, kteří v stanech přebývají a stádo pasou, a těch, kteří hrají na harfu a na flétnu, zatím co Tubalkain (což znamená tolik co „potomek Kaina“ – na památku svého známého předka) byl otcem kovo-zpracujícího řemesla, velkého a důležitého odvětví průmyslu, které stále nabývá většího významu. Ano, když Lámech pozoroval jasný úspěch v životě každého ze svých čtyř dětí, mohl být jistě (ze světského hlediska) pyšným a šťastným mužem.

Ale zdání klame, neboť Lámech měl, stejně jako zakladatel jeho rodu, jehož jméno chtěl nechat dále žít ve svém synovi, hřích, který jej – jak se zdá – pronásledoval; a hřích odjímá radost z každého života. Stejně jako Kain, i Lámech byl vrah a úzkost z pomsty ho zjevně tížila a podkopávala pokoj a radost, které jinak mohly být jeho údělem.

A co se stalo s jeho rodinou? Co bylo z oněch prvních pionýrů zemědělství, hudby a zpracování kovů? Už dávno odstoupili z tohoto jeviště. Kam ale šli? Byli vychováni a vzděláni pro tuto zemi, byli úspěšní na této zemi; jen stěží lze mít za to, že by kdy opustili tuto širokou cestu, která už dovedla do zkázy tak mnohé, kdo po ní šli; a v čele všech Kain, jejich ctěný předek jako jejich vůdce.

Tisíce křesťanských rodičů dalo svým dětem dobrý start na široké cestě tam, kde jim mínili dát pouze dobrý start pro tento život. Oč lepší je pro vaše děti, aby byly neznámé a nepovšimnuté v tomto životě, ale věděly, že jejich jména jsou zapsána v nebi, než aby se zde skvěla na nejnádhernějších tabulích slávy tohoto světa – bez Krista!

Je radostí obrátit se nyní od „*sedmého od Adama*“ v linii Kainově k „*sedmému od Adama*“ v linii Setově (Judy 14). Ostatně, zamysleli jste se už někdy nad tím, **proč** si Duch Svátý v tak krátkém Listu, jako je Judův, dává námahu, aby nám ukázal, kolik generací to je od Adama až k Enochovi? Enochův příběh může přinést útěchu všem křesťanským rodičům dneška. Čteme: „*Enoch pak byl v šedesáti a pěti letech, když zplodil Matuzaléma. A chodil Enoch stále s Bohem po zplození Matuzaléma tři sta let, a plodil syny a dcery.*“ (1. M. 5,1.22)

Dobře si všimněte: O Enochovi nám není sděleno, že 65 let před narozením dítěte chodil s Bohem. Zjevně to bylo teprve toto malé dítě, které přivedlo Enocha k tomu, aby chodil s Bohem.

Snad jste si už všimli, jak sobečtí jsou většinou mladí křesťané, a je přitom zcela jedno, zda jsou svobodní, nebo ženatí a vdané. Ono Já – to dobré nebo špatné Já – si činí všeobecně nárok na velký prostor v jejich myšlenkách. „Co bych rád chtěl?“ „To nechci dělat!“ – jak často slyšíme takové výrazy! Jak často jsme je sami použili! Avšak když přijdou děti, tu pro nás začíná nový druh lekcí. Děcko často křičí a nechce spát. Matka měla dítě už celý den, nyní je na řadě otec.

Tak mnoho hodin jsem chodil s jedním z vás v náruči po předsíni, když bych byl mnohem raději ležel ve své teplé, měkké posteli a spal. Šťastní jsou ti rodiče, kteří mají obcenství s Bohem, když tak chodí po předsíni s křičícím, neklidným dítětem. Zažívají to, jak se tato obávaná noční bdění změní v hodiny nebeského obcenství s nejlepším a nejmilejším přítelem. Tichý dům, když všichni ostatní spí, je právě to místo, kde můžeš mít nerušený kontakt se svým Pánem.

A když potom dítě (jak se to u vás občas stává), přijde na okraj oné studené, tmavé řeky a mladý život, který se ti stal dražším než tvůj vlastní, hrozí, že ti vyklouzne, pak se učíš jedné z nejhlubších lekcí, které tento život může učit – vpravdě říci: „Staň se vůle Tvá!“

Ale pravděpodobně by každý z nás mohl napsat knihu o lekcích, jimž se učíme od našich malých miláčků – jejichž pouhý dotek malé jemné ručky znamená vždy více a jejichž svémyslná vůle se tvrdošíjně vzpírá naší autoritě.

Nemůžeme se zde dále o těchto lekcích zmiňovat; jenom ten, kdo má sám děti, zná je a rozumí jim; a já myslím, že jenom takový může rozumět Enochově historii. Zdá se být napsána zvláště pro nás rodiče. Kéž by každý z nás, jako Enoch, poznal, že naši milí maličcí nás vedou k tomu, abychom chodili s Bohem. A v tomto nádherném doprovodu smíme nalézat sílu a útěchu pro naši cestu rodičů. To malé děcko, které se zdá být prostředkem k tomu, že jeho otec chodil s Bohem, asi tohoto milého otce den za dnem pozorovalo v jeho chození. Slyšelo, jak vyřkl ono vážné proroctví o budoucím soudu, které je nám po tisících letech oznámeno Judou; a jeho vlastní jméno Matuzalém znamená: „Při jeho smrti propukne“. To vše mu muselo dát jiné naděje a cíle než jeho bratrancům, dětem Lámechovým.

„Co záleží na nějakém jménu?“ – je dnes často projevovaný názor; ale kolik toho bylo skryto ve jménu Enochova syna pro ty, kteří měli oči k vidění a uši k slyšení! Po 300 let se díval na stálé, neodporující si chození svého otce, až ten nebyl více viděn, neboť vzal jej Bůh (tj. vytrhl jej, aniž by viděl smrti, jak se dovídáme v Židům 11). Ale Matuzalém žil dále na zemi a věděl, že soud nemůže propuknout za jeho života. Jeho vlastní syn Lámech byl zplozen a žil 777 let (velmi rozdílné od onoho muže v poslední knize Bible, jehož počet je 666) a zemřel, ale Matuzalém, jeho otec, žil ještě dalších pět let. Pozoroval svého vnuka Noé po 600 let jeho života, slyšel slavnostní oznámení soudu a viděl, jak se stavěl koráb na záchranu celé rodiny jeho vnuka, až nakonec – ten nejstarší člověk, který kdy žil – odstoupil z tohoto jeviště a cesta pro nadcházející soud byla otevřena. Těch 969 let Matuzalémova života jsou těm, kdo mají uši k slyšení, mocným hlasem, který jim mluví o Boží trpělivosti a shovívavosti a že vykonávat soud není podle Jeho srdce, ale který na druhé straně zvěstuje stejně tak jasně a zřetelně tu jistotu, že soud přijde.

Postav nyní na okamžik proti sobě rodiny obou těchto praotců, kteří jsou oba sedmí od Adama: jeden vyznačuje ducha této země, ten druhý atmosféru nebe. Jeden byl vinen vraždou, druhý nikdy nezakusil smrti. Kéž my rodiče si přejeme pro nás samé takový život, jako byl Enochův, pro příklad svým dětem. Není nic, co by na ně mohlo mít mocnější vliv, aby je drželo v oddělení od tohoto světa, který leží pod rozsudkem zavržení, než takový příklad, takový život.

Ačkoli moje pero napsalo už vše, co jsem chtěl říci o Enochovi, tu bych přece ještě chtěl připojit následující řádky, jež spolu spojují tyto tři patriarchy – Enocha, Matuzaléma a Noé:

SVĚT ZA DNŮ NOÉ

*Svět spěchal po své cestě dál,
prodával, stavěl, kupoval,
zaměstnávalo jej plánování.
O Boží věci se nestaral,
ba nevěděl, či nechtěl vědět ani,
že Pán sám sestoupil na tuto zem,
aby zde krácel s člověkem.*

*A čas běžel jak rychlé řeky proud,
až prošlo tři sta let,
v nichž Enoch, prorok Páně, pozdvih' hlas:
„Pán přijde uprostřed tisíců Svých svatých,
přijde, by vykonal soud.“*

*Však žel, stále zaměstnaný svět
spěl po své cestě dál a dál.
Nepřemýšlel, o vážné Boží volání se nestaral.
A pak – jak zvláštní!“ –
jednoho dne Enocha již nikdo neviděl,
neboť Bůh jej vzal,
aby u Něho na výsosti přebýval.*

*Slavnostní poselství však přec se šíří dál:
To Enochův syn otce vystřídal:
„Až zemřu, propukne soud!“
A Noé stavěl koráb, aby své duše zachoval.
Během té práce i on vážně varoval:
„Blízko je Soudce i soud!“*

*Svět spěchal dál, nemyslel na Boha.
K slyšení toho, co On řekl, neměli čas;
nikdo krom Noé neslyšel Jeho hlas.
Teprve tehdy prohlédli, když zatáhla se obloha
a spousty vody zaplavily zem.
Voda zničila jejich pracná díla,
potopa všechny zachvátila –*

*– a všechny stejným způsobem.
To nebyl pouze varující hlas,
Soudce byl zde a soud již nadešel.*

*Stále dál svět svou cestou spěje,
zaměstnává jej plánování, kupování a prodávání,
a nedbá, že se stejně jako ve dnech Noé děje,
že hrozivý soud už visí nízko.
Bůh stále vysílá to vážné varování:
„Soudce je blízko!“*

*A dříve než nastane ten hrozný soud,
vezme Bůh všechny ty Svě k Sobě,
tak jako kdysi v dávné době
Enocha, věrného služebníka svého.
Země a všechny věci musí zaniknout –
– zničí je strašný oheň a žár jeho;
lid Boží však kráčet bude s Ním,
oděn do roucha zářícího, bílého,
a velebit Jej bude hlasem slavnostním
tam doma, u Něho.*

NOÉ

Je jen málo lidí, kteří byli tak poctěni jako Noé. Je nám o něm řečeno, že stejně jako jeho pradědeček, i on chodil s Bohem. Vírou budoval koráb k záchráně svého domu, pohnut jsa strachem, když jej Bůh varoval před věcmi, které dosud nebylo možné spatřit. Jméno a přítomnost jeho dědečka mu musely být denním napomenutím o soudu, jenž se každým dnem blížil. Můžeme si představit, že oněch posledních pět let mezi smrtí jeho otce a dědy muselo být též pěti lety vážného vydávání svědectví od tohoto starého „kázatele spravedlnosti“. V těchto letech se přibližovala stavba korábu svému konci. A potom přišla ona smrt, smrt dědova, jež otevřela cestu potopě, a potom potopa sama se svým úplným zničením všech přátel, známých a celého jim známého světa. Tři synové Noé a jejich ženy procházeli rovněž těmito vážnými a strašnými léty. Jistě bychom mysleli, že ony roky zanechaly

u celé rodiny nesmazatelný dojem. Ale co je téměř první pohled, který se nám zjevuje po osvobození z dlouhého uzavření v korábu? Vidíme Noé opilého ve stanu, obnaženého, a jeho syna Chama, jak se mu posmívá. A tak padá jeden z těchto tří synů, jimž se dostalo výsady, že byli uchováni před potopou, do prokletí, které trvá až do dnešního dne.

Kdo tím byl vinen? Proč syn takového ctěného sluhy Božího, jako byl Noé, se dostal do tak hrozného prokletí? To, co od dětství slyšel a viděl v domě svého otce, a zvláště ty poslední roky, to ho mělo vlastně zadržet od tak špatného chování. Ale komu skutečně dát vinu? Jak často muselo být sklíčeno svědomí Noé: „Kdybys se byl neoddával svému požitkářství, jež způsobilo, že jsem se opil, tu bych byl nejednal takovýmto zahanbujícím způsobem, který vystavil mého syna pokušení – a způsobil jeho pád.“ Hořká lítost často naplňovala srdce Noé, ale byla to lítost nadarmo a smutné následky požitkářství onoho dne trvají až do přítomné doby. A Chamův syn Mizraim šel zjevně ještě dále po převrácené cestě než jeho otec, neboť jeden starý spisovatel o něm říká: „Mizraim byl objevitelem černého umění, astrologie a magie, a byl toutéž osobou, kterou Řekové nazývali Zoroastrem.“

Milé děti, buďme na stráží před požitkářstvím! Je tak lehké mu propadnout a zdá se nám být mnohem příjemnějším se mu předat, než snášet nesnáze jako dobří vojáci Ježíše Krista: vojáci ve službě, nikoliv mimo službu. – O hořkém ovoci shovívavosti vůči sobě samým se dozvíme ještě více, když budeme dále přemýšlet o rodičích v Písmu; ale zatím mějme na zřeteli, že „střídmost ve všech věcech“ (je jedno, zda je to čokoláda, kniha či koníček – nebo ona věc, ve které chybil Noé), je dobrou zásadou pro každého z nás rodičů.

ABRAHAM

Další, o kom chceme uvažovat, je Abraham. Co bylo příčinou Abrahamova trápení s Izmaelem? Žel, Abraham – otec věřících – selhal ve víře. Jak je tomu často i u nás, když my zklameme, byla s tím spojena dlouhá historie. Pán nařídil Abrahamovi, aby šel do země Kanán, a my víme, že tam také skutečně přišel a bydlel tam se stanem a oltářem. Avšak potom propukl hlad – který je často dopuštěn na ty, kteří jdou po cestě víry – a Abraham šel dolů

do Egypta (1. M. 12,10), místo toho, aby se spolehl na Pána v zemi, do které ho Bůh přivedl.

V egyptské zemi s ním bylo dobře jednáno, a sice pro jeho ženu Sáru (zahanbující záležitost), a kvůli ní dostal „*ovce a voly a osly, i služebníky a děvky, též oslice a velbloudy*“ (1. M. 12,16). Byla Agar Egyptská (1. M. 16,3), která potom přinesla do jeho domu tolik neštěstí a bolesti a která se stala matkou Izmaele – byla jednou z oněch „služebnic“, které byly Abrahamovi dány v Egyptě kvůli Sáře? Zdá se být téměř jistým, že tomu tak bylo.

Ale došlo ještě k dalšímu kroku na téže cestě nedostatku víry, dříve než se Agar stala matkou Izmaele a on sám otcem Arabů, kteří od té doby až dodnes byli takovým bičem pro Boží lid. Sára, nikoli Abraham, převzala vedení v celé té smutné historii s Agar nejen tím, že dala Agar svému vlastnímu muži, nýbrž také tím, že se služebnicí Agar jednala tvrdě, takže tato utekla; a nakonec to byla rovněž Sára, která ve svém hněvu žádala, aby nevolnice se svým synem byli zahnáni, žádost, se kterou Bůh souhlasil. V této celé záležitosti se zdá, že Sára opustila místo jí náležející, a toto dává tím jasněji zazářit Boží milosti, když je Sáře v 1. Petra 3,5.6 udělena ona neobvyklá chvála, kterou jsme již uvedli.

Avšak kdo jsem já, abych směl prstem ukazovat na chybné kroky takových mužů a žen, jako byli Abraham a Sára. A přece: tyto věci jsou napsány k našemu napomenutí; kéž nám Pán pomůže, abychom jimi byli varováni.

LOT

Jdeme dále k Lotovi, k jeho smutné, avšak nanejvýš poučné historii. Když Abrahamovi a Lotovi sluhové měli mezi sebou spor, Abraham navrhl, aby se raději rozdělili, než aby poskytovali Amorejským, kteří tehdy bydleli v zemi, smutný pohled na spoluvěřící a služebníky pravého Boha, kteří jsou spolu ve sporu. V laskavém duchu skromnosti a pokory zve Abraham, který je starší, svého synovce Lota, aby volil, kam chce jít. Bylo to žalostné vyjevení vlastního sobectví, které Lota přimělo, aby takové vyzvání přijal. A přece se tak stalo. A on zvolil za svou novou domovinu zavláženou rovinu Sodomy. Ach, jak často jsme i my přivedli své rodiny do nikoli nezbytného styku s morální nečistotou v naději na výhodu, kterou pro ně, či pro své peněženky získáme.

Jak nekonečně lepší by bylo pro Lota, kdyby zůstal chudý, místo aby se stal bohatým bohatstvím Sodomy. Známe smutný příběh, který začal tím, že se nejprve díval na roviny Sodomy, které byly „*svlažované roviny*“; že potom rozbil stany až k Sodomě, až bydlel v Sodomě samé, a nakonec měl místo „*v bráně*“.

Víme ale též, že Lot den za dnem trápil svoji spravedlivou duši, když bydlel na nečistém místě. Snad to byla jeho žena a rodina, kdo ho přemluvili, aby se přestěhoval do Sodomy a tam zůstal přes všechny trýznivé otázky, které na něho denně doléhaly. Nejspíše to byla výhoda, kterou by měly děti v takto výhodně položeném místě. Ať už to bylo cokoli, v každém případě se jeho dcery provdaly – dle všeho za muže ze Sodomy – a cítily se tam doma. A myslíme vždy na to, že toto vše vzniklo z bezostyšné, sobecké volby, kterou Lot sám učinil – místo aby počkal, až by zvolil jeho strýc, jak by to už i slušnost od něho bývala vyžadovala.

Ale nejžalostnější část této celé smutné historie je pro mne v 1. M. 19,14: „*Vyšed tedy Lot, mluvil k zeťům svým, kteří byli pojali jeho dcery, a řekl: Vstaňte, vyjděte z místa tohoto, nebo zkazí Hospodin místo toto. Ale zdálo se zeťům jeho, jakoby žertoval.*“

Vypadal, jako by žertoval. To mi říká mnoho. Vždyť jak víte, je právě tento hřích mým zvláštním pokušením, a tak mohu rozumět, snad lépe než vy, s bolestí vlastních zkušeností, že Lot – sám se svíranou duší – měl zvyk dělat žerty. Snad to byl velmi duchaplný muž, stále s žertem po ruce. Ať tomu tak bylo, či nikoliv, jsem si jist, že to nebylo poprvé, kdy Lot se svými zeti šprýmoval, sice by jinak nemohli špatně rozumět Lotově zoufalé vážnosti v oné hrozné noci a mít ji za žert.

Mysleme na to, moji milí, že Lotovo žertování ho stálo životy jeho prvorozených dcer a jejich rodin. Ty zahynuly při zkažení města – zahynuly tím, co bylo bráno za „*nevinný žert*“. Tak můžeme dobře porozumět slovu v Kazateli 10,1: „*Mouchy mrtvé nasmrazují a nakažují mast apatekářskou; trochu bláznovství má více váhy než moudrost a čest.*“ (část přel. z něm.) Jak rozdílná od toho je vůně Jeho milých masť v Písni 1,3 nebo příjemná vůně masti, která naplnila celý dům, kde seděl Pán a Jeho uředníci. Jak smutné by bylo, kdyby tato vůně byla zkažena „*mrtvými mouchami*“.

Potom nás neudivuje, že Nový zákon tak důtklivě napomíná ty, kteří mají ve shromáždění dohlížitelství (starší), aby byli bedliví, střídmi a vážní (1. Tim. 3,2.8.11; Tit. 1,8; 2,2), a nás všechny varuje před bláznivým mluvením a

šprýmováním, kteréžto věci jsou pro nás nenáležitě (Ef. 5,4). Ach, co je to za trápení svědomí, když ti, které máme rádi, musejí pro naše žerty trávit věčnost v ohnivém jezeře!

Kdyby alespoň toto byl konec této tak hluboce smutné historie Lotovy rodiny! Ale ještě to není konec. To, že Lotova žena se ohlédla, nám říká, kde přebývalo její srdce; stala se solným sloupem: vážné varování pro nás všechny. Jeho vlastní dcery, které byly ze Sodomy zachráněny, Lota po dvě noci za sebou opily (pravděpodobně to u něho nebylo nic neobvyklého) a staly se ke své vlastní věčné hanbě matkami Moábských a Ammonitských: dvou nejzarytějších nepřátel Izraele.

To je výsledek cesty jednoho „spravedlivého muže“, která započala toužebným pohledem na svažované roviny tohoto světa.

Ach, Bože náš, ochraň nás, my Tě o to prosíme!

IZÁK

Přejdeme k Izákovi. Proč bylo jeho stáří zkaleno neblahou hádkou mezi jeho dvěma syny? Co bylo příčinou? Myslím, že klíč k zodpovězení těchto otázek nám dávají slova: *„Ulov mi zvěřinu a přistroj mi krmi chutnou, jak já rád jí dám.“*

Izák byl zámožný muž. Těžké poměry a nouzi – v protikladu ke svému otci – nikdy nezakusil. Byl tím, co nazýváme „změkčilým mužem“. Blahobyt a požitkářství se mu staly zvykem. To, že mu chutnala zvěřina – jsou slova, jež jsou rozhodně pod úrovní svatého. Tak jako u Noé, i zde bylo třeba připsat pád jeho syna z větší části jeho vlastní nevázanosti.

Avšak toto nebylo celé trápení v Izákově domě. Jak nevýslovně smutné je vidět Rebeku, jak vědomě činí opatření k oklamání svého muže. Když si vzpomeneme na příběh Rebeky v 1. M. 24, jak opustila vlast, příbuznost a vše, co měla, a prošla pískem pouště, aby se stala nevěstou onoho milovaného jediného syna, který měl zdědit všecko, tu jsou naše srdce pohnuta: milovala, ačkoli ještě neviděla předmět této lásky (což ale neznamená, že jí měl být neznám) – a tak se stala vyvoleným obrazem pro vztah Církve ke Kristu. Avšak nyní její láska ochladla. Jak ona, tak i Izák, mají oblíbené dítě a žena uváženě využívá slepoty svého muže a oklamává ho. Jak je to vše vzdá-

lené od domu muže Božího, tak jak má být. Stejně tak málo můžeme očekávat požehnání pro naše domy, když muž a žena nejsou jedno. A děti jsou dány, aby domov byl držen pohromadě a aby byla ještě prohloubena ona svatá pouta, která činí muže a ženu jedno. Tyto děti se nemohou stát oblíbenci a tak rodinu rozdělovat, aniž by to nesloužilo k utrpení a hanbě všech.

IZMAEL

Dříve než budeme zvažovat pozoruhodnou historii Jákovovu, smíme posečkat okamžik u Izmaele – u jednoho z oněch zlatých paprsků Boží milosti, které zůstávají skryté povrchnímu čtenáři. Víme toho o Izmaelovi málo. Bylo mu asi patnáct nebo sedmnáct let, když se posmíval svému malému bratru Izákovi a stal se příčinou, že jeho matka i on sám byli vykázáni ze svého otcovského domu a stali se poutníky bez domova, hynoucími žízni. Vzpomínáte si na zoufání Agar, když povrhla chlapce pod strom, sama si sedla na vzdálený kámen a řekla: *„Nebudu se dívat na smrt dítěte. Seděla tedy na-proti a pozdvihši hlasu svého, plakala.“* (1. M. 21,16)

A co se stalo s tím chlapcem? Také on pozdvihl svůj hlas – avšak nikoli k pláči, nýbrž k modlitbě. Měl se stát zarputilým /lítým/ člověkem (1. M. 16,12) a snad byl i „rozpuštěným klukem“, ale nežil po léta se svým starým milým otcem, aniž by se nenaučil něco o ceně modlitby. A jistě si též vzpomenete, že jeho jméno skutečně znamená „od Boha vyslyšený“. Mysleme na to a též berme v úvahu, že Izmael byl velmi pravděpodobně žárlivý na malého chlapce, jenž se místo něho stal dědicem všech věcí; vždyť by též bylo téměř nepřírozené, kdyby tomu tak nebylo. Jestliže si věci takto postavíme, tu se nás obzvláště příjemně dotkne, když později uvidíme Izmaele spolu s Izákem pochovávat jejich otce (1. M. 25,9). Jistě z toho smíme poznat, že Bůh působil v jeho srdci.

Izmael se svou matkou asi velmi trpěl zahrnutím z tohoto blahobytného domu svého dětství a bylo tak mnoho příčin k lítosti nad svými dřívějšími hříchy. Jak je nám potom drahým, když vidíme, že jméno Izmaelovy dcery Mahalat (1. M. 28,9) znamená „ODPUŠTĚNO“! Toto malé děvče pravděpodobně vyrostlo v poměrech zcela odlišných od těch, ve kterých strávil své dětství její otec – a to všechno kvůli jeho hříchu. Ale pokaždé, když se na ni podíval, byl znovu upomenut na to, že vše je odpuštěno. Ve Starém zákoně

je mnoho krásných jmen dětí, avšak já neznám žádné, jež by krásou předčilo jméno „Mahalat“, Izmaelovy malé dcerky.

Ale to ještě není vše. Zdalipak Izmaele často nebolelo srdce proto, že jeho děti vyrostly ve zcela jiném domě, než byl ten, z něhož se on sám jako dítě těšil? V 1. M. 28,9 čteme, že právě tato Izmaelova dcera, Mahalat, byla Boží obdivuhodnou milostí přivedena jako nevěsta zpět právě do toho domu, který její otec svým hříchem ztratil. Mně je to nadmíru drahé. Kdo může ocenit hodnotu slova „ODPUŠTĚNO“ jako ten, kdo okusil něco z jeho krásy – po hořkém prožití hříchu? Avšak jak dvojnásob je milé, když po odpuštění následuje znovu postavení na ztracené místo. Kéž vás Izmael a Mahalat potěší a povzbudí tak, jako potěšili a povzbudili mne. Ale dokonce ani to ještě není vše. Ezau a Mahalat měli malého syna, jehož pojmenovali Rahuel. A Rahuel znamená, jak je nám řečeno, „přítel Boží“. Toto je, jak si vzpomene, milé jméno, které nesl Abraham, praděd dítěte. (Viz Jak. 2,23; Iz. 41,8; 2. Par. 20,7.) Mně je vzácné, že si zvolili toto jméno pro své dítě.

Odpuštění, jež pohnulo Izmaele k tomu, aby svou dcerku pojmenoval „ODPUŠTĚNO“, bylo nazváno „obnovujícím odpuštěním“, neboť ukazovalo, že ten Velký Pastýř obnovil postavení jeho duše. Odpuštění, jež dalo této dceři domov, který on skrze svůj hřích ztratil, bylo nazváno „odpuštěním podle vlády“. Ukazuje nám, že Bůh na cestách Své vlády odpustil Izmaelovu dítěti trest, který sám Izmael musel vytrpět. Je ještě třetí druh odpuštění: omilostnění, jež u věřícího přichází **nejdříve** – Boží „věčné odpuštění“. Je pro nás dobré, když rozumíme, že v Božím konání s Jeho lidem musí být odpuštění viděno z těchto tří stran. A nemáme snad mít za to, že se Izmaelovi, jako též synu Abrahamovu (viz Luk. 19,9), dostalo jak obnovujícího, tak i vládnoucího a věčného odpuštění? Avšak ačkoliv to tak vypadá, že Izmael dostal od Boha tento důkaz milosti, tu si přece musíme uvědomit, že byl pradědečkem Amalecha, o němž je řečeno: „*Ruka nad trůnem Hospodinovým osvědčuje boj proti Amalechovi od národu až do národu!*“ Nemůžeme lehkomyšlně hřešit proti Bohu a proti Jeho lidu, aniž by z toho nevzešly velmi trpké následky.

Historie Ezau je velmi smutná a hluboce vážná. Byl synem Izáka, jednoho z nejtěnějších patriarchů. Když umřel jeho pradědeček Abraham, mohlo Ezau být patnáct let a měl být jako chlapec hodně ovlivněn Abrahamem, který je „*otcem věřících*“. Z dvojčat byl starší Jákoba, jemuž Bůh prokázal tak nevýslovnou milost, a Ezau náleželo právo prvorozenství a požehnání. Viděl a věděl, jakou cenu přikládal jeho otec a bratr Božím zaslíbením; avšak, jak se zdá, pro něho samého tato nic neznamenal, neboť prodal prvorozenství za jídlo (Žid. 12,16). Zdá se, že to byl člověk, jemuž zcela chyběla víra. To, co **nemohl vidět**, nemělo v jeho očích žádnou cenu. Písmo ho nazývá „*bezbožným*“ a je o něm řečeno: „*Jákoba jsem miloval, Ezau pak nenáviděl*.“ Víím, že představuje „*uložení Boží podle vyvolení*“ (Řím. 9,11), avšak nepochybuji o tom, že příčinu toho musíme hledat v Ezauově vlastním jednání. Opovrhl zaslíbeními Božími, a „*potom, chtěje dědičně dosáhnouti požehnání, pohrdnut jest. Neboť nenalezl místa ku pokání, ačkoliv ho /to požehnání – p.p./ s pláčem hledal*“ (Žid. 12,17).

Vzpomínáte si, že Ezau měl na mysli zabít svého bratra; a co se v Božích očích zdá být nejhorší, je nesmiřitelná nenávist, která poháněla símě Ezauovo proti semeni Jákobovu, jež bylo lid Boží. Přesto smíme seznávat tužbu a smutek srdce Božího vůči potomkům Ezau, neboť v 5. M. 23,7 říká: „*Nebudeš míti v ohavnosti Idumejského, nebo bratr tvůj jest*.“ Bez ohledu na všechnu svévoli a hříchy Ezau a jeho semene, záleželo Pánu na tom, aby Izraeli připomenul nárok na bratrství, který k němu Idumejští měli. Ale i tato blahovůle byla zamítnuta a zneuctěna a Pán musel Idumejským říci: „*Pro nátisk bratru tvému Jákobovi činěný přikryje tě hanba, a vypleněn budeš na věčnost*.“ (Abdiáš 10)

My, věřící rodiče, činíme dobře, když myslíme na to, že požívačnost v jídle se zdá být počátkem pádu Ezau, a právě do tohoto hříchu upadl, jak jsme se již zmínili, jeho otec. A s jakým smutkem myslíme na to, že jednoho budoucího dne bude zjeveno, že Ezaua svedl otcův příklad k tomu, co se později ukázalo být jeho záhubou. Kéž nás Pán ochrání, neboť my se sami ochránit nemůžeme!

Ale nesmíme také zapomenout, že Izákův špatný příklad ani nezmenšuje odpovědnost Ezau, ani ho neomlouvá za to, že nenásledoval víry svého otce, a že to neumenšuje ani Boží soud nad ním. Abychom poznali tíhu tohoto

soudu, musíme otevřít proroky. Vidíme, že se tím zaměstnává celá kniha Abdiáša, a též v ostatních prorocích se o tom často činí zmínka – viz např. Jer. 49,7-22. Edom bude „vyhlazen navěky“ a „jako podvrácení Sodomy a Gomory a sousedů jejich, praví Hospodin. Neosadí se tam žádný, aniž bydliti bude v ní syn člověka.“ (Jer. 49,18) Až v celém ostatním světě bude panovat radost, bude Edom úplně zničen.

Ezau a jeho potomci nás upomínají na děti věřících rodičů, které se odvrátily od evangelia. Měly „právo prvorozenství“ na spasení, ale málo si toho cenily a opovrhovaly jím. Slyšely a znaly požehnaná zaslíbení Boží a odmítly je. Měly prarodiče, rodiče, bratry a sestry a viděly, že oni si velice cení toho, co ony samy zavrhlly. Žel, že mnohé z nich velmi zahořkly vůči Božímu lidu a snad bez určitého důvodu; kolik příčin měl Ezau, aby se hněval na svého bratra! Přece však jej to neomluvalo.

Psát taková slova je pro mne velmi bolestné; ale kéž tento smutný příklad je pro nás, kteří máme vzdorující děti, podnětem k tomu, abychom kvůli nim horlivěji hledali obličej Boží. A jestliže snad padne zrak takového děcka na tyto stránky, pak: vzpomeň si na Boží milost, která tě stále ještě chce získat; ještě je „cesta domů“. Je to tak těžké říci: „Otče, zhřešil jsem!“?

JÁKOB

Jákobův příběh je plný hlubokých a poučných lekcí. Nad jeho životem, téměř od začátku až do konce, stojí napsáno: „*Cožkoli rozsíval by člověk, to bude i žíti.*“ Podvedl svého otce a oklamal bratra. Později to byl on, kdo byl oklamán a podveden, a to svým tchánem a později svými vlastními syny. Avšak to vše dává tím více zazářit Boží milosti vůči němu.

Snad jste si všimli, kolik místa Duch Boží v 1. Mojžíšově knize věnuje Jákobově příběhu. A já myslím, že naše srdce se radují, že tomu tak je. Jákob se nám tak velice podobá, že se vždy znovu vtírá myšlenka: „To bych zrovna tak dobře mohl být já!“ Slabosti, svévole, plánování, nedostatek víry, obrácení se ke světu, to vše jsou věci – žel, že tomu tak je – které mnozí z nás znají až příliš dobře. Z toho důvodu se radujeme, že náš Bůh tak vytrvale mluví o Sobě jako o „*Bohu Jákobovu*“ a tak zřídka jako o „*Bohu Abrahmovu*“. Viz např. Žalm 20,2; 46,8.12; 75,10; 81,2; 84,9; 94,7; 114,7; 132,2.5; 146,5. Srovnej se Žalmem 47,10. Všimni si, že v Žalmech najdeme 13krát

„Boha Jákobova“, zatímco „Bůh Abrahamův“ se vyskytuje jenom jednou. A pomysleme na to, že Jákob znamená „Istivý, podvodník“, zatímco Abraham znamená „otec mnohých národů“.

Netřeba zde sledovat jednotlivé příhody celé jeho nanejdůležitější historie. Kamenný polštář, kde slunce zapadlo, s více než dvaceti lety tvrdé práce, které následovaly, dříve než čteme opět o vyjití slunce, utrpení v Cháran – to vše jsou nesporně následky jeho hříchu proti otci a bratru. Stejně tak nesmíme zapomenout, že Jákob měl dvě ženy a dvě ženiny, zcela v protikladu k svému otci a dědovi. Už v Cháran vidíme Rubena, jeho prvorozeného a tehdy ještě děcko, zúčastněného na jednání, kde by měla mít slovo pouze láska. Sotva potom udivuje, že tento syn v pozdějším životě prokazuje takový nedostatek uctivosti k těmto svatým věcem, když spí s Bálou, ženinou svého otce. Tento čin stál Rubena jeho prvorozenství, ale nadto způsobil Jákobovi velmi trpké trápení. Krátce před koncem svého života (1. M. 49,4.5) se mu zdá, že ošklivost tohoto zlého a nečistého činu byla vědomější a hroznější, než jak se mu zdála být v dřívějších dnech, kdy Jákob následoval jen z dálky, místo aby chodil s Bohem tak, jak to zřejmě činil v posledních letech svého života. A v jednom směru je to, jak to mělo být. Skutečně, hříchy jsou oduštěny, jsou všechny přikryty, my jsme ospravedlněni: a když je to Bůh, jenž ospravedlňuje, kdo je potom, jenž by odsoudil? „Žalobník bratří“ je velice horlivý, aby před nás stavěl tyto staré hříchy a připomínal nám je; ale Pánu buď dík, máme jednoho, jenž je vždy připraven říci: „Ztresciž tě Hospodin, satane! ano, ztresciž tě Hospodin... Zdalíž tento není hlavně vychvácená z ohně?“ (Zach. 3,2) A přece, ošklivost před těmito starými hříchy by měla být tím větší, čím více poznáváme, jak mnoho našeho Vykupitele stály.

Abraham a Izák byli cizinci. Měli svůj stan a svůj oltář. Jediný kousek země v Kanánu, jenž patřil jednomu nebo druhému patriarchovi, byl hrob; Jákob by býval měl následovat v jejich šlépějích, avšak v 1. M. 33,17 a 19 ho vidíme stavět dům a kupovat zemi. To ukazuje jiné smýšlení, než bylo smýšlení jeho otce a dědy. Není vždy lehké nebo příjemné jít cestou jako cizinec. Ten Jeden, jenž řekl: „*Lišky doupata mají a ptáci nebeští hnízda, ale Syn člověka nemá, kam by hlavu sklonil*“ (Mat. 8,20 a Luk. 9,58), nenalezl na tomto světě místo, kde by mohl sklonit svou svatou hlavu, až na kříži zvolal: „*Dokonáno jest,*“ a svou hlavu sklonil. (V řečtině je v obou případech totéž slovo, a toto jsou jediná místa, kdy toto slovo je v Novém zákoně použito.) Byl někdy někdo, jenž krácel po této zemi, z něhož by tak jasně zářil charakter cizince?!

Každý mohl jít domů, ale Ježíš šel na Olivetskou horu; neboť zde na zemi neměl domov, kam by byl mohl jít (Jan 8,1).

Jak se zdá, Jákobovi se omrzela cesta cizince a povolil pokušení, aby se usadil a vystavěl si dům. A co bylo následkem tohoto jednání? Jeho dcera Dína vychází, aby spatřila dcery té země. Její otec se ve světě usadil, místo aby byl nebeským cizincem, jenž skrze něj pouze procházel; a co potom bylo přirozenějšího než to, že si jeho dcera přála spřátelit se s tímto světem? Smutný a zahanbující výsledek známe. Kdo by byl tušil, že záměna stanu za dům by mohla mít takové hořké následky? Přesto je tomu tak a také v naší době je přátelství se světem stále ještě nepřátelstvím vůči Bohu; a když my se v tomto světě zařídíme a ztratíme charakter cizinců, tu těžko můžeme kárat své děti, když hledají přátelství s těmi, uprostřed kterých jsme se my domácky usadili.

Neúcta pro jméno Boží a ostuda celé té věci dolehly po letech (1. M. 49) na Jákobovu duši mnohem důkladněji, než tomu bylo hned z počátku, kdy se hřích stal, a on volá: *„Zlořečená prchlivost jejich, neboť byla násilná, a hněv jejich, neboť byl krutý. Rozdělím je v Jákobovi a rozptýlím je v Izraeli.“* (1 M. 49,7) Lévi byl rozptýlen v Izraeli za trest pro svůj hrozný zločin, jenž byl spáchán před desítkami let v Sichem. Avšak nyní – k našemu povzbuzení – viz milost Boží: právě ten trest, ono rozptýlení v Izraeli, se stává nevýslovným požehnáním. Toto pokolení je vyvoleno, aby se blížilo Bohu, a je rozptýleno s tím, aby skrze ně byla rozšiřována v Izraeli známost Boží a známost Jeho Slova. Opět jednou obrátil Bůh *„hněv člověka“* ke Svě chvále, opět jednou vyšel *„pokrm ze zžírajícího“*. Jak je to povzbuzující!

Nesmíme ukončit úvahu o Jákobovi a jeho synech, aniž bychom se nezmínili o milosti, která dala tomu ubohému, chybnému Jákobovi syna jako byl Josef! Pokud vím, nemáme v Písmu Svatém jediné sdělení o nějaké skvrně v jeho životě. Jak můžeme Bohu děkovat a nabývat odvahy, když vždy znovu vidíme, jak Jeho milost dosahuje mnohem dále než naše hříchy. Právě na tuto milost musíme dnes my rodiče spoléhat.

A Jákobův příběh je od začátku až do konce příběhem této milosti.

„J Á K O B“

„Hle, Já jsem vždy s tebou!“

Se **mnou**, jehož jméno je „Podvodník“?

Ó, Pane, to nemůže být!
Snad s Izákem, mým otcem,
avšak nikdy, Pane, se **mnou**!
„Přece však, Já jsem vždy s **tebou**!“

„Chci tě jistě vésti!“
Vésti **mne**, který jsem oloupil svého bratra,
a nyní utíkám, abych si zachránil život?
Vésti **mne**, jehož nazývají „Lstivým“?
Ne, **mne** nebudeš vésti.
„A přece, chci **tě** jistě vésti!“

„Chci tě přivést do země tvého otce!“
Mne, červa zvaného Jákob?
Ach, Pane, zdali to může býti?
„Dám ti pokrm a oděv.“
Potom máš být Ty mým Bohem!
„Ano, přivedu **tě** do domu tvého otce zpět!“

„Neboť tě nenechám,
aniž tě opustím.
Jsem Bohem Jákobovým navěky.“
Toto požehnání může vzít každý –
- Bůh říká každému věřícímu:
„Nikoli nenechám tebe, aniž tě opustím!“

AMRAM A JOCHEBED

Přejdeme nyní k Amramovi a Jochebed, rodičům Mojžíšovým. Jak krásné je to vyprávění ve 2. kapitole 2. Mojžíšovy knihy. Snad se tu zdá být žena hnací silou a stěží by to bylo něco divného, poněvadž Jochebed byla Amramovou tetou (2. M. 6,20); přece však nenacházíme žádný náznak, že by byl Amram neměl v této malé rodině v Egyptě své odpovídající místo. Epištola Židům 11,23 nám říká: „*Věřou Mojžíš, narodiv se, ukryt byl za tři měsíce od rodičů svých, protože viděli krásné pacholátko a nebáli se rozkazu královského.*“ Ti z nás, kteří někdy žili v zemi ovládané nepřátelsky smýšlející mocí, mohou

správně docenit obdivuhodnou odvalu této bohobojné dvojice, která se nebála rozkazu králova. Bylo to osvědčení jejich víry; avšak my víme, že ona je „mnohem dražší nežli zlato, kteréž hyne, avšak se v ohni zkušuje“ (1. Petra 1,7). A jak Bůh tuto jejich víru poctil! Všechny tři jejich děti stály později na vynikajícím místě v Jeho službě.

Jaké je to povzbuzení pro rodiče dnes, aby pro blaho svých dětí stáli směle na straně Kristově a spoléhali jenom na Něho bez bázně před lidmi. Jistěže i dnes takovou víru poctí stejně jako za dnů Amrama a Jochebed.

Avšak Jochebed nás učí ještě jiné milé lekci. Faraο nařídil všemu svému lidu: Každého syna, který se narodí, uvrhnete do řeky. Jochebed poslechla krále. Uznává, že rozkaz králův platí i na jejího syna, a vrhá ho do řeky – avšak skrytého v košíku, takže se ho nemohla dotknout jedna jediná kapka této vody smrti. A Bůh bohatě odměňuje tuto její víru. Všichni znáte tento příběh. Královská dcera přijímá děcko. Sestra nemluvnátka běží, aby zavolala chůvu, již však není nikdo jiný, než vlastní matka dítěte. S jakou radostí bere svého malého z náruče královské dcery, nyní ne pro sebe, nýbrž pro tu, jež ho zachránila: „Vezmi toto dítě a odchovej mi je, a já dám mzdu tvou.“

Podobně je tomu při nás. Věřící rodiče mají výsadu uznat, že dítě, které jim Bůh dal, je pod rozsudkem smrti. Avšak Jiný už předtím prošel smrtí; a On, na kterého smíme spoléhat ohledně spasení svých dětí, nám rovněž říká: „Vezmi toto dítě a odchovej mi je, a já dám mzdu tvou.“ Už nenáleží nám, jestliže se vpravdě snažíme, abychom je vychovali pro Něho.

FARAO

Nemůžeme se zde nezmínit o dětech, které chtěl Faraο zadržet v Egyptě (2. M. 10,10). Bylo to srdce pravého otce, jež odvětilo: „S dítkami i s starými našimi půjdeme, s syny i s dcerami našimi, s ovceři a s větším dobytkem naším odejdeme.“ Kolik je rodičů, kteří se spokojí s tím, že sami vyšli z Egypta, a smiřují se s tím, že jejich děti tam zůstávají. Kéž nám dá Bůh milost, abychom provedli jasné oddělení od světa, a to jak ohledně našich dítek, tak ohledně i nás samých a všeho, co vlastníme.

Hrozný soud, který stál Faraona jeho nejstaršího syna, byl pouze následkem jeho nevěry. Kdyby snad na tuto stránku padl zrak nevěřícího otce, tu kéž si

její obsah podrží v paměti a porozmýšlí, dříve než bude navždy příliš pozdě: Jakou cenu zaplatí tvé děti za **tvou** nevěru?

Dříve než půjdeme dále, abychom uvažovali o Aronově rodině, pozdržíme se krátce a nahlédneme do rodinného života v Egyptě v letech před vyjitím Izraele z Egypta. Vidíme, jak Mojžíš ve své přirozené horlivosti pro svůj národ povstává proti jeho utlačovatelům, neboť „*se domníval, že bratři jeho rozumějí, že skrze ruku jeho chce jim dáti Bůh vysvobození; ale oni nerozuměli*“ (Sk. 7,25). Očekávání vysvobození naplňovalo srdce Mojžíšovo zjevně už 40 let před tím, než pro Izraele uzrál čas k opuštění Egypta. Může být, že Duch Boží se v této době dotkl srdcí mnoha Izraelitů a obrátil je k Bohu jejich otců. Když čteme ve 4. Mojžíšově jména těch, kdo byli „*povolanými z čeledi*“ (kral.: „*slovoutní z lidu*“ – 4. M. 1,16), a pomyslíme na to, že „El“ znamená Bůh, tu na nás učiní dojem počet jmen, kde se toto „El“ vyskytuje. Například Elisur (4. M. 1,5) znamená „Bůh je moje skála“; Selumiel (v. 6) znamená „přítel Boží“, Nathanael (v. 8) „můj Bůh je otec“. A tak bychom mohli pokračovat.

Tito mužové se narodili mnoho let před vyjitím z Egypta, a ačkoliv jejich rodiče byli pravděpodobně bohabojní lidé, jejichž naděje byla vskutku obrácena k Bohu, přesto měli dlouhou čekací dobu a bezpochyby mnozí z nich opustili toto jeviště ještě před tím, než nadešlo očekávané vysvobození. V tomto čekání pro nás spočívá velmi důležitá lekce. My jsme od přirozenosti tak netrpělívi. Připadá nám to tak těžké čekat. Naše naděje je v Bohu, a když je to Jeho vůle, dopustí, aby se tak stalo; ale často dopouští, že musíme čekat dlouho, než se naše očekávání uskuteční. Jaké je to povzbuzení, abychom se stále modlili a dále doufali. Jákob mohl říci: „*Nepustím tě, leč mi požehnáš.*“ (1. M. 32,26); A v Ozeáš 12,4 nám dává Duch Boží svoje stanovisko k tomuto činu: „*Potýkal se s andělem, a přemohl; plakal a pokorně ho prosil.*“ My se čekáním tak lehce unavíme a pouštíme (Viz 1. M. 32,26). Síla a intenzita tužby nás opouští, jako se to stalo při Mojžíšovi: Když nakonec přichází rozkaz, aby šel a konal právě to, co se pokusil činit před 40 lety, je blízek tomu, aby odmítl. Avšak oněch 40 let nebyla promarněná doba, a nyní jde v síle Páně, kde předtím šel ve své vlastní síle. Také my zjistíme, že ta obtížná léta čekání nejsou promarněná, nýbrž spíše že nám Bůh v této čekací době udělil lekce, jimž bychom se žádným jiným způsobem nemohli naučit.

V dalším se chceme věnovat rodině Aronově. Měl čtyři syny. Nádaba, Abiu, Eleazara a Itamara. V 8. a 9. kapitole 3. Mojžíšovy knihy máme nanejvýš zajímavé a zároveň také nanejvýš vážné sdělení o svěcení Arona a jeho čtyř synů. Byli přivedeni do postavení, ve kterém byli Bohu ze všech Izraelitů nejbliže. Žádný jiný mladý muž neměl ty výsady, jež se staly jejich podílem.

Byli nejen synové nejvyššího kněze ze strany svého otce, nýbrž z matčiny strany byli též synovci knížete Judského, z královského pokolení.

9. kapitola končí nádherným vyvrcholením celého osmidenního posvěcovacího ceremoniálu: *„Sestoupil oheň od tváři Hospodina a spálil na oltáři oběť zápalnou i všecken tuk. Což když uzřel všecken lid, zkríkli a padli na tváři své.“*

Jak hrozně smutné je potom, když v prvních verších další kapitoly musíme vidět, že Nádab a Abiu se odvážili přinést Pánu „cizí“ oheň. A co byl následek? *„Protož sestoupiv oheň od Hospodina, spálil je; a zemřeli tu před Hospodinem.“*

Snad lze jejich konání připsat opilosti, jestliže chceme soudit podle 9. verše 10. kapitoly, avšak nemůžeme to mít za jisté. Jaký rychlý a vážný soud při těch, kdo stojí na místě nejvyšší výsady a opovází se blížít Bohu svým vlastním způsobem! Jak hrozné, když vidíme nejstaršího syna, jediného v linii pro obdivuhodný úřad nejvyššího kněze, jak je v jediném okamžiku vyrván smrtí! Avšak čím vyšší je výsada, tím větší je zodpovědnost.

„I mlčel Aron.“ Srdce otce bude mít s Aronem nejhlubší soucit, když si zpřítomní muka onoho okamžiku. A zatímco měl svá ústa zavřená, zdali jeho duchovní oko nepohlédlo zpět do minulosti? Nebyl tomu ještě ani rok, kdy on sám udělal zlaté tele a vystavil lid onomu ohavnému slavení. Jaký příklad to tehdy dal svým synům! Je na tom něco divného, že vzhledem k Boží cti byli nedbalí, když se přece spolu s ostatními museli dívat na to, jak jejich otec strašně chybil?! Úder není učiněn lehčím, když víme, že z části nebo zcela jsme odpovědní za hříchy svých dětí. Stejně jako Aron, i my se jen můžeme sklonit a „mlčet“.

Avšak při uvažování o Aronově rodině nacházíme jak varování, tak současně i útěchu. Jak je to krásné, když po smrti Aronově vidíme Eleazara vstoupit na jeho místo. A jestliže sledujeme Eleazarovu cestu od oné doby podle

Knihy Jozue a vidíme jeho syna Fínsa dorůstat a vstupovat do šlépějí otcových a dědových, tu to činí naše srdce radostným a utěšuje je to (Jozue 22). A skutečně trvala čest kněžství od doby obou synů, Eleazara a Itamara, tak dlouho, jak dlouho trvalo kněžství „podle řádu Aronova“. Nyní povstal jiný velký nejvyšší kněz podle řádu Melchisedechova a nikoli podle řádu Aronova, a na Něm není poskvrny.

Byla to milost, nic než milost, že se Aronovi – bez ohledu na jeho bolestné selhání a na jeho hřích – dostalo této cti a této radosti v jeho synech a vnucích.

Pánu dík, my máme téhož Boha a tutéž milost, se kterou smíme počítat přes všechna naše selhání!

MOJŽÍŠ

Nyní přicházíme k rodině Mojžíšově, a jako u některých rodin, o kterých jsme již uvažovali, nás nyní naplňuje studem to, že mluvíme o chybách tohoto svatého muže Božího. Nicméně, tyto události jsou nám předávány proto, abychom o nich přemýšleli a osvojili si napomenutí, jež jsou v nich obsažena.

Vzpomenete si na to, že v 2. M 2,21 čteme o svatbě Mojžíšově se Zeforou, dcerou Raguele (2. M. 2,18) neboli Jetra (2. M. 18,5). Musíme mít vždy na zřeteli, že Zefora byla ženou z národů, a já doufám, že si jednou najdete příležitost k tomu, abyste si přečetli úvahy od J. G. Belleta o řadě slavných pohanských žen, které v Izraeli zaujímaly obzvláště vynikající postavení. Zefora náleží k této pozoruhodné řadě, která upomíná všechny, kdo mají otevřené uši, na nevěstu z národů, již si Pán v přítomné době pro sebe připravuje.

Mojžíš měl dva syny: Gersona („cizinec tam“ – viz 2. M. 18,3) a Eliezera („můj Bůh je pomoc“), jejichž jména jsou skvělým svědectvím o upřímném a věrném srdci jejich otce. V 2. M. 4,24-26 nacházíme poukaz, že v Mojžíšově rodině nebylo vše v pořádku, neboť Zefora zjevně nechtěla nechat obřezat své syny, protože považovala obřízku za krutý a nepotřebný zvyk. Avšak Zefora nejenže opustila své místo poddanosti, nýbrž učinila i tu chybu, že volila vlastní cestu, místo aby se sklonila před rozkazem Božím. Dříve než si Bůh mohl Svého služebníka použít, muselo toto být uvedeno do pořádku, jeho

rodina musela nést, stejně jako on, znamení svědčící o smrti. Aby zachránila život svého muže, provádí Zefora tento úkon nakonec sama, ale stěžuje si: „*Zajisté ženich krví jsi mi!*“ Je dobré, když stále máme na paměti, že nemůžeme beztrestně dávat stranou Boží nařízení, i když bychom raději šli po vlastní cestě. Příběh rodiny Aronovy a Mojžíšovy nám ukazuje, že nesmíme být lehkomyšní v Božích věcech nebo chodit si po vlastních cestách. Je vskutku dobrým znamením, když otec a matka společně uznávají, že podle způsobu Božího je smrt a vylití krve tím jediným podílem, který dle práva našemu potomstvu náleží.

Roky přešly a ve 4. M. 12,1 čteme: „*A mluvila Maria i Aron proti Mojžíšovi příčinou manželky Madianky, kterou sobě vzal; neboť byl pojal manželku Madianku.*“ Víme, že Hospodin udělil Aronovi a Marii velmi vážné napomenutí, a Marii za to, že mluvila proti Mojžíšovi, tak strašně potrestal malomocenstvím. Ale tím ještě nebyl Mojžíšův čin ospravedlněn. Připomíná to, že Mojžíš byl použit Bohem k tomu, aby tyto knihy napsal, a my můžeme jeho potvrzení doznání tohoto činu vyčíst z dodatku: „*Neboť byl pojal manželku Madianku.*“ Nedovídáme se, zda Zefora byla mrtvá, či zda si Mojžíš tuto ženu vzal k první. Když si Mojžíš bral Zeforu, tu nebyl v takovém postavení, aby si mohl vzít ženu z vlastního národa; ale nyní tu nebylo takové příčiny, pro kterou by musel hledat ženu mimo lid Boží. Boží milost však přes tyto podrobnosti spustila závoj a my nechceme s Aronem a Marií mluvit proti ctěnému služebníkovi Božímu.

Je dobře mít na paměti, že pro Ducha Božího to není žádná radost odkrývat chyby Božího lidu. Láska přikrývá hříchy, kde to je možné, a tak jedná Bůh v milosti i vzhledem k nám.

Ale ačkoliv zůstává tak mnoho přikryto, ukazují nám tyto nemnohé náznaky z rodinného života Mojžíšova na jedno velmi, velmi smutné tajemství, jehož si dnes ještě nejsou mnozí vědomi. Dopustil snad Bůh ve Své milosti to, aby hořká pohana, již na sebe vzal vnuk Mojžíšův, zůstala skryta pro většinu čtenářů, s výjimkou těch, kteří Jeho slovo milují a nacházejí radost v tom, že hledají hlouběji pod povrchem? Ať je tomu jakkoliv, když vyhledáme Soudců 18,30, čteme: „*Postavili pak sobě synové Dan tu rytinu, a Jonatan, syn Gersonův, syna Mojžíšova, on i synové jeho byli kněžími v pokolení Dan, až do dne zajetí obyvatelů země.*“ Jestliže tento způsob čtení je správný (což je pravděpodobné, ačkoli to samozřejmě nelze s jistotou říci), potom prvním modlářským knězem v Izraeli, o němž víme, byl vnuk Mojžíšův. Je velmi

smutné o tom mluvit a snad je nejlepší nechat tuto skutečnost bez komentáře tak, jak ji sdělil Bůh. Ale nevaruje to všechny rodiče, a to nezávisle na tom, jaké mají postavení a jak Bůh mnohé před očima lidí skrývá, že ovoce vlastní pošestlosti jednoho dne musí být sklizeno?

Když však sledujeme potomstvo Mojžíšovo, nacházíme vedle smutných věcí také věci potěšující; neboť „*Sebuel pak syn Gersoma, syna Mojžíšova, /byl/ přední nad poklady*“ (1. Par. 26,24); a „*Selomit – potomek Eliezera, bratra Gersomova – a bratři jeho byli nade všemi poklady věcí posvátných*“ (1. Par. 26,26). To bylo za dnů Davida. Je pro nás potěšující, když vidíme, jak těmto Mojžíšovým dětem byla svěřena jedna z nejodpovědnějších prací v království, obzvláště potom, když jsme viděli, že „*Jonatan, syn Gersonův, syna Mojžíšova*“, se s radostí účastnil krádeže pokladů Míchových (Soudců 18,18-20).

KÁLEF

S radostí se nyní můžeme obrátit ke Kálefovi a jeho dceři Axe. Všichni známe příběh Kálefův, který vyšel s Jozue a deseti ostatními, aby vyšpehoval zemi. Těch deset rozšiřovalo zlou pověst o zemi, ale Kálef a Jozue přinesli dobré poselství a naléhali na to, aby se Izrael hned vydal a opanoval zemi Kanán, „*neboť se jí zmocníme*“. Víme, jak to skončilo, jak se Izrael vzpěchoval poslechnout a musel se na čtyřicet let vrátit do pouště. Kálef se musel obrátit s nimi, ale já věřím, že srdce Kálefovo bylo po všechna ta léta v Kanán. Dovedu si představit, že kolikrát, když večer byl rozbit tábor v té velké a strašné poušti s jejími holými, červenými, vysoko čnějícími horami, si malá Axa se svými bratry (1. Par. 4,15) sedla blízko ke svému otci. Mohl bych si myslet, že Axa seděla na jeho klíně a Kálef položil své paže kolem ní; snad měli malý ohníček a Kálef jim vypravoval nějaký příběh a v myšlenkách vidím, jak bez dechu s napětím poslouchají. Byly to příběhy o obrech, o opravdových, pravých obrech, které otec viděl na vlastní oči; i jejich hrady a jejich města s hradbami, jež čněly k nebi. Vyprávěl jim o plodech, jež byly tak velké, že jeden vinný hrozen musel být nesen na holi dvěma muži. Ale nejkrásnější ze všeho bylo, že na konci příběhu řekl, že se svým Bohem jistě budou v stavu zvítězit nad těmito nepřáteli a že tato města a hrady snad už brzo budou náležet Izraeli. Ale nejmilejším příběhem bylo jistě vyprávění o Hebronu. Mám za to, že tato historie začínala těmi dny Abrahamovými, kdy si jeho

synovec Lot směl jako první vybrat díl země a odešel, aby bydlel u Sodomy. Potom Abraham šel a rozbil svůj stan při Hebronu a postavil tam oltář. Tam Abraham také koupil jeskyni Machpelah, aby tam pochoval Sáru. V té samé jeskyni pochoval Izák a Izmael svého otce Abrahama, tam byli pochováni Izák a Rebeka, tam pochoval Jákob svoji ženu Liu a k té samé jeskyni bylo přineseno tělo Jákobovo z Egypta.

Jsem si jist, že jim Kálef vypravoval historii o tom, jak Jákob vyslal svého milovaného syna Josefa z údolí Hebron, a celý ten příběh, jenž jste měli tak rádi, když jste byli malí; to vše bylo vyprávěno i Axe a jejím bratrům. Jistě ta historie končila slovy: To je naše dědictví. Hebron, to nejmilejší místo v celé zemi Kanán, náleží nám! Náleží vám dětem a mně! Také jim asi vyprávěl, jak Mojžíš tehdy přísáhl a řekl: *„Jistě že země, po které jsi chodil nohama svýma, bude v dědictví tobě i synům tvým až na věky, protože jsi cele následoval Hospodina Boha mého.“* Ano, asi řekl: Hebron náleží mně a mým dětem. Vidím, jak se blýskají oči malé Axy, když vše slyší a si přivlastňuje. Nyní věděla všechno o hroznu, který musel být nesen dvěma muži, a slyšela všechno o plodech země Kanán. Možná že z toho směla dokonce trochu ochutnat. Dlouho před tím, než její oči spatřily zemi Kanán, se naučila ve svém srdci milovat jeho vršky a údolí, jeho plody a pastviny a naučila se tu zemi cenit podle její pravé hodnoty.

Ach, milí mladí rodiče, jak málo si my ceníme těchto večerů, kdy děti sedí na našem klíně nebo právě šly do postele a prosí: „Vyprávěj mi nějaký příběh!“ To jsou příležitosti, za které byste snad později dali všechno, co máte. Nyní ještě tyto příležitosti máte. Nyní ještě můžete své děti učit milovat nebeskou zemi, k níž kráčíte. Nyní máte příležitost jim ukázat pravou cenu nebeské země. Jejich srdce jsou mladá, jejich láska je svěží a teplá; nyní je vaše nejlepší příležitost, kterou už nikdy více nebudete mít. Víím, den byl plný práce, namáhavý; víím, že jsi unaven, a víím, jak mnohem jednodušší je se pomodlit „Podvečer Tvá čeládka“, a pak dát polibek na dobrou noc, - ale je to jedna ztracená příležitost, která má větší cenu než všechno zlato na světě.

Jak často přicházím k poznání, jaké nádherné příležitosti jsme měli, teprve tehdy, když tyto jsou pryč a ony dříve milované příběhy ztratily svoji přitažlivost, poněvadž tu už došlo ke styku se špinavými příběhy tohoto světa.

Ale nejen srdce vlastní Kálefovy dcery bylo těmito příběhy získáno, nýbrž byl získán též jeho synovec Otoniel, který tou dobou byl chlapec. Snad v těchto únavných dnech cesty pouští nabyt Otoniel lásku nejen k pláním Kanánu,

nýbrž také ke své sestřenici Axe; neboť když dosáhli zaslíbené země, a nyní šlo o to, za ni bojovat, říká jeho strýc Kálef: „*Kdo by dobyl Kariatsefer a vzal je, dám jemu Axu dceru svou za manželku.*“ (Jozue 15,16-17)

Věřím, že Otoniel a Axa byli vzhledem k zemi Kanán téhož mínění, a když k němu přišla, vedla ho k tomu, aby od jejího otce vyprosil pole. Ale Otoniel za ni nepotřeboval prosit, neboť otec sám ji miloval a byla to pro něho čistá radost, že měl takovou dceru, která milovala zemi, již on miloval.

U takového otce není divu, že Axa chtěla z toho milovaného dědictví vše, co mohla dostat. Jsem si jist, že Kálefovo srdce se zaradovalo, když viděl, jak jeho dcera sesedla z osla, když k němu přišla. Mohl vidět, že něco chtěla, a proto se ptal: „*Co ti je?*“ Myslíte, že smělost její prosby: „*Dej mi dar /požehnaní/, poněvadž jsi mi dal zemi suchou, dej mi také studnice vod,*“ ho přivedla do rozpaků? Odpověděl snad: „Dal jsem ti zemi, což toho není dost? Proč ti mám dávat více?“ Nikoli. Axa byla dcera dle jeho srdce. Vážila si země Kanán a chtěla mít některé z pramenů Kanán, a proto jí dal dvakrát tolik, než si přála! Takový je také i náš Pán! „*K tomu i to, zač jsi nežádal, dal jsem tobě.*“ (1. Král. 3,13)

Jakou radostí také musel být tento synovec pro svého starého strýce! Byl to muž podle jeho srdce, hodný jeho dcery, kterou on tak miloval. Ale to ještě nebylo všechno. Léta přešla a Izrael se odvrátil od Hospodina, takže Jeho hněv vzplál proti Jeho lidu a vydal je do ruky jejich nepřátel. Ale když volali k Hospodinu, vzbudil jim Hospodin osvoboditele, právě tohoto Otoniele, syna Cenezova, mladšího bratra Kálefa. Ano, Otoniel byl prvním v této řadě osvoboditelů a soudců, jež Bůh v Izraeli v nouzi vzbuzoval. Dovedu si dobře představit, že Otoniel a Axa byli pro tuto čestnou zmínku v Božím slově připraveni příběhy, které na poušti slýchávali o zemi, již milovali, ač ji neviděli.

Pane, pomoz nám získávat srdce našich dětí! Říká se, že jméno Kálef znamená „pes“, a my víme, že Kálef byl známý především tím, že Hospodina Boha svého **cele následoval**; viz například 4. M. 14,24, Jozue 14,8 atd. Dobrý pes následuje svého pána vždy a je mu absolutně věrný. Snad to byl tento „duch“ (4. M. 14,24) v Kálefovi, který tak hluboce ovlivnil jeho dceru. Ale pobožnost nemůže být dědičnou, a je to tak smutné, když vidíme, že Nabal, muž, který byl ve svých skutcích lakomý a zlý, pocházel z domu Kálefova (1. Sam. 25,3).

Jak rozdílný od Axy byl její vzdálený bratranec Achan! Oba byli z pokolení Juda, oba vyrostli na poušti, oba překročili Jordán a přišli do země Kanán v tutéž dobu. Ačkoliv byl ještě mladý muž (jeho dědovi nemohlo být více než 60 let), přesto jeho srdce toužilo – nikoli po pramenech a údolích Kanánu – nýbrž po pěkném babylonském plášti a prutu zlata (Joz. 7,21).

Jak vážné varování je skryto v tomto prvním veřejném hříchu! Jak zvláštní, že v tom musel být zahrnut Babylon! Bylo to právě toto město, jež na konci přineslo zemi Juda zničení a zpusťování. Babylonský plášť měl být nošen. Byl, jak se domnívám, mnohem elegantnější než pláště země Kanán. Achan nosil ve svém životě oblek pouště, který byl pravděpodobně zděděn od otce a dědy: ony podivuhodné pláště, které se neobnosily. Také my si ne vždy ceníme takových zděděných věcí – i když jsou jakkoli dobré, a Achan rovněž neměl takové srdce, aby si cenil onoho oděvu – toužil po babylonském.

Budeme mít příležitost, abychom se ještě jednou vrátili k tomuto oblečení, když se budeme blížit době, kdy se přebývání Izraele v zemi Kanán chýlilo ke konci. Dosti zvláštní je zjištění, že jako jeden babylonský plášť přivodil první pád, tak to byl též babylonský oděv, který měl co činit s posledním hrozným úpadkem (Ezechiel 23,12-17; Sofoniáš 1,8).

Ale tu byl nejen babylonský plášť, byly tu také dvě zlaté tyče a dvě stě lotů stříbra. A – jak je to smutné: totéž je v našich srdcích a totéž je v srdcích našich dětí, že se chtějí obracet ke zlatu a stříbru; k babylonskému plášti, plášti podle způsobu světa; a jak odpuzující jsou mnohé z babylonských obleků, jež dnes vidíme! Kéž Pán ochrání naše miláčky před tím, aby po takových byt i jen toužili.

Srdce věřících rodičů obzvláště zpytuje skutečnost, že v seznamu 28 věcí, s nimiž pozdější Babyloňan obchodoval, přichází zlato na prvním místě a lidské duše naposled (Zj. 18,12.13). Kéž bychom však my hleděli na to, aby duše našich dětí přicházely jako první věc, a ponechme v našem počínání a konání zlato na posledním místě. Jaký příklad předkládáme svým dětem? Budme si toho vědomi, že nás čtou jako knihu! Vidí, že naše srdce jsou upřena k pramenům Kanán, anebo že jsou upřena na oblek Babylona? V našem konání, v našem obchodu, v našem zaměstnání každého dne – vidí tu na začátku seznamu zlato nebo lidské duše?

Osud našich dětí závisí pravděpodobně na odpovědi na tyto otázky. Vzpomeňme si, že pro svou žádostivost zahynul Achan i jeho celý dům (Joz. 7,24). Domnívám se, že právě ta skutečnost, že Achanův otec a dědeček jsou tak jasně vyzdvížení, nám chce poukázat na to, že odpovědnost za hřích Achanův padá i na ně.

RAAB

Ještě jednou jsou naše srdce občerstvena, když vidíme tu bohatou odměnu, jíž Bůh tak rád dává víře; neboť děti jsou dědictvím od Pána a plod života jest mzda (Žalm 127,3). Avšak dítky nebyly jedinou odměnou, kterou Bůh dal Raab.

Vy všichni znáte ten příběh. Víte, že to byla kananejská pohanka: jedna z těch, kteří byli určeni k úplnému zničení. Víte, že to byla nevěstka. Ale přemýšleli jste už někdy o její víře a o odměně, kterou za ni získala? Vzpomenete si, že její jméno je zaneseno do čestné listiny víry v Židům 11.

V Jozue 2,9 říká: *„Vím, že Hospodin dal vám zemi tuto: neboť slyšeli jsme zajisté, jak vysušil Hospodin vody moře rudého před tváří vaší.“* Mluví pravou řečí víry: *„Vím,“* nikoliv „Myslím“ nebo „mám za to“, nýbrž *„vím“*. To je opravdová víra. Víra přichází skrze slyšení: v Jerichu všichni **slyšeli**, ale jen Raab **věřila** – měla víru – tedy jediná Raab **věděla**. Dej pozor, jak osobní je ta věc: Říká: *„Slyšeli jsme“,* ale *„já vím“*. Ona věděla, že Pán, Hospodin dal Izraeli tu zemi; věděla, že Jericho očekává stanovený soud a zničení, a tak prosí nejen za svůj vlastní život, nýbrž *„že vy učiníte s domem otce mého milosrdenství, a dáte mi znamení jisté. Že budete živiti otce mého i matku mou, bratří mé i sestry mé a všechno, cožkoli jejich jest, a vysvobodíte duše naše od smrti“!*

A jaký byl výsledek? Odpověděl jí Pán, že si vyprošuje příliš mnoho? Říká: *„Ne, Raab, ty sama sice budeš zachráněna, ale tvoji blízcí nemohou být tvojí vírou zachráněni.“* Skutečně neřekl nic takového. Jeho slib zněl: *„Všechn dům otce tvého“* (2,18). Připomíná nám to obdivuhodný slib žaláříkovi ve Filippis: *„Věř v Pána Ježíše Krista, a budeš spasen ty i dům tvůj.“* (Sk. 16,31) Ale ať si nyní nikdo nemyslí, že ke spasení není třeba osobní víry. Ta tu jistě musí být. Avšak Boží vlastní cesta to je, že jednotlivec smí – skrze víru – do svého požadavku zahrnout celou rodinu; a to je přesně to, co učinila Raab.

Nepřekládala si slovo **dům** tím sobeckým způsobem, jak to dnes činí mnozí z našich přátel, kteří se ustavičně namáhají dokázat něco, co se dokázat nedá: totiž že v domácnostech Nového zákona nebyly děti (Sk. 16,15; 16,3.34; 1. Kor. 1,16; 16,15). Doufají tím dokázat, že dnes nemůžeme napodobovat Raab v tom, že přivádíme naše maličky na místo požehnání, z něhož my se radujeme a které je mimo naše obydlí. Avšak každá taková námaha stojí v přímém protikladu k Písmu a k volné milosti Boží.

Ne, když špehéři přišli, aby vyvedli Raab ze ztraceného města, z domu, který byl chráněn červeným provázkem, našli tam „*otce jejího i matku její a bratří její a všechny náležející k ní, a vyvedli všechny rodiny jejích blízkých, a nechali je vně za stany Izraelskými*“ (Jozue 6,23 – část přel. z něm.). Neřekli: „Raab, ty jsi myslela slovem ‚Dům‘ příliš mnoho lidí.“ Naopak, Pán s radostí oznamuje velikost víry Raab a dává této víře plnou mírou čest. Nepochybuji, že by jí – jako jiné kananejské ženě – byl řekl: „*Ó, ženo, veliká jest víra tvá. Staniž se tobě jak chceš.*“ (Mat. 15,28) Ne, to není víra ctící Boha, která odmítá přivádět náš dům nebo naši rodinu s sebou na místo Božího požehnání; obávám se, že to naopak je lhostejnost nebo nevěra vůči nesrovnatelné milosti Božího srdce – nicotná, Boha zneuctvující nevěra.

Ale záchrana „vší její rodiny“ byl teprve počátek její odměny. Znáte Raab; znáte ale jejího muže a jejího syna? Bývala jen nevěstkou v Jerichu; avšak kým byla v Izraeli? Vdala se za Salmona (Mat. 1,5), syna Názona, knížete synů Judských (1. Par. 2,10) a vůdce pokolení, jež táhlo pouští jako první (4. M. 10,14). Tak byla přivedena přímo do královské linie Izraele, do jedné z nejtěnějších rodin mezi všemi, a stala se tak jedním z předků zaslíbeného Mesiáše. Je jednou ze čtyř žen, o nichž je zmínka ve výčtu rodů našeho Pána.

Avšak to ještě nebylo všechno. Názonova sestra Alžběta byla ženou nejvyššího kněze. Do jakého to postavení byla přivedena ubohá kananejská nevěstka! Je nevěstou (tj. ženou syna) královského knížete Izraele, příbuznou nejvyššího kněze, je jménem jmenována v rodu Mesiášově, kde jsou pomínuta i jména Sára, Rebeky a Ráchel, ještě jednou je o ní zmínka v listině víry v Židům 11, a k tomu všemu ještě přichází toto: Bůh jí daroval syna Bóza, což znamená „síla“, který měl za ženu Rut moábskou, jež je rovněž uvedena jménem v královské linii; a Bóz a Rut byli prarodiče krále Davida. Takovým způsobem byla odměněna víra Raab.

Snad těchto pět žen, Mahla, Noa, Hegla, Melcha a Tersa – jména, která navždy potrvají – by sem nemělo být vsouváno. Ale tolik nám připomínají Axu, již mám tak rád, že jsem nemohl odolat, abych se o nich alespoň nezmínil. Neměly bratry, jenom děvčata byla v této rodině; avšak také ony se naučily milovat a cenit si zemi zaslíbení a dlouho před tím, než této zemi dosáhly, přicházejí k Mojžíšovi a přednášejí mu svůj případ. Poněvadž jsme dívky, nemáme mít podíl na dědictví této nádherné země? „*Dej nám dědictví mezi bratřími otce našeho!*“ Mojžíš neví, co má činit; přináší tedy tuto věc před Pána. A poslal snad Pán někdy nějaké děvče nebo chlapce, dceru nebo syna pryč? Ó ne, jsem si jist, že to rozradostnilo Jeho srdce, když viděl pět děvčat, která si tak vysoko cenila tu zemi, jež v Jeho očích byla korunou všech zemí. A tak slyšíme Jeho rozsudek: „*Dobře mluví dcery Salfad.*“ (4. M. 27)

Co by se ale mělo stát, kdyby se provdaly do jiného pokolení? Musí tedy být v 36. kapitole vydán zvláštní zákon a celá jedna kapitola Bible je tomu věnována – kvůli dcerám Salfadovým.

Přec však to ještě není vše. Tyto dívky jsou rozhodnuty nenechat si ujít své dědictví nebo se nějak nechat přejít. A tak je ještě jednou vidíme v Jozue 17, kde předstupují před Eleazara kněze a před Jozue, aby důrazně trvaly na svém dědictví. A dostaly je. Nadto jsem si jist, že když Duch Boží je hotov věnovat zprávě o těchto mladých ženách tolik místa, je to proto, že jejich chování bylo takovou radostí pro nebe. Myslím, že Salfad je asi učil, stejně jako Kálef to musel učit svou dceru Axu, milovat onu zemi, kterou nikdy neviděly.

Ze zpěvu, světla a lásky
překrásné zbudoval město,
kde konečně oko spatří,
co srdce tu milovalo.
A v nebeské této vlasti
je sídlo dědictví mého.

Stěží bychom mohli přejít tragický konec synů Gedeonových: sedmdesát osob zabitých na **jednom** kameni. Zdá se nám to být podivné, když si před očima představíme slibný začátek Gedeonova příběhu. Ale nebyla tu příčina? Ach žel, že opět zjišťujeme, že tu byla příčina té tragédie. Byl to Abimelech „syn jeho služebnice“ (Soudců 9,18), jenž zamordoval svých sedmdesát bratrů. V Soudců 8,30 čteme, že Gedeon „měl mnoho žen“. To samozřejmě už nebylo od Boha; ale věc činilo ještě neodpustitelnější to, že si vzal za ženu svoji „služebnici“. Bylo to uspokojování této žádosti, co způsobilo smrt všech těchto synů Gedeonových.

Avšak to ještě nebylo všechno. Vzpomínáte si, že po Gedeonově slavném vítězství nad madianskými knížaty „řekli muži Izraelští Gedeonovi: *Panuj nad námi i ty i syn tvůj, také syn syna tvého, nebo vysvobodil jsi nás z ruky Madianských. I odpověděl jim Gedeon: Nebudu já panovati nad vámi, aniž panovati bude nad vámi syn můj, Hospodin panovati bude nad vámi.*“ (Soudců 8,22.23) To byla znamenitá odpověď v souhlasu s tou vírou, jež vybojovala tak pozoruhodné vítězství.

Avšak když Gedeon zestaral, zatemnila se jeho víra a – obávám se – vzrostla jeho pýcha; a když mu jeho ženina, služebnice, porodila syna, „dal mu (kral.: „dala mu“) jméno Abimelech“ (Soudců 8,31). A co znamená Abimelech? Znamená to „můj otec je král“. Snaží se nyní zaujmout právě to místo, které ve svých dřívějších dnech odmítl, a jméno jeho syna nám prozrazuje jeho smutný pád. „Můj otec (tj. Gedeon) je král“: jaké politováníhodné odklonění od té vznešené víry, kterou kdysi měl. Tehdy řekl: „*Nebudu já panovati nad vámi, aniž panovati bude nad vámi syn můj.*“ Nyní touží po místě krále a syn jeho služebnice se tohoto místa zmocňuje za cenu všech svých bratrů, vyjma nejmladšího. Hrozný výsledek bezuzdnosti a pýchy jeho otce: avšak co člověk seje, to bude i žítí.

JEFTE

U Jefte vidíme hořké trápení otcovského srdce. Byl skutečně mužem víry a je v Epištole Židům 11 uveden mezi hrdiny víry. Ale byla to jeho vlastní pošetilost, když učinil předčasný slib, která mu přinesla takovou hořkou bolest, totiž ztrátu jeho jediného dítěte.

Jak často činíme my rodiče tu samou chybu jako Jefte! Jak často přejde předčasně nebo těž netrpělivé slovo přes naše rty! Jedno slovo, za které bychom dali vše, aby bývalo nebylo vysloveno. Ale je pozdě. Škoda je způsobena.

Vzpomínám si ještě dobře na jeden večer, který už patří vzdálené minulosti. Našemu nejstaršímu chlapci byly tehdy asi čtyři roky. Seli jsme spolu cosi na zahradě. Pomáhal mi tak rád a já jsem byl rád, když mi pomáhal. Zdálo se, že jeho víra ve slova: „*Kdo štedře rozsévá, bude také štedře sklízet*“ – sahala příliš daleko, a tak sel tak marnotratnou rukou, že moje malá zásoba semen se rapidně scvrkávala. Pokusil jsem se jeho metodu změnit, ale bez úspěchu; a nakonec jsem v beznaději a velmi netrpělivě zvolal: „Ach ...!“

Maličký byl velmi zarmoucený a beze slova se otočil a opustil mne. Byl bych rád dal všechna semena a celou zahradu za to, abych mohl vzít ona dvě slova zpět – ale bylo příliš pozdě. Tón, kterým byla pronesena (možná více než slova sama) ho zranil tak hluboce, že jizva zůstane snad navždy.

Často si málo uvědomujeme, jak velice jemnocitné jsou některé děti a jak dokonce úsměšek, gesto nebo bezmyšlenkovité či netrpělivé slovo může být jedovatým šípem, který nevědomky zanecháme v srdci maličkého a který tam hryže a bolí.

A jak lehce a nerozvážně činíme „sliby“ nebo dáváme dětem příslib: „Když to ještě jednou uděláš, nařežu ti.“ Dítě ví, že to tak nemyslíš, a proto to udělá znovu a ujde bití. Je to vítězství pro dítě a pomoc k jeho zkažení. Většina z nás má trpce zapotřebí se učit svým lekcím od Jefte.

SAMSON

Jdeme dále k Samsonovi. Vidíme zde dítě zaslíbení a věc, jež opravňuje k nejkrásnějším nadějím. Vidíme bohabojné rodiče a pravou touhu vychovat

svého syna tak, jak se patřilo, „a dítě rostlo, a žehnal jemu Hospodin“ (Soudců 13,24).

Matka byla zjevně silnější charakter, avšak nezjevuje se žádný náznak toho, že by jednala způsobem, který by neodpovídal a nepříslušel jejímu postavení. Jestliže tu ve výchově chlapce bylo nějaké opomenutí ze strany rodičů, tu jakoby Písmo přes to spustilo závoj. Lekce pro nás rodiče je v Samsonově příběhu asi jiného rázu. Je to jeden z oddílů Božího slova, ze kterých mohou rodiče čerpat naději skrze potěšení Písem.

Samson byl silný, svémyslný, vrtošivý mladý muž. Můžeme říci, že rodiče by neměli tak lehce vyhovět jeho požadavku: „*Tuto vezměte mi, neboť mi se líbí.*“ (Soudců 14,3) A velmi pravděpodobně to je pravda. Není Samson právě v tom skutečně pravým obrazem naší moderní mládeže? „Ta se mi líbí,“ nebo „tak se mi to hodí“, je v mnohých věcech až příliš častým důvodem k jednání pro mládež (nebo i dospělé). Zcela zapomínají na Jednoho, o němž je řečeno: „*Neboť i Kristus ne sám se sobě líbil.*“

Rodiče možná chybovali v tom, že ustupovali přáním svého syna, ačkoliv to Písmo neříká, naopak nám sděluje: „*Otec pak jeho a matka jeho nevěděli, že to od Hospodina bylo.*“ (Soudců 14,4) A jakou útěchu to přináší v našem selhání, jestliže můžeme vidět zlatým písmem napsáno: „*Ze zžírajícího vyšel pokrm, a z silného sladkost.*“ (Soudců 14,14) Každá snaha, již nepřítel vynaložil, aby zneuctil jméno Boha Izraele, se obrátila, aby způsobila neštěstí nepříteli a čest pro Boží vlastní jméno.

Toto nikterak neomlouvá Samsona, pokud se týká vši jeho svémyslnosti a hříchu, ale přináší to každému bolavému srdci útěchu v tom, že ví, že „Boží výsadou je, aby ze zlého vyvedl dobré“ – pokrm ze zžírajícího – sladkost ze silného. Stále ještě dává „hněv člověka vyznít ke své vlastní chvále“ (Žalm 76,11) a ten starý verš: „*Víme pak, že milujícím Boha všechny věci napomáhají k dobrému,*“ je stále ještě pravdivý.

To jsou některé z lekcí útěchy, jímž nás učí Samsonův příběh. A učiníme dobře, když si připomeneme, že Samsonovo jméno se objevuje v seznamu v Židům 11.

ELIMELECH A NOÉMI

Je to smutný příběh, sledovat Elimelecha, jehož jméno znamená „můj Bůh je král“, jak se stěhuje z Betlémských polí („dům chleba“) pryč z Izraelské země do rovin Moábských. Je to vskutku smutné vidět někoho z Božího lidu, který to místo, kde On soudí, opouští, aby hledal ochranu pod panstvím někoho cizího (Rut 1,1). Avšak verš před Rut 1,1 zní: *„Těch dnů nebylo krále v Izraeli, ale každý, což se mu vidělo, to činil.“* A podle toho to vypadá tak, jako by Elimelech, nehledě na své jméno, následoval všeobecného zvyku země a činil, co bylo dobrého v jeho očích.

To, že učinil tak závažný krok, jako bylo opuštění své vlasti, nám říká, že to pravděpodobně nebylo poprvé, kdy učinil, co bylo dobrého v jeho očích. A jména obou jeho synů, Mahalon (což znamená „velká slabost“) a Chelion („chřadnutí“, „pomíjení“ nebo „strávení“) nám říkají, že ovoce vlastní cesty přineslo do jeho rodiny nedostatek a starost. Jeho slabí synové, a nyní nouze hladu v zemi, ho měli přivést k tomu, aby se zastavil a „přemýšlel o své cestě“ (Ag. 1,5). Ale tak tomu nebylo. A tak nakonec došlo k tomu, že Elimelech opustil zemi, kde se alespoň předpokládalo, že Bůh soudí, a přestěhoval se do země, kde kdysi vládl Balák a kde se prorok Balám kdysi snažil o to, aby proklel Izraele. Zdá se to být podivným místem pro někoho, kdo nese jméno Elimelech – „můj Bůh je král“, aby tam hledal útočiště; ale kam všude přijdeme my, když činíme, co je dobré v našich očích? A otec by si měl vzpomenout, že to nebylo tak dávno, kdy moábské dcery byly prostředkem, jenž přinesl Božímu lidu strašnou léčku a hroznou zkázu. Mysleli bychom, že by váhal přivést oba své syny na takové místo, kde by rovněž potkali moábské dcery.

Ale když jednou obrátíme svá srdce k tomu, abychom činili to, co je v našich očích dobré, potom lehce dáváme stranou požehnané výroky a varování Písma a jdeme směle po cestě své volby. Nevyhnutelný výsledek následoval: oba mladíci si vybrali moábská děvčata za své ženy; a izraelský zákon jasně říkal, že Moábsťáci nemají přijít do Izraelské země až do desátého pokolení (5. M. 23,3). Avšak Boží slovo ztratilo nad jejich srdci všechnu moc. Elimelech zapomněl, že Bůh je jeho Králem a jejich jedinou myšlenkou bylo, aby činili to, co bylo dobré v jejich vlastních očích.

A přichází smrt. Bůh má cesty, jimiž k nám mluví, které nás nutí poslouchat, jestliže se stále odvracíme od toho *„tichého a jemného hlasu“* (1. Král.

19,12). Kéž to Bůh dá, aby tento hrozný posel nebyl zapotřebí při vás, moji milí, k tomu, aby učinil Všemohoucímu vaše ucho dosažitelným. Otec a oba synové jsou požádáni královnou hrůzy a Noémi zůstává sama se zlomeným srdcem. A přece ne sama, neboť má obě své moábské nevěsty. Nevíme, jak dlouho děvčata žila u své tchyně, pravděpodobně několik let, neboť rodina žila v zemi Moáb asi 10 let. Ale to víme, že za ta léta se naučila milovat tu, která byla v jejich zemi cizinkou. Její skromné, ctnostné chování získalo srdce manželek jejích synů (1. Petra 3,1). A když se Noémi vypravuje na zpáteční cestu do vlasti, jdou obě dívky s ní: milá odměna za její důsledný život. Bůh není nespravedlivý, aby zapomněl na takové chození – i když to bylo v cizině; stejně tak se nechce odvrátit od nějaké – byť to byla Moábka, která k Němu přichází s vírou.

Znáte ten příběh tak dobře jako já a nepotřebuji ho tu vyprávět, ač jej máme tak rádi; ale nemohu odolat, abych neuvedl vznešenou odpověď Rut, již dala své tchyni na její prosbu, aby se jako Orfa „*navrátila ke svému lidu a svým bohům*“ (Ó Noémi, jak jsi mohla říci taková slova! Jak ses mohla pokoušet pokračovat ve své snaze poslat pryč tu, která byla hotova tě následovat do země, kde pravý Bůh panuje jako Král!) Avšak Rut se nedala zastrašit, pouta lásky byla příliš silná. A srdce nespočetných milionů byla pohnuta její obdivuhodnou, velkolepou odpovědí: „*Nenuť mne, abych tě opustiti a od tebe odjítí měla. Nebo kam se koli obrátíš, půjdu, a kdekoli bydliti budeš, i já bydliti budu; lid tvůj lid můj a Bůh tvůj Bůh můj. Kdekoli umřeš, umru, a tu pochována budu. Toto mi učiň Hospodin a toto přidej, že toliko smrt rozdělí mne s tebou!*“

Nádherná slova! Bohatá odměna za tichý, důsledný život doma, pravý výsledek „*ctnostného obcování*“. Jak se asi raduje Duch Boží, že může zvěstovat takový výrok z úst jedné pohanské cizinky! Jaké povzbuzení to je pro srdce Noémi! Jak se asi toto smutné, skleslé srdce zachvělo radostí, když slyšelo tato slova: „*Tvůj lid je můj lid a tvůj Bůh je můj Bůh.*“ Volba předtím zřejmě ještě nebyla učiněna, ale nyní jsou moábsští bohové provždy opuštěni a Pán, Bůh Izraelský je až do konce jejím Bohem.

Jak tento příběh občerství srdce rodičů, kteří s bolestí vidí, jak jejich syn nebo dcera se zamiluje do někoho, o němž jistě vědí, že jako partner pro život je nevhodný. Jak bezmocní jsou rodiče v tom případě. Bůh je naše jediné útočiště, a jaká je to útěcha, jaké dobrodiní, Jemu celou záležitost na modlitbě předložit; i když, jak tomu často skutečně může být, je tento zlý

krok pouze následkem hříchu a selhání rodičů. Jakou útěchou je potom otevřít tyto svaté stránky a osvěžit se při takovém příběhu. A viz, jak náš milosrdný, milující, trpělivý a mocný Bůh opět jednou dá vyznít našemu selhání ke Svému oslavení a obrátí to tak, že ze zžírajícího opět vyjde pokrm a ze silného ještě jednou sladkost.

V takové době může vskutku dojít k velkému trápení svědomí. Hořká starost může, a bezpochyby bude následovat, takže dotyčná matka prosí, aby její jméno „Noémi“ („líbezná“) bylo změněno v „Mara“ („hořká“). A může být v takových útrapách nějaká pomoc? Ano, příběh Rut přináší zkroušeným rodičům jak důvěru, tak i naději.

A milost to celé korunuje; milost dává mladé vdově jiného manžela: Bóza („síla“) místo Mahalona („velká slabost“), manžela, jehož vlastní matka byla pohankou a který – jako nikdo jiný – se mohl vpravit do nejvnitřnějších myšlenek jejího srdce a rozumět jí. Milost daruje této dívce, která ještě před krátkou dobou byla ubohou, osamělou, bezdětnou vdovou, dítě; a milost rovněž utěšuje srdce smutné osamělé a zahořklé vdovy. A to malé dítě je dědečkem Davida, snad největší ozdoby celé židovské historie, dokud se nezjevil velkého Davida větší Syn.

Nežli hudby krásné znění,
tam, kde hřích se rozbují,
sladší je hlas slitování,
které víc se rozhojní.
To utiší naši úzkost
to překrásné slovo milost,
pro hříšníka na zemi.

Boží milost je v Ježíši,
nad jiné je téma vyšší,
člověku zdroj pokoje.
Milost - Boží lásky téma -
větší nežli mysl lidská,
vysvobozením nám je.

Přicházíme nyní ke krásnému příběhu Anny a Elkány. Víra této matky je obzvláště potěšující pro rodičovské srdce. Jak si vzpomenete, byla Anna kousavým posměchem protivnice, že nemá žádného syna, tak rozrušena, že ani nemohla jíst. Ale učinila to nejlepší, co mohla učinit: přednesla to v modlitbě Pánu. Toto by právě pro křesťanské rodiče mělo být samozřejmé, ale právě v tom často selháváme. Děti nás zlobí, naši přátelé nás zlobí kritikou a vypravováním o jiných rodinách, naši příbuzní nás často zlobí dobře míněnými radami, které zcela pomíjejí skutečnosti. Jak často se nám daří jako Anně, že nás tyto věci tak zlobí, že už jen stěží můžeme jísti. Následujme pak jejího příkladu a přinesme vše před Pána. U ní to jistě nebylo lehké. Jakými zkouškami, ano, mohli bychom říci: jakými protivenstvími musela Anna projít ze strany ženy, která by jí byla měla prokazovat pomoc a soucit. Ale to vše sloužilo jen k tomu, že Anna se onoho dne modlila vážněji, takže to na starého kněze Elí učinilo dojem, a že Elí mohl vyslovit to obdivuhodné požehnání: *„Jdi v pokoji, a Bůh Izraelský dej tobě k prosbě tvé, zač jsi ho prosila!“* Jakou útěchou tato slova pro poraněné srdce byla, můžeme vidět z toho, že o několik let později ona sama vyslovuje téměř ta samá slova.

Co se děje nyní? Její obličej už není smutný. To je pravý následek modlitby. Když své nářky svěříme a svou tíži uvrhneme na Pána, pak On to břímě vezme na Sebe a naše zlobení a trápení se změní v pokoj, který převyšuje všeliký rozum. *„Ve všech věcech skrze modlitbu a poníženou žádost s díkůčiněním prosby vaše známy budťe Bohu. A pokoj Boží, kterýž převyšuje všeliký rozum, hájiti bude srdcí vašich i smyslů vašich v Kristu Ježíši.“* Tak tomu bylo u Anny a nevyzpytatelný pokoj hájil její duši a změnil její tvář. To nás upomíná na našeho požehnaného Pána: A když se modlil, učiněna jest tvář jeho proměněná, a oděv jeho bílý a skvoucí. Víme dobře, že toto má zcela jiný význam a že to byly zcela jiné okolnosti. Ale v určitém směru se to shoduje i s naší modlitbou: Když prosíme – opravdově prosíme, je výraz naší tváře změněn.

O několik let později, když dítě je odchováno, přivádí je ke stánku úmluvy, ke starému Elí, jehož slova kdysi tak potěšila roztrpčenou duši. *„Za tohoto chlapce jsem prosila, říká, a dal mi Hospodin k prosbě mé to, čehož jsem prosila od něho.“*

Jak mnohá matka a mnohý otec se mohou k těmto slovům připojit: „O toto dítě jsem prosila!“ Jak často nás děti vedou na kolena! Milý otče, milá matko, nenechte se odradit, Pán vás uslyší, když prosíte za toto dítě. Proste za ně dále, a: „*Jdi v pokoji, a Bůh Izraelský dej tobě k prosbě tvé, zač jsi ho prosil/a.*“

My rodiče se můžeme od Anny učit ještě jedné lekci. Ona se zříká svého syna a oddává ho Hospodinu po všechny dny, v nichž živ bude. Tak by to mělo být i při nás. Jedna taková matka napsala následující slova:

Radostně syna dávám Ti,
jenž mi však největší je dar.
s bolestí - však přec s radostí -
teď navracím Ti, cos' mi dal.

Kéž by to Bůh nám rodičům dal, abychom považovali děti, které nám On dal, za nejsvětější majetek, který nám Bůh může svěřit. Pán určil některé za „správce“ Svých statků, ale o kolik větší je odpovědnost, když nám jsou svěřeny drahé, nesmrtelné duše, které máme vychovávat a připravovat pro Něho a pro Jeho službu! Je jenom **jedna** správná cesta, která vede k tomuto cíli. Tyto drahé duše musejí být Pánu vráceny – „zapůjčeny“ – pro celý život. Jestliže tak rozumíme a uskutečňujeme, komu náležejí, pak nejenže budeme své odpovědnosti činit zadost s větší vážností, nýbrž také budeme lépe poznávat Toho, jenž je připraven a ochoten dát nekonečnou milost, trpělivost a moudrost, které jsou zapotřebí, abychom je pro Něho vychovali. Čteme: „*Tedy zabili volka a přivedli dítě k Eli.*“ Když své děti vracíme Pánu, pak to můžeme jen skrze smrt, tj. uznání té skutečnosti, že zasluhují jenom smrt, - ale že za ně zemřel jiný.

Činíme dobře, když myslíme na to, že Pán dar přijímá, když my děti Pánu předáváme, ale také od toho dne jsou **Jeho**. Anna tam nešla za několik měsíců opět a nevzala svého syna domů, aby ho po nějaký čas měla pro sebe. Bylo to konečné jednání, které před Pánem vykonala ve vší vážnosti, a Pán její dar přijal. Příliš často jsme nakloněni k tomu, abychom na toto zapomínali, a činíme, jako kdyby tyto děti, jež jsme Pánu „zapůjčili“, byly naše vlastní, a vychovááme je pro jejich vlastní užitek nebo světu nebo pro nás samy a nikoli pro Toho, jemuž jedině náležejí.

Jaký smutný rozdíl je mezi synem Anny a syny Elí! Čteme o nich, „že na se zlořečenství uvodí synové jeho, avšak nezabránil jim“ (1. Sam. 3,13). Špatnost synů Elí je tak dobře známá, že není třeba mluvit o podrobnostech jejich hříchů (viz 1. Sam. 2,13). Pán sám vše shrnul ve výše uvedeném verši a udal nám příčinu jak jejich hříchů, tak i jejich soudu: „nezabránil jim“. Elímu bylo 98 let a když káral své syny, bylo už příliš pozdě. „Ale neposlechli hlasu otce svého, nebo je chtěl zbít Hospodin.“ (1. Sam. 2,25) Sotva která událost v Písmu mluví k nám rodičům vážněji, než tento smutný příběh. Kéž bychom si jí všichni dobře všimli a vzali si z ní pro sebe poučení. Pravděpodobně by několik pořádných výprasků v mladých letech bylo uchránilo oba tyto mladíky nejenom před předčasnou smrtí, ale také jejich duše před peklem. Dnes v některých kruzích už není v módě bít děti, ale jak zřetelně Písmo mluví: „Neodpírej chlapci kázeň; když mu nabiješ holí, nezemře. Ty mu nabiješ holí a jeho duši vysvobodíš z podsvětí.“ (Příslaví 23,13.14 – ČSP) „Bláznovství přivázáno jest k srdci mladého, ale metla kázně vzdálí je od něho.“ (Příslaví 22,15) „Metla a kárání dává moudrost, ale dítě sobě volné k hanbě přivodí matku svou. Tresci syna svého, a přinese odpočinutí, a způsobí rozkoš duši tvé.“ (Příslaví 29,15.17) „Kárej svého syna, když je naděje, ale nedej se unést, abys ho usmrtil.“ (Příslaví 19,18 – ČSP) Uvedená místa nám zřetelně ukazují Boží vůli v této otázce. Poukazují na to, že je třeba bít děti holí a že se nemáme nechat zadržet jejich křikem.

Vidíme též, jak je důležité **brzy** začít. „Vyučuj mladého podle způsobu cesty jeho: nebo když se i zstará, neuchýlí se od ní.“ (Příslaví 22,6) Jaký byl protiklad mezi synem Anny a syny Elí! Jistě není třeba pochybovat o tom, že dobrá a oddaná Samuelova matka použila tohoto krátkého a drahého času, po který svého syna měla u sebe, k tomu, aby ho vychovávala „podle způsobu cesty jeho“. Smíme být přesvědčeni, že nenásledovala špatného příkladu Elí, nýbrž že Samuelovi „zabraňovala“. Je možné, že Elí se této lekci v stáří naučil, a když Bůh ve Své milosti svěřil péči tohoto kdysi tak slabého otce novému mladému životu, tu se zdá, že vychovával syna Anny zcela jinak než své vlastní syny.

Moderní pojetí, nechat děti rozvíjet sobě samým, může přivést jen k trápení a zkáze. Jak mnohem lepší je dbát v této důležité otázce výchovy dětí na jasné Boží slovo!

Nejsmutnější část této smutné historie a to, co nás nejvíc překvapuje, je, že Samuel se této lekci zjevně sám nenaučil, přes to všechno, co viděl a slyšel. Když byl Samuel starý, „*ustanovil syny své za soudce v Izraeli... Nechodili pak synové jeho po cestách jeho, ale uchýlili se po lakomství, a berouce dary, převraceli soud.*“ (1. Sam. 8,1-3) Bohabojnost nemůže být zděděna. Jenom skrze stálou, bdělou, s modlitbou spojenou péčí můžeme doufat, že vychováme své děti na té cestě, po níž mají jít.

Avšak i v tomto smutném příběhu několikanásobného selhání nacházíme světlou stránku. Jméno Samuelova nejstaršího syna bylo Joel (1. Sam. 8,2) a je obzvláště vyzdvižen ve spojení s uchýlením se synů Samuelových. V 1. Par. 6,33 však čteme, že Héman, nejstarší Joelův syn, obdržel nanejvýš čestné místo jako jeden ze zpěváků a v 1. Par. 25,1 jej vidíme spolu s Azafem a Jedutunem, „*kterí prorokovali při loutnách a při cymbálích*“. V téže kapitole ve 4. verši nalézáme čtrnáct synů Hémanových: „*Všichni ti byli synové Hémanovi, proroka králova v slovích Božských, k vyvyšování moci. A dal Bůh Hémanovi synů čtrnáct a dcery tři. Všichni ti byli pod správou otce svého při zpívání v domě Hospodinově...*“

Snad ta slova: „*pod správou otce svého*“ nám mají říci, že tato rozkošná řada sedmnácti dětí, které všechny byly zpěváky, byla, v protikladu k rodinám Elí a Samuele, společně poddána svému otci. Jak nás také těší, když čteme, že vnuk Samuelův je nazván „*prorokem královským v slovích Božských*“, což je postavení, které se téměř vyrovnalo postavení jeho ctěného dědečka.

Ještě něčeho bychom si měli všimnout. Tato rodina nejen společně sloužila Pánu, nýbrž působila ve shodě se svými bratřenci, syny Azafovými a Jedutunovými. Jak často vidíme závist a kritiku mezi bratřenci, ale „*Jak dobré a jak utěšené, když bratři – a bratřenci – v jednomyslnosti přebývají*“ (Žalm 133,1). Je radost vidět, jak Samuelovi vnukové a pravnukové společně krácejí po takovéto dobré a příjemné cestě. Jaké povzbuzení to je pro naše srdce, že směji počítat s Boží milostí nikoli proto, abychom omlouvali své chyby, nýbrž abychom, když se pokoříme, tu milost obdrželi, milost, která dává osvobození, byť snad teprve po dlouhé, unavující době čekání.

Ještě o Anně a o velkém vlivu, jenž má na život dítěte **matka**. Otec je obyčejně celý den pryč a ve srovnání s matkou dohlíží na děti poměrně málo.

Tak je její vliv sám od sebe větší. Mám za to, že z tohoto důvodu je v historii králů Izraele a Judy téměř vždy uvedeno jméno matky.

V mnoha případech to byla ona, kdo vytvářel charakter syna. Jak by to bylo krásné, kdyby všechny děti měly tak dobrou a moudrou matku, jako byla Anna nebo matka Lemuelova (Příslaví 31,1).

DAVID

První známkou toho, že v Davidově rodinném životě něco nebylo v pořádku, bylo snad to, že si vzal více žen. Jak se pamatujete, vykoupil si svoji první ženu Míkol životy dvou set králových nepřátel. V 1. Sam. 25 však čteme, že David si jako manželku přibral ještě Abigail (vdovu po Nabalovi Karmelském z rodiny Kálefovy) a dále Achinoam Jezreelskou.

Bůh ale zřetelně vyslovil varování, že král, kterého by On vyvolil, nemá „*míti mnoho žen, aby se neodvrátilo srdce jeho*“ (5. M. 17,15.17). David dobře věděl, že Bůh ho vyvolil za krále. Pomazal ho za krále, když byl ještě mladík a „*ryšavý*“. Ale ve vědomé neposlušnosti vůči jasnému Božímu rozkazu, který se obzvláště na něj vztahoval, počal si David brát více manželek.

Každý, kdo je lehkovážným způsobem nějak neposlušný Božího slova, musí sklízet hořké ovoce své neposlušnosti. David asi stěží myslel na to, že by jeho zlá poddajnost vůči této obzvláštní rozkoši těla byla napodobena jeho slavným synem tolik, že se mu stala zkázou a přinesla vzápětí ztrátu a úpadek velké části jeho říše. Je zlá a hořká věc opouštět Pána nebo jedno z Jeho přikázání (Jer. 2,19). (Kdosi poukázal na to, že už slovo vášeň – německy Leidenschaft, jíž se tak často poddáváme, výmluvným způsobem mluví o utrpeních – německy Leiden, která jsou vždy jejím následkem.)

Jméno třetího Davidova syna, Absolon, znamená „otec pokoje“. Ukazuje nám, jak po dlouhých letech unavující války a potulování Davidovo srdce toužilo po pokoji. Ale kdo byla Absolonova matka? Mácha, dcera Tolmai, krále Gessur. To bylo zlé. Nebylo dost na tom, že David měl více žen. Šel dokonce k pohanským národům v okolí, aby nalezl ženy královské krve. Také toto byla jasná neposlušnost a zavržení často opakovaného Božího přikázání, že si nemají brát ženy z pohanských národů, které je obklopují. Jak mohl David očekávat, že dojde požehnání skrze takovéto spojení? Bylo málo

účelné dávat synu této ženy jméno tak krásného významu, když pocházel z manželství, jež bylo uzavřeno ve vědomé neposlušnosti vůči Božímu slovu. Ale tím ještě těžkosti nebyly u konce. Absolon byl obzvlášť krásný muž. „*Nebylo pak žádného muže tak krásného jako Absolon ve všem Izraeli, aby takovou chválu měl. Od paty nohy jeho až do vrchu hlavy jeho nebylo na něm poskvrny.*“ (2. Sam. 14,25) Můžeme si myslet, že taková chvála neměla na toho krásného chlapce a mladíka žádný dobrý vliv.

V 1. Král. 1,6 čteme o Adoniášovi, synu Haggity, který podle stáří následoval po Absolonovi. O jeho výchově činí Boží slovo smutné zjištění: „*A nikdy ho nezarmoutil otec jeho, aby řekl: Proč jsi to učinil?*“ Jaký vážný, pravdivý důkaz správnosti slov, jež napsal o málo později jeden z nevlastních Adoniášových bratrů: „*Kdo zdržuje metlu svou, nenávidí syna svého; ale kdo ho miluje, za času jej tresce.*“ (Příslaví 13,24) Jak zcela jinačí by bývala mohla být historie Davidova, Šalomounova a všech jejich nástupců, kdyby Davidovi synové dostali v mladých letech tu a tam výprask.

Také Adoniáš „*byl velmi krásné postavy; a Haggita ho porodila po Absolonovi*“. Smíme mít za to, že Absolonova výchova byla podobná výchově jeho mladšího bratra. Je to nevýslovně smutný obraz dvou přibližně stejně starých chlapců, kteří oba byli velmi krásní a vyrůstali bez jakékoli kázně. Směli činit svou vlastní vůli a jít po svých vlastních cestách, které je oba přivedly k časně a násilné smrti. Dnes je dost pošetilců, kteří schvalují tento způsob „seberozvíjení“. Ale praktický výsledek, který nám zde Duch Svátý představuje, by nás měl před touto zlou a nerozumnou metodou výchovy varovat. Kéž bychom se drželi metody, která je nám představena v Božím slově.

Ale chceme sledovat Davida dále. Ve 2. Sam. 11,1 čteme: „*I stalo se po roce, když králové vyjíždějí na vojnu, že poslal David Joába a služebníky své s ním, též i všechen Izrael, aby hubili Ammonitské; i oblehli Rabba.*“ Ale David sám zůstal ve svém paláci. Proč zůstal doma, když byl čas, „*kdy králové vyjíždějí na vojnu*“? Byla to lenost? Téměř se tak zdá. Joáb, jeho služebníci a celý Izrael jsou venku v boji a David, král, je nečinný ve svém domě! Jaký protiklad k dřívějším a pozdějším rokům v Davidově životě! „Zahálka je počátek všech neřestí“, a nemusíme se divit, že Satan položil léčku, do které David padl až příliš rychle.

„*Tedy stalo se k večeru, když vstal David z ložce svého, procházej se po paláci domu královského...*“ Zde se ukazuje požívačnost a lenost. A venku Joáb, jeho služebníci a celý Izrael byli zaměstnáni tím, že vedli královu války!

„A stalo se, že ušel z paláce ženu, ona se myje; kterážto žena byla vzezření velmi krásného.“ Proč jen David neodvrátil hned svůj pohled? Ale tím, že už povolil své chuti, bylo zatvrzeno to jemné svědomí, jež má takovou neocenitelnou hodnotu, a místo toho, aby svůj zrak odvrátil, zatoužil po ní a neodpočinul dříve, než dosáhl předmětu své rozkoše. Každý z nás by byl na Davidově místě velmi rychle učinil totéž. Většina z nás jsme nebyli dosti opatrnými, abychom si zachovali vlastní svědomí dokonale jemné a čisté, abychom svůj zrak rychle odvrátili, když vidíme něco, co povzbuzuje naše žádosti, a proto nemůžeme po Davidovi hodit kamenem.

Další průběh této smutné a pokořující historie lži a vraždy by mohl být, jestliže nás Bůh ve Své milosti neuchrání, historií pisatele nebo čitatele těchto řádků. Ale dokonce i takový hřích může být odpuštěn a na křik zlomeného srdce: „*Zhřešil jsem proti Hospodinu!*“ následuje odpověď: „*Tentýž Hospodin přenesl hřích tvůj.*“

Ale taková setba musí přinést své ovoce. Vidíme to ve vlnách trápení, jež krále postihly v pozdějších letech. Malé děcko, plod tohoto zlého činu, umírá a David se shýbá pod ranami kázně. Ale to není dosti. To samé, co David učinil Betsabé, činí Amnon, nyní nejstarší syn, Támar, krásné dceři Davidově. Jaká smutná událost! Není divu, že David byl velmi rozhněvaný, když slyšel o těchto věcech (2. Sam. 13,21) Ale byl si David vědom, že on sám dal příklad pro hřích svého nejstaršího syna, pro který se nyní tak hněval a který ho tak pokořil?

Ale to ještě nebylo všechno. Támar byla sestrou Absolonovou, a tento byl kvůli zlému činu svého nevlastního bratra Amnona naplněn takovou nenávistí, že neodpočinul dříve, dokud ho nezamordoval. David musí dále sklízet ve smutných věcech to, co roky předtím zlého zasel. Absolon, aby ušel potrestání, prchá ke svému pohanskému dědovi Tolmai, králi Gessur, a je u něho přijat. Tam se cítí jistým před trestem, který by na něho musel přijít na základě Božího zákona.

Znáte smutnou historii toho dočasného vyhnanství a nakonec návrat, při kterém byl přijat se smiřujícím polibkem od svého kdysi rozhněvaného otce, aniž by padlo jediné slovo, jež by se blížilo vyznání: „*Otče, zhřešil jsem proti nebi a před tebou, nejsem více hoden slouti synem tvým.*“

Následují úklady, aby ukradl srdce mužů izraelských (2. Sam. 15,6). Spiknutí se přibližuje vrcholu a Absolon posílá pro Achitofela Gilonského (2. Sam. 15,12). „*Rada pak Achitofelova, kterouž dával toho času, byla, jako by se*

kdo doptával na řeč Boží.“ (2. Sam 16,23) Jak mohl mít Absolon takovou drzost, aby dal přivést důvěrného Davidova rádce? Toto byl další plod dřívější zlé setby. Vypadá to, že Achitofel byl dědečkem Betsabé, a můžeme rozumět, že Davidovi nikdy neodpustil toto jednání se svou vnučkou (srovnej 2. Sam. 11,3 a 23,34).

Přesto je tento smutný, tmavý obraz osvětlen jasnými paprsky, jako např. oddaností Ittaie Gittejského a jiných, starých i mladých, z Izraele i z ostatních národů, kteří ale všichni byli věrnými průvodci zavrženého krále. Ale obraz jako celek je temnější a temnější, až vidíme vznešeného krále, jak oplakává svého zlého syna. Je to jeden z nejsmutnějších pohledů, které nám Bůh ve Své moudrosti ukazuje ve Svém Slově. Neumím si představit žádný smutnější křik než ten, který se vyrval ze zlomeného srdce tohoto otce: *„Synu můj Absolone, synu můj, synu můj Absolone! Ó kdybych byl umřel za tebe, Absolone synu můj, synu můj!“* Jenom rodiče mohou rozumět hloubkám té bídy, jež zní z tohoto smutného volání.

Při smrti dítěte Betsabé tomu bylo zcela jinak (2. Sam. 12). Tehdy mohl David říci: *„Já půjdu k němu, ale ono se nenavrátil ke mně.“* David dobře věděl, že oddělení od jeho milovaného syna Absolona je věčné. Nic není tak smutné, jako smrt bez naděje. Smrt, královna hrůzy, a pak jistý soud s věčným, nikdy nekončícím trestem! Kéž by nikdo z křesťanských rodičů nezažil toto srdcervoucí trápení takového rozdělení.

Avšak tím smutná historie ještě není u konce. Když Nátan přišel k Davidovi po té, co David spáchal ten hrozný hřích, a vypravoval mu příběh o bohatém muži, jenž vzal jedinou ovečku svého chudého souseda, tu David ve spravedlivém rozhořčení odsuzuje tohoto bohatého muže, aby čtyřnásobně zaplatil (2. Sam. 12,6). Ale prorok odpověděl: *„Ty jsi ten muž!“* A Bůh dovolil, aby se Davidův rozsudek vyplnil při něm samém. Viděli jsme, jak Davidovi byly vzaty tři z jeho „oveček“. Ale ještě musela být vzata čtvrtá. Čteme o smutné smrti Adoniášově v 1. Král. 1 a 2, obzvláště v kap. 2,24.25. Vpravdě musel ten „bohatý“ muž čtyřnásobně zaplatit.

To bylo to nevýslovně trpké ovoce, jehož počátek spočíval v tom, že byl učiněn **jeden** krok v neposlušnosti vůči Božímu slovu.

Pane, opatruj nás!

Ze všeho trápení, jež jsme právě viděli, vyzařuje jasně věrnost a láska Ittaie Gittejského (správně: Gátského). Jak víte, také Goliáš byl z Gát. Ittai a Goliáš přišli tedy z téhož místa, totiž z Gát, a snad byli přátelé. Možná že to není správné, ale já si rád představuji, že Ittai se cítil být přitahován k Davidovi poprvé tehdy, když tento zabil hrdinu, na kterého se Ittai spoléhal. Později David uprchl před Saulem k Achisovi, králi Gát (1. Sam. 21) a vzal tam s sebou Goliášův meč. Není divu, že ho tam nepřijali jako přítele a že David se musel stavět slabomyslným, aby ušel. Ale také nyní mohl Ittai vidět toho, jehož později následoval, anebo o něm mohl alespoň slyšet. Zdá se, že na konci Davidova potulování jeho víra a trpělivost selhaly, a on ještě jednou prchá do Gát.

Tentokrát je králem přijat a dostává město, ve kterém může bydlet. Achis dokonce slibuje Davidovi, že ho učiní „*strážným života svého po všechny dny*“ (kap. 27 a 28). Snad poznal Ittai Davida v této době zavržení a naučil se jej milovat. Ačkoliv to jistě nevíme, smíme mít za to, že tomu tak bylo. Ittai bere všechny své muže a své děti a opouští Filistinskou zemi ne proto, že ho přitahoval blahobyť Izraelské země, nýbrž osoba izraelského krále. Nevíme, jak dlouho se mohl těšit blahobytu země, ale David říká, že „*nedávno /správně: „včera“/“* přišel (2. Sam. 15,20). Nyní je král opět zahnán a cítí, co to znamená být zavržen. Většina izraelských se staví na stranu buřiče, ale Ittai neváhá ani okamžik. Opouští svou zvolenou domovinu se vši svou rodinou, aby následoval zavrženého krále, kamkoli by šel. Král mu říká: „*Proč ty také jdeš s námi? Navrať se a zůstaň při králi; nebo cizincem jsi, který se tudíž zase odeběřeš k místu svému. Včera jsi přišel a již bych dnes tebou pohnouti měl, abys s námi chodil? Já zajisté půjdu, kdež mi se nahodí. Navrať se a zproved zase bratří své; a budiž s tebou milosrdenství a pravda.*“ Ale jak rozradostňuje naše srdce odpověď: „*Živ jest Hospodin a živ jest pán můj král, že na kterémkoli místě bude pán můj král, buď mrtev aneb živ, tu bude i služebník tvůj.*“ Připomíná nám to odpověď Rut Noémi. Také ona byla cizinka z národů. Velká moc lásky pohnula a naplnila jejich srdce, takže už neměli myšlenky na svoji zemi a příbuznost. Poznali význam slov: „*Kdo miluje otce neb matku více nežli mne, není mne hoden; a kdo miluje syna neb dceru více nežli mne, není mne hoden. A kdo nebere kříže svého a nenásleduje mne, není mne hoden.*“ (Mat. 10,37.38)

Čím asi byla slova Ittaie pro Davidovo srdce! Jeho odpověď je krátká: „*Pojď a přejdi!*“ žádné slovo poděkování nebo uznání! Proč? Myslím, že Davidovo srdce bylo příliš plné, aby to mohl vyjádřit slovy, a Ittai mu rozuměl. Jsou okamžiky, kdy si dvě srdce navzájem tak dobře rozumějí, že už slova jsou zbytečná, poněvadž by jen rušila.

A tak „*přešel Ittai Gittejský a všichni muži jeho, i všechny dívky, kteréž byly s ním*“. Když onoho večera nadešel pro děti čas, aby šly spát, tu zde nebyly teplé postele. Pořád šli po strmých, drsných návrších dolů k Jordánu, a potom, uprostřed noci, přes temnou vodu. Jaká to musela být zvláštní scéna! Slyším, jak děti říkají: „Otče, kam jdeme? Proč jsme odešli z domu?“ A Ittai odpovídá: „Jdeme za králem!“ To stačí, a odvážím se říci, že od nynějška byla srdce těchto dětí s jejich králem spojena provazy lásky, které nemohly být přetrženy.

Moji milí, pokuste se přivést své miláčky tak daleko, aby **svého** krále milovali! Snažte se probudit jejich náklonnost k Němu, dokud ještě jsou mladí! Myslíte, že ony děti toužily po tom luxusu, pohodlí a klidu domu, který opustily, když se svými rodiči putovaly za králem? I dítě by takovou myšlenku zavrhl jako zcela nehodnou.

BARZILLAI GALÁDSKÝ

„*Byl pak Barzillai velmi starý, maje osmdesáte let, kterýž opatroval krále stravou, když obýval v Mahanaim; nebo byl člověk bohatý velmi.*“ Král vybízí Barzillai, aby s ním šel do Jeruzaléma: „*...a chovati tě budu při sobě.*“ Ale Barzillai se k tomu cítí být starý a kromě toho nesloužil svému zavrženému pánu kvůli odměně nebo uznání. Láska ho pohnula k tomu, aby v oněch temných dnech štědře pomohl králi svým majetkem, a láska nečeká na odměnu. Ale připojuje k tomu (a já věřím, že my všichni v onen budoucí den řekneme): „*Proč by mi se takovou odplatou král odplacovati měl?*“ On sám by se chtěl vrátit domů, ale nabízí králi, že s ním půjde jeho syn Chimham, „*jemuž učiníš, což se dobrého viděti bude*“. Na to král odpovídá: „*Nechť jde se mnou Chimham, a učiním jemu, což se tobě za dobré viděti bude.*“ (2. Sam. 19)

Co učinil David pro syna svého starého přítele, jenž se o něj staral po dobu jeho zavržení? Nevíme to jistě, ale neměl mít podíl na jeho rodinném majetku v Betlémě? Víme, že **naš** král sdílí **Svůj** královský dům s těmi, kdo mají podíl na Jeho zavržení. Každopádně čteme v Jeremiáši 41,47 o takových, kteří „*pobyli v hospodě Chimhamově, kteráž jest u Betléma*“. Někteří mají za to, že „*hospoda Chimhamova*“ by mohla být onou hospodou, kde se později nenašlo místo pro Krále králů, a že ten větší Syn velkého Davida vstoupil na svět v jejím chlévě – zavržen, jako kdysi byl v malé míře zavržen David. Nevíme to jistě, ale vím, že David nezapomněl na toho, jen s ním sdílel jeho zavržení, a na smrtelné posteli kladl na srdce Šalomounovi nejen Chimhama, nýbrž „*syny Barzillaiie Galádského*“.

Je požehnanou výsadou smět sdílet Ježíšovo zavržení, ale ještě požehnanější je, že naše děti toto zavržení smějí sdílet s námi. Ony a my budeme v tom přicházejícím dni sdílet slávu s Tím, jehož jsme se naučili milovat v Jeho zavržení. Mnozí říkají: „Ať se děti přece rozhodnou samy!“ Ale při oněch vznešených mužích Starého zákona tomu tak nebylo. Děti šly docela samozřejmě s otci. Kéž by tomu vždy více bylo při našich dětech!

Chtěl bych však ještě krátce něco říci o Chimhamovi, ačkoli to nestojí v přímé souvislosti s naším tématem. Jméno „Chimham“ znamená „toužící, prahnoucí“. Je odvozeno od hebrejského slovesa, jež má význam „toužit po něčem“. Toto slovo se v Bibli vyskytuje jen jednou, a to v Žalmu 63.2: „*... po tobě touží tělo mé...*“ Tak nás toto jméno upomíná na vřelou touhu vznešeného Chimhamova otce, jenž „*touží*“ po zaslíbených požehnáních pro Izrael, na která musel tak dlouho čekat. Snad bych raději měl říci: „*po žehnajícím*“ a ne po „*požehnáních*“, poněvadž nečteme, že „*po nich*“, nýbrž „*po tobě touží tělo mé*“. A tak se stalo, že ačkoliv Barzillai sám nemohl s Davidem jít do Jeruzaléma, jeho „*Tužba*“ tam šla a zůstávala při králi.

Tímto jsem vlastně chtěl příběh Barzillaiie ukončit, ačkoliv v mých poznámkách jsou ještě ty tři verše z Ezdráše 2,61-63. Připadalo mi těžkým vidět jméno vznešeného Barzillaiie postižené být i jen malou poskvrnou, a proto jsem se rozhodl své poznámky mlčky vynechat. Ale Duch Boží je příliš věrný pisatel, aby mohl zakrýt každé selhání, ačkoli to často činí, a často se Jemu líbí skrýt tyto chybné kroky tak, že je jen nemnozí najdou.

Tak se vlastně proti své vůli musím zabývat těmi ještě nevyřízenými poznámkami ve svém bloku a společně budeme uvažovat o příčině této tmavé skvrny na dobrém jménu Barzillaiie.

Celá věc přišla na světlo o téměř pět set let později po návratu z babylonského zajetí. Tehdy hledali „synové Chabaiášovi, synové Kózovi, synové Barzillai... zapsání o sobě, chtějí prokázat rod svůj, ale nenašlo se. Proto zbaveni jsou kněžství. A zapověděl jim Tirsata, aby nejedli z věcí svatostvátých, dokud by nepovstal kněz s urim a thumim“.

Co nyní bylo příčinou této ostudy a vyloučení? Proč tito mužové nemohli najít zapsání o svém rodu? Před mnoha lety se oženil jeden z jejich otců s dcerou Barzillai Galádského. To byla pro toho mladého kněze jistě dobrá partie, jež s sebou nesla bohatství a čest, neboť, jak jsme viděli, byl Barzillai velmi bohatý muž vznešeného charakteru (jeho jméno znamená „železný“ – poukázání na jeho pevnost a věrnost) a jeho bohatství bylo tak mohutné, že ze svého soukromého majetku mohl vyživovat krále po dobu jeho zavržení.

Není tak lehké stát se zetěm takového muže. V rozporu s Božím příkazem odložil mladý kněz své vlastní jméno a přijal jméno své ženy. A tak jej v Ezdrášově knize nacházíme pod jménem „Barzillai“. Jeho vlastní kněžské jméno se ztratilo pro jeho přání, aby ve světě postoupil kupředu, aby získal bohatství a čest. Jistě toho všeho dosáhl a snad si myslel, že za to zaplatil jen malou cenu, ale jak málo tušil, že tento čin bude jeho děti o pět set let později stát jejich požehnané, drahé postavení kněží! Nemůžeme ve světských věcech dosáhnout žádné výhody, aniž bychom ji nevykoupili ztrátou ve věcech nebeských. Na konci shledáme, že bohatství a čest nebe mají delší trvání než poklady země, ať už je nabídka jakkoli svůdná (viz Ezdráš 2,61).

Nepřísluší nám zjišťovat, kdo byl viníkem. Ale je smutné vidět jméno Barzillai Galádského v Ezdrášově knize spojené s touto smutnou a potupnou skutečností.

Nepotřebuji jistě obzvláště poukazovat na poučení, které v tom je pro nás obsaženo. Ale chtěl bych upozornit na konec tohoto oddílu, poněvadž je tu vyjádřeno požehnané poselství naděje. Pro nás povstal kněz s urim a thumim, který zná srdce. On ví, zda zapsání rodu je pravé, zda došlo ke znovuzrození, i když léta spojení se světem to činí pochybným před ostatními.

SAUL

Vlastně jsme se měli zabývat králem Saulem, stejně jako jeho synem Jonatou, dříve, ale budeme o nich trochu uvažovat nyní ve spojení s Mifibozetem.

Historie Saulovy rodiny je tak smutná, že bych ji rád přešel. Zdá se, že Saul byl mužem bez víry, a bez víry není možné líbit se Bohu. Zde není místo, abychom sledovali smutný příběh tohoto nešťastného muže, jehož počátek byl tak zářivý a konec tak tragický.

Kromě jeho syna Jonaty a jeho dcery Míkol, s níž se oženil David, známe jen málo o Saulově rodině. Jonata, jeho otec Saul a oba jeho bratři, Abinadab a Melchisua, byli zabiti na hoře Gelboe. Izbozet, další syn, vstoupil na trůn svého otce a vládl asi sedm let. Byla to doba neustálé války s Davidem, králem podle Božího vyvolení. Nakonec ho zabili dva z jeho služebníků v posteli. David ho nazývá „*spravedlivým mužem*“. Dva jiní synové Saulovi, Armon a Mifibozet, byli pověšeni před tváří Hospodinovou, poněvadž jejich otec ve své špatnosti porušil věrnost vůči Gabaonitským. Když šel David do vyhnanství, stala se Míkol ženou Adriele Molatitského. V tomto manželství měli pět synů, kteří všichni byli pověšeni se svými právě zmíněnými strýci. Míkol sama byla později Davidovi vrácena, ale protože pohrdla svým mužem, když se vracela truhla smlouvy do Jeruzaléma, neměla dítě až do dne své smrti (2. Sam. 6,23). Je těžké si představit rodinu, jež by vzala hroznější konec, a já věřím, že za to nese odpovědnost otec. Zavrhl slovo Hospodinovo a Hospodin zavrhl jeho (1. Sam. 15,26). Jak vážné naučení všem rodičům. Slovo Páně od nás žádá poslušnost a my je nemůžeme beztestně zavrhat. Pln žárlivosti se Saul obrátil proti Davidovi, muži podle Boží volby, a nenáviděl ho nenávisť velikou. Večer před svou smrtí přidává toto: „*Bůh odstoupil ode mne,*“ a obrací se o pomoc k čarodějnici, ďáblu samému.

JONATA

Je bolestné číst historii Saulovy rodiny. A přece dokonce i zde vidíme zářivý paprsek Boží milosti. Jonata, jehož jméno znamená „Hospodin dal“ a jenž byl synem Saulovým, je jedním z nejmilejších charakterů v Bibli. Jeho láska k Davidovi se stala téměř příslovečnou. Když David zabil Goliáše, „*spojoila se*

duše Jonatova s duší Davidovou, tak že ho miloval Jonata jako svou duši. A složiv Jonata s sebe plášť, kterýmž byl odín, dal jej Davidovi, i roucho své, až do meče svého a až do lučiště svého i do pasu svého“ (1. Sam. 18,1.4). Jeho milující srdce bylo svému příteli vždy oddáno.

Dokonce i tváří v tvář planoucí nenávisti svého otce zůstal Jonata svému příteli vždy věrný. Čtème jen o tklivém rozloučení obou, když David musel prchat, aby zachránil svůj život: *„A políbivše jeden druhého, plakali oba, až David plakal nad míru. I řekl Jonata Davidovi: Jdiž u pokoji, a což jsme sobě oba přísáhli ve jménu Hospodinovu, řkouce: Hospodin budiž svědkem mezi mnou a tebou, i mezi semenem mým a mezi semenem tvým, nechť trvá na věky!“* Avšak zatímco David měl k očekávání jen hanbu a zavržení, šel Jonata zpátky do města. Oč šťastnější by byl, kdyby byl sdílel Davidovo zavržení! Jeho srdce sice bylo s Davidem a navštívil ho v lese *„a posílil ruky jeho v Bohu“* (1. Sam. 23,16). Ale opět následují ta samá smutná slova: *„A David zůstal v lese, Jonata pak navrátil se do domu svého.“* Nepřipomíná nám to našeho Pána a Mistra? *„I šel jeden každý do domu svého, Ježíš pak odešel na horu Olivetskou.“* (Jan 7,53; 8,1) Byla to přitažlivá síla jeho vlastního domu, anebo to byla věrnost vůči otci? Proč jen Jonata nesdílel s celým srdcem zavržení toho, kterého opravdu miloval a jehož uznával jako vlastního krále? Příčinu neznám; jenom vím, že to zavržení **nesdílel**. Doufám, že to nebyla jeho láska, jež zde selhala. Petr jednou opustil svého Pána, a já nevěřím, že se to stalo proto, že by zklamala jeho láska. Také já si vzpomínám na doby, kdy jsem nebyl ochoten sdílet zavržení svého Pána. Mohu si vzpomnout na příležitosti, kdy jsem ho nevyzval před lidmi. Nejednou jsem mezi vzlyky musel říci s Petrem: *„Pane, ty víš všechno; ty znáš, že tě miluji,“* ačkoli navenek bylo vidět opak. V té tmavé noci Petrova zapření tu nebyl jediný, kdo by byl ochoten sdílet zavržení svého Pána, nýbrž *„všichni opustivše ho, utekli“*. Když Jeho služebník Pavel stál před Neronem, tu šel tou samou cestou jako jeho Pán a musel napsat: *„Žádný se mnou nebyl, ale všichni mne opustili.“* Také ještě dnes je náš Mistr stejně tak skutečně zavržen jako v oněch dnech. Nevěřte, milovaní, že to je jednoduché následovat zapomenutého a zavrženého Ježíše. Ne, není to lehké, a dnes je jenom velmi málo těch, kdo si mohou dovolit velmi tvrdě kárat Jonatu, aniž by žalovali sami na sebe.

Příběh je smutný. Místo aby byl druhý po králi (což by se bezpochyby stalo, kdyby byl sdílel zavržení), Jonata, tento milý charakter, tento zmužilý voják, umírá na hoře Gelboe. Jeho malý syn Mifibozet je na celý život zmrzačen

pádem, když ho jeho chůva chtěla zachránit. Vyrůstá v Lodebar (= „žádná pastva“) – tak vzdálen od krále, jak jen bylo možno. Musí okusit vyhnanství, jemuž se vyhnul jeho otec.

Čí srdce není příběhem Mifibozetovým rozehráto! David mu prokazuje milosrdenství Boží pro Jonatu, jeho otce, a přivádí tohoto ubohého, zmrzačeného a bezmocného sirotka ke svému vlastnímu stolu a jedná s ním jako s jedním ze synů královských. Síba, služebník jeho dědy, obdělával se svými patnácti syny a dvaceti služebníky jeho zemi, neboť mu dal za dědictví všechno, *„cožkoli měl Saul i všechna čeled' jeho“*.

Avšak musíme tuto milou historii sledovat až do konce. Když se král David vrátil z vyhnanství, ptal se Mifibozeta: *„Proč jsi nešel se mnou, Mifibozete?“* To souhlasilo, Mifibozet nevytáhl s králem z Jeruzaléma. Ale jeho zlý služebník Síba o něm vyslovil lež a otřásl královou důvěrou k němu. Zatím Mifibozet, neschopný jít, seděl doma se zármutkem, poněvadž jeho služebník neprovedl jeho rozkaz, aby mu osedlal osla. Po celou tu dobu *„neošetřoval noh svých, ani brady nespravoval, ani šatů svých nepral od toho dne, jakž byl odešel král, až do dne, když se navrátil v pokoji“*. Často jsem si lámal hlavu nad nespravedlivou odpovědí královou: *„Ty a Síba rozdělte se statkem“*, když ho byl právě Mifibozet ujistil, že je tak věrný a oddaný jako vždy. Ale nyní vím, že právě tato odpověď byla nutná, aby dala ještě zřetelněji vyniknout Mifibozetově nerozdělené oddanosti, jenž na to říká: ***„Třebas necht' všechno vezme, když se jen navrátil pán můj král v pokoji domů.“*** Domy a pozemky neznamenal pro Mifibozeta nic ve srovnání s králem, kterého miloval.

Je jenom málo příběhů v Bibli, jež jsou smutnější než ty oba, o kterých jsme právě uvažovali. Ale na druhé straně asi v žádném jiném nezají milost Boží a *„milosrdenství Boží“* zářivěji, a jen zřídka kdy se setkáváme s tak líbeznou oddaností, jako byla ta, která naplňovala Mifibozetovo srdce. Pane, dej nám takové srdce!

Mifibozet poznal, které je pravé zřídlo, odkud přišla všechna jeho pozhénání, neboť *„měl syna malého, jemuž jméno bylo Mícha“*, a Mícha znamená: *„Kdo je jako Hospodin?“* Jaké nadmíru krásné vyvrcholení tak milého příběhu.

BANAIÁŠ, SYN JOIADŮV

Banaiáše nesmím přejít. Už ve svých dětských letech, kdy nám matka tyto příběhy vypravovala, jsem měl Banaiáše vždy rád. Byl jedním z Davidových hrdinů. Který chlapec, které děvče se neradovalo z činů těchto „hrdinů“?

„Banaiáš také, syn Joiadův, syn muže udatného, velikých činů, z Kabsael; ten zabil dva reky Moábské. Tentýž sestoupiv, zabil Iva v jámě, když byl sníh. Ten také zabil muže Egyptského zvýší pěti loket. A ačkoli měl Egyptský ten v ruce kopí jako vratidlo tkalcovské, však šel k němu s holí a vytrh kopí z ruky Egyptského, zabil jej kopím jeho.“ (1. Par. 11,22-23) (Snad jsou ti „rekové z Moáb“ obrazem těla, „lev v jámě“ obraz ďábla a onen „Egyptský“ obrazem světa.)

Joiada, otec Banaiášův, byl vývoda synů Aronových (1. Par. 12,27). Jak jsme výše četli, pocházela rodina z Kabsael, jednoho z měst na konci území pokolení synů Juda, podle jižního pomezí Edom (Joz. 15,21). V 1. Par. 27,5 je Banaiáš nazýván hlavou (kral.: „kníže“), „synem Joiady, nejvyššího kněze“. Po dobu všech bojů a žárlivosti, jež doprovázely Šalomounovo nastoupení na trůn, kdy dokonce Joáb přešel na stranu Adoniášovu, zůstal Banaiáš vždy věrný.

Ale my chceme uvažovat o Banaiášovi také jako o otci. V tomto směru se o něm dovídáme jenom málo, ale v 1. Par. 27,5 a 6 čteme ve spojení s Davidovými úředníky: *„Kníže vojska třetího na třetí měsíc Banaiáš, syn Joiady, nejvyššího kněze, jako hlava; a v houfě jeho čtyřiašedesát tisíců. Ten Banaiáš byl silný mezi třiceti a nad třiceti, a v houfě jeho Amizabad, syn jeho.“*

Jaká útěcha je to pro otcovo srdce, když má syna, o něhož se později může opřít. Jaké srozumění, jaká důvěra a obecenství byly asi mezi těmi dvěma! Připomíná nám to Timotea, který pracoval na evangeliu s Pavlem jako syn s otcem. Kéž by vám Bůh pomohl a dal vám potřebnou moudrost, abyste, když děti jsou ještě malé, je učinili svými společníky, takže když jsou starší, můžete s nimi zcela samozřejmě spolupracovat. Víte tak dobře jako já, jak velmi váš otec v tomto směru chybil. Kéž by tomu tak nebylo při vás!

SYN ABNERŮV

Znáte příběh Abnera, syna Ner, strýce Saulova (1. Sam 14,50). Byl, jak známo, hejtmanem vojska Saulova (2. Sam. 2,8) a bojoval za Saulovu rodinu ještě tehdy, když David byl už několik let korunován za krále.

Zdá se, že David Abnera vždy ctil a obdivoval, a když ten nakonec přišel, aby uzavřel mír, David ho přijal a připravil mu hody. Ale Joáb byl žárlivý na Abnera a chladnokrevně ho zavraždil. Z části pro tento čin byl Joáb později také zabít. Jak David o Abnerovi smýšlel, se dovídáme, když řekl: „*Nevíte-liž, že kníže, a veliké, padlo dnes v Izraeli?*“

Tváří v tvář této smutné vraždě je povzbuzující, když vidíme, že David učinil Jaasiele, syna Abnerova, knížetem nad pokolením Benjamin (1. Par. 27,21).

ŠALOMOUN

Už jsme se zevrubně obírali Davidovou chybou, která vedla k tomu, že Betsabé se stala jeho ženou. Viděli jsme, že první dítě Betsabé už brzy zemřelo. Šalomoun byl mladším bratrem tohoto dítěte. Jeho jméno znamená „pokoj milující“; a „*Hospodin miloval ho*“ (2. Sam. 12,24.25). A poněvadž ho Hospodin miloval, měl druhé jméno: Jedidiah, což znamená „miláček Hospodinu“.

Znáte ten příběh tak dobře, že už ho nepotřebuji vyprávět. Víte, jak nádherně vše na začátku vypadalo. Když mu Bůh učinil tu obdivuhodnou nabídku, aby vyvolil, co by chtěl, tu prosil o moudrost. Náš Pán Sám mohl mluvit o „Šalomounovi a o vší jeho slávě“. Už nikdy pravděpodobně nebylo nikoho, kdo by ve svých mladých letech měl takové vyhlídky do budoucnosti jako Šalomoun.

Ale přece už v těch prvních letech jeho vlády tu byla známka toho, že nebylo vše v pořádku. Hned na počátku své vlády se Šalomoun spřiznil s faraonem, králem Egypta, když si vzal za ženu jeho dceru a přivedl ji do města Davidova (1. Král. 3,1). Šalomoun neměl žádnou příčinu, aby si bral ženu z Egypta. Velmi pravděpodobně byla modlářkou a netrvalo to také dlouho, kdy Šalomoun nahlédl, že tato žena se nehodí k „*hoře svaté Sion*“, a potom též čteme: „*Dceru pak Faraonovu přestěhoval Šalomoun z města Davidova do domu, kterýž jí byl vystavěl. Nebo řekl: Nemohla by bydliti manželka má*

v domě Davida krále Izraelského, nebo svatý jest, protože vešla do něho truhla Hospodinova.“ Šalomoun by býval měl vědět, že žena, která nebyla hodna bydlet ve městě Davidově, nebyla také hodna být jeho manželkou. Za dnů Ezdrášových byli ti Židé, kteří si vzali pohanské ženy, nuceni, aby je propustili. Nyní, v době milosti, vidíme Boží milost v tomto směru například v 1. Kor. 7,14, kde stojí, že věřící žena nevěřícího muže posvěcuje, a naopak věřící muž posvěcuje nevěřící ženu. Tak jsou také naše děti posvěceny, i když jenom jeden z rodičů je věřící. Ale musíme mít před očima, že to není žádné dovolení, abychom si brali nevěřícího partnera. „*Toliko v Pánu*“ je jasné naučení Božího slova v 1. Kor. 7,39.

Poněvadž právě mluvíme o manželství, chtěl bych vaši pozornost upoutat na předmět, který jsme přešli v jedné z dřívějších úvah. Nedávno jsem si všiml té obzvláštní starostlivé pečlivosti, kterou vynaložil Abraham na ženění svého syna. Jak rozhodně určuje, že si Izák nemá vzít ženu z okolních národů! Ale rovněž tak se neměl Izák vracet do země, z níž vyšel jeho otec. Jak rychle synové Izákovi zapomněli na vážnost svého dědečka v těchto věcech a Izákovi, ačkoli to otec kdysi zakázal, na tom zjevně mnoho nezáleželo, že Ezau si vzal ženy z okolních národů a že Jákob se vrátil do země, z níž Abraham vyšel. To snad byla známka růstu ve svobodě, ale nikoliv růstu v milosti nebo ve svatosti.

Vaše děti jsou nyní snad ještě příliš mladé, abyste mysleli na jejich svatbu, ale budete se divit, jak rychle roky přeletí, ona drahocenná léta, ve kterých máte své děti při sobě. Potom i vy budete náhle stát před touto otázkou, která je jednou z nejdůležitějších v životě vašich dětí. Kéž by vám Bůh v této těžké záležitosti pomohl a dal vám moudrost a věrnost vůči Němu.

Ale vraťme se zpět k Šalomounovi. Zdá se, že tu moudrost, kterou mu Bůh dal, na svoje vlastní chození nepoužil. Nestává se nám to také často, že lépe umíme někoho upozornit na to, jak má správně chodit, než sami umíme jít po pravé cestě? Šalomoun mohl napsat: „*Rci moudrosti: Sestra má jsi, a rozumnost přítelkyní jmenuj. Aby tě ostříhala od ženy cizí.*“ (Přisl. 7,4.5a) „*V tom král Šalomoun zamiloval ženy cizozemky mnohé, i dceru Faraonovu, i Moábské, Ammonitské, Idumejské, Sidonské a Hetejské. Z národů těch, kteréž zapověděl Hospodin synům Izraelským, řka: Nebudete se směřovati s nimi, aniž se oni budou směšovati s vámi, neboť by naklonili srdce vaše k bohům svým. K těm přilnul Šalomoun milostí, takže měl žen královen sedm set a ženin tři sta. I odvrátily ženy jeho srdce jeho. Stalo se tedy, že když se*

zstaral Šalomoun, ženy jeho naklonily srdce jeho k bohům cizím, tak že nebylo srdce jeho celé při Hospodinu Bohu jeho, jako bylo srdce Davida otce jeho. Ale obrátil se Šalomoun k Astarot, bohyni Sidonské, a k Moloch, ohavnosti Ammonske. I činil Šalomoun to, což se nelíbilo Hospodinu a nenásledoval celem Hospodina jako David otec jeho. Tedy vystavěl Šalomoun výsost Chamosovi, ohavnosti Moábské na hoře, kteráž jest naproti Jeruzalému, a Molochovi, ohavnosti synů Ammon. A tak vzdělal všechněm ženám svým z cizích národů, kteréž kadily a obětovaly bohům svým.“ (1. Král. 11,1-8)

Zářivý začátek dává tragédii tohoto zlého pádu jenom tím temněji vyniknout. Připomněli jsme si při uvažování Davidova příběhu to, že Bůh obzvláštním způsobem nařídil, aby si král, jehož by On vyvolil, nebral mnoho žen (5. M. 17,15.17). Viděli jsme, že ty strašné zkoušky a bolesti, jež přes Davida přešly, byly následkem toho, že nedbal jasného Božího přikázání. Kromě tohoto přikázání Božího měl tedy Šalomoun před očima ještě tuto vážnou lekci, ale vědomě pohrdl Božím přikázáním a jednal ve zjevné neposlušnosti.

Tato neposlušnost stála jeho syna Roboáma deset ze dvanácti Izraelských pokolení. Až do dnešního dne máme před očima trpké plody Šalomounovy neposlušnosti, když vidíme, jak si lidé lámou hlavu nad tím, kde může těch deset pokolení nyní být. Bůh jediný může tuto otázku zodpovědět, ale přes Šalomounův hřích a všechny selhání lidí víme, že přijde den, kdy Bůh těch deset pokolení zjeví a přivede je zpět do jejich tak dlouho ztracené země (viz Ezech. 37,15-28 a Jer. 16,16). Tak dokonce i skrze bolestné následky Šalomounova hříchu vidíme Boží milost, která je hojnější než hříchy lidí a která nakonec přivodí napravení. Ale jak dlouhou noc temnosti musí těch deset pokolení prodělat, a myslíme na to, že vše bylo způsobeno neposlušností nejmoudřejšího z lidí! A pomysleme, že jeho začátek opravňoval k těm nejvyšším nadějím, jakými se kdy člověk mohl chlubit vzhledem k této zemi.

ROBOÁM

Se smutným srdcem se ohlížíme na Šalomounovu historii, ale když vidíme, že Roboámovou matkou byla „*Naama Ammonitská*“ (2. Par. 12,13), tu nejsme překvapeni, že také jeho cesta nebyla dobrá. Jako jeho otec a dědeček, i on si bral mnoho žen. Měl osmnáct žen a šedesát ženin. Boží úsudek o něm zněl: „*A žádal mnoho žen.*“ (2. Par. 11,23 – slova „*jim*“ nebo „*pro ně*“ jsou

tištěná kurzívou, takže v pův. textu asi nebyla.) Jeho nejmilejší ženou byla Maacha, dcera Absolonova; ale z kap. 13,2 můžeme soudit, že tento Absolon nebyl onen syn Davidův. Roboám ustanovil Abiáš, syna této ženy Maachy za krále místo sebe. V 1. Král. 15,13 čteme, že byla modlářkou a „*učinila hroznou modlu v háji*“ (správněji: „*učinila modlu Astarot*“). Jaké pomýšlení, že tato žena byla matkou panovníka nad Božím lidem!

ABIÁŠ

Ačkoli Abiášova matka nebyla Ammonitská jako Roboáмова matka, nýbrž izraelská žena, přesto, jak jsme právě viděli, byla modlářkou. Proto se také nemusíme příliš nad ním podívat. „*Ten chodil ve všech hříších otce svého, kteráž páchal před obličejem jeho; a nebylo srdce jeho celé při Hospodinu Bohu jeho, jako srdce Davida otce jeho. Avšak pro Davida dal jemu Hospodin Bůh jeho svíce v Jeruzalémě, vzbudiv syna jeho po něm a utvrdiv Jeruzalém.*“ (1. Král. 15,3-4)

Vidíme tedy, že tohoto krále svedl z cesty zlý příklad jeho otce. Jaké varování pro nás otce! Kéž nás Pán uchrání před tím, abychom šli po cestě hříchu, po které by nás mohli naši synové následovat! Neboť právě tak tomu bylo u Roboáma a Abiáše.

Ale nebyl to jen jeho otec, kdo přivedl Abiáše na cestu hříchu. Skutečnost, že Duch Boží tak pečlivě zaznamenává jméno a charakter matky, dokazuje, že i ona měla podíl na utváření jeho charakteru. Když čteme tyto příběhy králů Starého zákona, je nám vždy znovu nápadným, že ve většině případů je zmínka o jménu **matky**, aby bylo ukázáno, že odpovědnost za pozdější postoj dětí velkou mírou spočívala na **matce**. Ve dnech dětství, kdy dítě získává dojmy pro život, je **matka**, která se s malým dítětem zaměstnává, mnohem více v jeho dosahu, než otec nebo kterákoliv jiná osoba. Tato skutečnost nezmenšuje odpovědnost otce, ale zvyšuje odpovědnost matky.

Ale dokonce i v životě tohoto krále září milosrdenství a Boží milost a pod jeho vládou zakusil Juda určité ulehčení, „*neboť spolehli na Hospodina Boha otců svých*“ (2. Par. 13,18).

Pozoruhodné u tohoto muže je, že měl v Azovi zdárného syna, ačkoli sám chodil ve všech hříších otce svého. Pro mnohé je to těžkost, ale nenalzáme rozluštění v již uvedeném verši: „*Avšak pro Davida dal jemu Hospodin Bůh*

jeho svíci v Jeruzalémě, vzbudiv syna jeho po něm a utvrdiv Jeruzalém“? Tento dobrý syn Aza byl dán kvůli Davidovi. Přitom David byl Azův pradědeček! Tak tedy přineslo Davidovo jednání požehnání až do čtvrtého pokolení! Na druhé straně víme také, že Bůh navštěvuje nepravosti otců na synech do třetího i čtvrtého pokolení (2. M. 20,5). Je to velmi vážná myšlenka, a to pro každého z nás, že naše každodenní jednání může být k požehnání nebo ke škodě našim dětem až do třetího nebo čtvrtého pokolení, a možná že dokonce ještě déle.

AZA

Kupodivu není uvedeno, pokud já vím, jméno Azovy matky, zato ale babičky. Je sice nazvána jeho „matkou“ (1. Král. 15,10), ale poznámka (elb. překlad) poukazuje na to, že to vlastně byla jeho babička. Zde nalézáme pro babičky krátké slovo napomenutí, ale také povzbuzení. Také ony mají vliv, který se u maličkých, s nimiž se stýkají, projevuje k dobrému nebo ke špatnému. Kéž Bůh nám, kteří jsme už v tomto postavení dědečků a babiček, pomůže, abychom těm malým, kvůli kterým byly tyto řádky napsány, zanechali ten nejlepší příklad.

Ale žel, Azova babička nebyla dobrým příkladem. Namísto toho vidíme, že udělala modlu Astarot. Pro tento hřích ji její statečný mladý vnuk sesadil, aby nebyla královnou, a zničil její modlu a spálil u potoka Cedron (1. Král. 15,13). Jakou radost tento čin asi znamenal pro Boží srdce! Božský úsudek o tomto králi proto také zněl: *„Srdce Azovo bylo celé při Bohu po všechny dny jeho.“* (1. Král. 15,14) To je záviděníhodný úsudek, který stojí v ostrém protikladu k úsudku o jeho otci ve verši 3: *„A nebylo srdce jeho celé při Hospodinu Bohu jeho.“* Avšak ve stáří také Aza onemocněl na nohy. To je podle mého mínění lekce pro nás starší. S nemocnými nohama nemůžeme dobře běžet. *„On ostříhá noh svatých svých.“* (1. Sam. 2,9) Kéž On uchová i naše nohy silné a čisté až do vysokého stáří!

JOZAFAT

Azův syn byl Jozafat, jeden z nejlepších Judských králů. *„Jméno matky jeho bylo Azuba, dcera Silchi. I chodil po vsí cestě Azy otce svého, aniž se od ní uchýlil, čině, což dobrého bylo před obličejem Hospodinovým.“* (1. Král. 22,42-43) *„A byl Hospodin s Jozafatem; nebo chodil po cestách Davida otce svého prvních, aniž hledal model. Ale Boha otce svého hledal, a v příkázáních jeho chodil, aniž následoval skutků lidu Izraelského. I utvrdil Hospodin království v ruce jeho, a dal všechen lid Judský dary Jozafatovi, tak že měl bohatství a slávy hojně. A nabytí udatného srdce na cestách Hospodinových a zkazil také výsosti a háje v Judstvu.“* (2. Par. 17,3-6)

A: *„... nastrojils srdce své, abys hledal Boha“* (2. Par. 19,3), ačkoliv *„lid ještě nenastrojil srdce svého k Bohu otců svých.“* (2. Par. 20,33)

Vypadá to, jako by to bylo Hospodinovou radostí, aby tohoto dobrého krále zahrnoval chválou. Přečtěte si sami příběh krále Jozafata v 2. Par. 17,1 až 21,1 a nechte na sebe zapůsobit radost a veselí toho mocného vítězství nad syny Moáb, syny Ammon a všemi ostatními, kteří proti němu povstali (kap. 20). Slyšte ta vznešená, ve víře silná slova: *„Věřte v Hospodina, Boha svého, a budete utvrzeni; věřte prorokům jeho a šťastně se vám povede!“* Tato víra propuká v chvalozpěv (jak také i při nás často, i když z nepatrnějších podnětů): *„A tak poradiv se s lidem, postavil zpěváky Hospodinu, aby chválili okrasu svatosti, a když by vycházeli sšikováni k boji, aby oni napřed šli a říkali: Oslavujte Hospodina, nebo na věky milosrdenství jeho!“* Toto vše se stalo předtím, než Bůh za ně jednal a zničil jejich nepřátele. Myslíte, že po takovém chvalozpěvu, který byl zpíván ve víře, by je Bůh nechal podlehnout? Nemožné! *„Tu chvíli pak, když oni začali zpěv a chválení, obrátil Hospodin ty, kteří byli v zálohách, na syny Ammon, Moáb a obyvatele hory Seir, ježto však byli přitáhli proti Judovi, a tak se sami bili. Nebo povstali synové Ammon a Moábští proti obyvatelům hory Seir, aby zamordovali a shladili je. A když dokonali boj proti obyvatelům hory Seir, pomáhali sobě a hubili jedni druhé.“* A tak to bylo velké vítězství a trvalo tři dny, než odnesli kořist. Čtvrtého dne se shromáždili v údolí Beracha (*„údolí požehnání“*) *„protože tu dobrořečili Hospodinu“*.

Cesta víry a zpěvu je vždy požehnaná cesta a vede vždy k vítězství (neboť radost v Hospodinu je vaše síla), a potom k Údolí požehnání. Kéž bychom se my všichni vždy více učili tuto cestu znát! Před delší dobou, dříve ještě než

jste se narodili, byl náš dům naplněn zpěvem. Jeden milý přítel nám k svatbě daroval kanárka v mosazné kleci, a tento pták byl dobrým příkladem, který vaše matka ráda následovala. Ale postupně se tento zpěv umenšoval, až nakonec přestal. Všimli jsme si toho teprve tehdy, když kanárek následoval našeho příkladu a také přestal zpívat. Tu jsme si uvědomili, že něco není v pořádku, a z Boží milosti se zpěv do našeho domu opět navrátil. Kéž by písně nikdy nezmizely z vašich srdcí a domů!

Bylo by krásné, kdybychom Jozafatův příběh mohli ukončit zde, ale žel, není to možné, neboť čteme: „*Potom stovaryšil se Jozafat král Judský s Ochoziášem králem Izraelským, kterýž sobě bezbožně počínal.*“ (2. Par. 20,35) Společně postavili lodě, aby jeli do Tarsis; ale Hospodin lodě zničil, „*a tak nemohli se doplaviti přes moře*“. Z 1. Král. 22,50 bychom mohli soudit, že Jozafat porozuměl této lekci, že se nemůže spojovat s bezbožnými, neboť čteme, že se nyní vzpěchoval jít společně s Ochoziášem.

Zdá se, že Duch Svatý částečně přikrývá Jozafatovy chyby, neboť láska přikrývá množství hříchů. Teprve v 2. Par. 21,6 čteme, že Joram, syn Jozafatův, měl za manželku dceru Achabovu. Tato dcera Achabova odvedla syna tohoto dobrého judského krále Jozafata daleko od správné cesty. „*Činil, což bylo zlého před očima Hospodinovýmá.*“ Jak jinak by tomu také mohlo být? Kraloval osm roků v Jeruzalémě a odešel, aniž by byl litován. To je smutný příběh zlého krále, jenž byl synem jednoho z nejlepších judských králů, a to vše jenom kvůli jeho ženě! Manželství s touto ženou se stalo skutečností skrze snad jen krátké spojení jeho otce se zlým mužem. Jak vážné poučení pro nás. Jozafat ztratil tímto svazkem s Ochoziášem svého syna.

Ale tím tento tragický příběh ještě není u konce. Joramův syn byl Ochoziáš (snad byl pojmenován podle svého strýce, zlého krále nad Izraelem) a jeho matkou byla Atalia, dcera Achabova, jedna z nejbezbožnějších žen, které kdy žily. Joramův vnuk byl Joas, ten král, který byl co dítě zachráněn svou tetou Jozabat (jaké slovo povzbuzení pro tety), a pravnuk Amaziáš. Když nyní otevřeme první kapitolu Matoušova evangelia, tu vidíme, že tito tři králové, Ochoziáš, Joas a Amaziáš, jsou vymazáni z „*knihy rodu Ježíše Krista syna Davidova, syna Abrahamova*“. Nejsou započtení do posloupnosti předků naše Spasitele. Čteme jenom: „*Jorám zplodil Oziáše (= Uziáše).*“ (Mat. 1,8) Jaká je to potupa a jaká věčná ztráta pro tohoto velkého a dobrého muže. Vše byl následek přátelství se světem a snad přání dostat trochu zlata z Tarsis. Za zisk, jehož se nadál, musel zaplatit příliš vysokou cenu. Tak

se bude dařit i vašim milým, jestliže, jako Jozafat, budete hledat přátelství se světem. Od Davida vyšlo požehnání na čtyři generace, Jozafat přinesl zlořečení. Kéž by nás Pán ochránil, neboť my sami to nemůžeme.

Nechci se zdržovat u zlé Joasovy nevděčnosti a rozděleného srdce Amaziášova (2. Par. 25,2). Kéž nás Bůh ochrání před těmito hříchy, k nimž i my jsme nakloněni. Povšimněte si, že Joas byl zabit svými vlastními služebníky. Z toho jeden z nich byl syn Ammonitské a druhý synem Moábské (kral.: Ammonitského a Moábského). Jaký mlčenlivý, ale vážný komentář Písma k neposlušnosti, která nejen takovéto manželství připustila (což dle Písma bylo přísně zapovězeno), nýbrž dokonce dovolila, že potomci z takového manželství směli sloužit na královském dvoře.

Jistě jste si povšimli, jak často v těchto kapitolách je zmínka o jménech různých matek, např. v kap. 25,18; 26,3; 27,1. Milé matky, jak velká odpovědnost spočívá na vašich ramenou. Tuto odpovědnost nesmíte přenášet na nikoho jiného, i kdybyste byly třeba královnou. Je a zůstává to vaše zvláštní odpovědnost, abyste vychovávaly milé děti na cestách Páně, když jejich srdce jsou ještě mladá a jemná. Léta ubíhají až příliš rychle, a když se nechopíte příležitostí, jež vám Pán dává, dokud jsou děti malé, může být pozdě dříve, než to zpozorujete. Všechno zlato z Tarsis nemůže nahradit tu ztrátu, která vznikne, když jejich jména budou vymazána z knihy života, poněvadž vy jste byly příliš zaměstnány jinými věcmi a nenašly jste si čas, abyste je vychovály pro Pána.

EZECHIAŠ

Také Ezechiáš byl jeden z dobrých judských králů. „*Jméno matky jeho bylo Abia dcera Zachariášova.*“ (2. Par. 29,1) Toto sdělení pozůstane až na věky. Upomíná na roky trpělivé, klidné výchovy vskrytu od kolébky až k trůnu. Když čteme o všem tom dobrém, co Ezechiáš učinil pro svou zemi a svůj lid, pak víme, že v Božích očích byl za mnohé z toho zavázán Abie, dceři Zachariášově. Jaké povzbuzení pro vás, které samy jste matky! – Jeho otec byl zlý muž.

Je to jeden z příběhů, které byste měli sami prostudovat, abyste jím byli potěšeni. Ezechiáš byl svému lidu pravým otcem. „*Mluvil pak Ezechiáš při-*

věťivě (správně: „*k srdci*“) všem Levítům, vyučujícím známosti pravé Hospodina.“ Jak je to krásné slyšet taková slova! Na druhé straně ho slyšíme, jak tváří v tvář mocnému nepříteli říká k lidu: „*Posilňte se a zmužile sobě počínejte, nebojte se, ani strachujte tváří krále Assyrského, ani všeho množství, kteréž jest s ním; nebo větší jest s námi, než s ním. S ním jest rámě člověka, s námi pak jest Hospodin, Bůh náš, ku pomoci naší a k bojování za nás. I spolehl lid na slova Ezechiáše krále Judského.*“ (2. Par. 32,7.8)

Opět bychom si chtěli přát, aby tuto náš příběh skončil, ale je ještě více věcí, které mají být řečeny. Z nějaké dobré a moudré příčiny dal Bůh Ezechiášovi oznámit, že pro něho nadešel čas, aby zemřel, ačkoli byl ještě mladý muž, jemuž bylo pravděpodobně 39 nebo 40 let. Také v takovéto věci jsou Boží cesty vždy ty nejlepší, ale Ezechiáš obrátil tvář svou ke stěně a modlil se Hospodinu... I plakal Ezechiáš pláčem velikým. Byla to vážná, zoufalá modlitba, ale já se obávám, že myšlenka: „*Tvá vůle se staň*“, v ní nenalezla místo. Bůh mu splnil jeho prosbu, jak to mnohdy činí, když jsme pevně rozhodnutí něčeho dosáhnout, a přidává mu 15 let života. Ale ach, těch patnáct let nevyzařovalo takový lesk jako oněch předešlých čtyřicet. Nejprve se pozdvihla pýcha (2. Par. 32,25.26). Po třech letech obdržel syna, kterého pojmenoval Manasses – „zapomenut“. Při čtení 2. Par. 32,25 bychom si téměř mohli myslet, že Ezechiáš zapomněl na „*dobrodiní sobě učiněné*“. Když přešlo těch patnáct roků, které byly přidány k Ezechiášovu životu, bylo Manassesovi teprve dvanáct let, „*a padesáte pět let kraloval v Jeruzalémě. Činil pak to, což jest zlého před očima Hospodinovými, vedle ohavností těch národů, které Hospodin vyhnal před syny Izraelskými. Nebo vzdělal zase výsosti, kteréž byl rozbořil Ezechiáš otec jeho, a vystavěl oltáře Bálům, a udělal Astarot, a klaněje se všemu vojsku nebeskému, sloužil jim. Vzdělal také oltáře v domě Hospodinově, o němž byl řekl Hospodin: V Jeruzalémě bude jméno mé na věky. Vzdělal oltáře všemu vojsku nebeskému ve dvou síních domu Hospodinova...*“ Tak pokračuje ta zpráva hroznými hříchy tohoto zlého krále, jenž byl synem jednoho z nejlepších judských králů, ale žel, zrozený ze svévole a pýchy. Zpráva v Královské knize je téměř ještě hroznější: „*.... naplnil Jeruzalém krví nevinnou, čehož nechtěl Hospodin pominout.*“ (2. Král. 24,4) „*Ale Manasses uvedl v blud Judské i obyvatele Jeruzalémské, tak že činili horší věci, nežli ti národové, kteréž vyplénil Hospodin před tváří synů Izraelských. A ačkoli mluvil Hospodin k Manassesovi a k lidu jeho, oni však nepozorovali. Pročež přivedl na ně Hospodin hejtmany vojska krále Assyrského, kteříž jali Manassesa v trní a svázavše ho dvěma řetězy ocelivými, dovedli jej do Babylona.*

Tam pak jsa sevřín, modlil se Hospodinu Bohu svému, a ponižoval se velmi před obličejem Boha otců svých. A modlil se k němu. I naklonil se k němu, a vyslyšel modlitbu jeho:“ (2. Par. 33,9-13) Teprve nyní „poznal Manasses, že sám Hospodin jest Bohem“.

Ačkoli v jednom směru jeho hřích nemohl být odpuštěn a Jeruzalém byl pro jeho hříchy zkažen (Jer. 15,4), přesto však osobně mohl dokonce i takový hříšník jako Manasses obdržet volné a plné odpuštění od Boha Izraele. Tuto modlitbu za odpuštění v babylonském žaláři hodnotil Bůh tak vysoce, že ji dal zaznamenat jako povzbuzení pro jiné kající hříšníky, kteří se k Němu navrátí, jenž je dodnes tentýž Bůh, milostivý a lítostivý, dlouhočekající a hojný v milosrdenství, a kterýž lituje zlého (Joel 2,13). Moji milí, kdyby se mělo stát, že některý z vás by někdy zabloudil z té úzké cesty, pak myslete na to, že cesta zpět je zcela otevřená a že Otec je vždy připraven, aby odpustil bez jediného slova výčitky. Víme až příliš dobře, co zasluhujeme, a nemůžeme rozumět, proč to neobdržíme. Ano, stěží tomu věříme, že Bůh je takový BŮH, a přece je to pravda. Manasses zakusil, že Bůh je věrný Svému slovu, a zakusil, že On je ještě mnohem více. Tak to i my vždy shledáme. Bůh dal tomuto zlému králi, který se pokořil, vnuka jménem Joziáš, jenž se prokázal jako vůbec jeden z nejlepších v dlouhé řadě judských králů. To je Boží milost.

Tomuto Manassesovu malému vnukovi bylo teprve osm roků, když jeho dědeček zemřel. Ale smíme jistě věřit, že hluboké pokorení a pokání starého krále, spojené s energií při odstraňování obrazů bohů, které předtím zřídil, a při znovupostavení oltáře Hospodinova (2. Par. 33,12-16), učinilo hluboký dojem na malé dítě, takže mohlo být v Boží ruce prostředkem k tomu, že tak směle se dal tímto směrem. Smutné je však, když vidíme, jak Manassesův vlastní syn Amon, jemuž bylo dvacet dva let, když jeho otec zemřel, nebyl vůbec otcovým obrácením ovlivněn, nýbrž pouze následoval hříchů jeho dřívějších let; „*Aniž se ponižil před Hospodinem, jako se ponižil Manasses otec jeho, nýbrž on Amon mnohem více hřešil“* (2. Par. 33,23).

To je vážné a důležité poselství pro naše srdce, že máme své děti uvádět na správnou cestu už od nejtítlejšího dětství. Mysleme na to, že ony půjdou, kam **my** je budeme vést.

Při nastoupení vlády bylo Joziášovi teprve osm let, a když se z něho stal patnácti či šestnáctiletý mladík, „*počal hledati Boha Davida otce svého*“. Toto je jeden z příběhů, které nám Duch Svatý rád sděluje. Zjistěte si jednou, kolik místa v Bibli zaujímají Jozafat, Ezechiáš a Joziáš. Můžeme tomu rozumět, že Boží srdce se radovalo, že našlo jednoho muže, který Ho opravdu hledal. Je potěšující pro srdce vidět tohoto mladého krále, když kněz Helkiáš při čištění a obnovování chrámu nachází Bibli, jež po tolik let byla ztracená a zapomenutá. Joziáš tuto knihu předtím ani neviděl, ani o ní neslyšel. Takový byl stav, ve kterém se nalézal Juda. Jaké je to pro nás poučení! Dlouho před tím Hospodin řekl: „*Ale složte tato slova má v srdci svém a v duši své, a uvažte je sobě za znamení na rukou svých, a budou jako náčelník mezi očima vašima. A vyučujte jim syny své, rozmlouvaje o nich, když sedneš v domě svém, anebo když půjdeš cestou, když lehneš i když vstaneš. Napíšeš je také na veřejích domu svého i na branách svých, aby byli rozmnoženi dnové vaši a dnové synů vašich na zemi, kterouž s přísahou zaslíbil Hospodin otcům vašim, že ji dá jim, dokud nebe trvá nad zemí.*“ (5. M. 11,18-21) Ale ve dnech Joziášových a za dnů jeho otce tuto požehnanou knihu tak zanedbávali, že ani král, ani kněz vůbec nic o její existenci nevěděli. Tu není divu, že lid zbloudil z cesty. Národ bez Bible nemůže vůbec nic jiného učinit, a totéž platí i o rodině bez Bible. To je velice vážné poselství pro vás, moje děti. Já sám se v tomto směru musím ostře odsuzovat, ale vy, moji milí, ještě máte příležitost. Kéž vám Pán pomůže, abyste své děti s Biblí obeznámili lépe, než jak jsem to já učinil při vás. Ano, kéž by se naučily milovat tu drahou knihu a opatrovat ji ve svých srdcích (a nikoli pod prachem a sutí, jako to učinili obyvatelé Jeruzalémští). Ale vy, rodiče, je musíte vést – nikoli nutit – k tomu, aby se učily tuto drahocennou knihu znát, milovat a ctít.

Kněz Helkiáš dal knihu Safanovi písaři a tento ji přinesl králi a četl z ní před ním nahlas (tak to činívali i naši rodiče, takže příběhy až před našima očima žily). Král přirozeně ve svém životě ještě nic takového neslyšel, ještě nikdy neviděl Bibli. Co nyní bylo výsledkem? Roztrhl roucho své a plakal před Hospodinem (2. Par. 34,27). Ale on učinil ještě více. Poslal Helkiáše, Safana a některé jiné k prorokyni Chuldě. Snad Chulda vlastnila nějakou Bibli – nevíme, ale měla pro toho dobrého mladého krále smutné a vážné poselství: „*Toto praví Hospodin Bůh Izraelský: Povězte muži tomu, který poslal vás ke*

mně. Takto praví Hospodin: Aj, já uvedu zlé věci na toto místo a na obyvatele jeho, všechna zlořečení napsaná v knize té, kterouž četli před králem Judským. Proto, že opustili mne a kadili bohům cizím, aby mne popouzeli všemi skutky rukou svých. Z té příčiny vylita je prchlivost má na toto místo, aniž bude uhašena. Králi pak Judskému, kterýž poslal vás, abyste se tázali Hospodina, takto povíte: Toto praví Hospodin, Bůh Izraelský o slovích těch, kteráž jsi slyšel: Poněvadž obměkčeno jest srdce tvé, a ponížil jsi se před tváří Boží, když slyšel slova jeho proti místu tomuto a proti obyvatelům jeho, a ponižuje se přede mnou, roztrhl jsi roucho své, a plakals přede mnou, i já vyslyšel jsem tě, praví Hospodin. Aj, já připojím tě k otcům tvým, a pochován budeš v hrobech svých v pokoji, aby neviděly oči tvé ničeho z toho zlého, kteréž já uvedu na místo toto a na obyvatele jeho.“ (2. Par. 34,23-28)

To bylo nadmíru smutné poselství. Dokonce takový král, jako byl Joziáš, mohl sice ten hrozný trest odsunout, ale nikoli odvrátit. Pokání krále a lidu Ninive oddálilo soud nad tímto městem o mnoho let, ale nakonec byl rozsudek přece jen vykonán. Joziášovi bylo teprve třicet devět let, byl to tedy ještě mladý muž, když byl vytržen přicházejícímu soudu. Ezechiáš byl právě tak starý, když mu Bůh dal oznámit, že má zemřít. Oč lepší by to bývalo bylo pro Izrael, kdyby Ezechiáš svému Bohu důvěřoval, neboť potom by se Manasses nikdy nenarodil. Ve skutečnosti byl Manasses příčinou konečného pádu Izraele. Příčinou Joziášovy smrti byla svévole. Byl odhodlán bojovat s Néchem, králem egyptským. Sice ho Bůh varoval, aby to nečinil, ale stejně jako předtím Ezechiáš, chtěl jít svou vlastní cestou, „*aniž uposlechl slov Néchových, poslých z úst Božích. A tak přitáhl, aby bojoval v údolí Mageddo. I postřelili střelci krále Joziáše. Tedy řekl král služebníkům svým: Odvezte mne pryč, neboť jsem těžce raněn*“ (2. Par. 35,22,23)! I umřel a plakal všec-
ken Juda a Jeruzalém nad Joziášem. Naříkal také i Jeremiáš nad Joziášem.

Měli všechny příčiny, aby plakali a naříkali, neboť s Joziášovou smrtí téměř došly hodiny historie Judy. Zbývá jen nanejvýš smutná historie jeho synů a vnuků. Znovu se pozvedá ta stará otázka: Jak mohl takový dobrý král mít tak zlé syny? Mám za to, že první odpověď musíme hledat ve svévoli, jež musela často před tím být v činnosti, jinak by se ke konci neprojevila tak silně, že se dokonce stala příčinou královy smrti. Svévole je velmi zálučná věc. Mnohý věřící, který je hrdý na svoji svatost, kráčí ve skutečnosti ve svévoli. Je to láska k vlastní cestě, a kdo z nás by se mohl od této obžaloby osvobodit? Je

to něco, co nás všechny pokořuje, a musíme doznat, že jsme často tou příčinou padli. Je to těžká lekce umět z hloubi srdce říci: „*Ne má, ale Tvá vůle se staň!*“

Ale snad je v Písmu ještě jiná skrytá příčina, která – jak tomu je často u hříchu svatých mužů – je tak skrytá, že se až téměř stydíme ji přivádět na světlo. Prorok Sofoniáš prorokoval v době vlády Joziášovy o mladých princích, o dětech krále (a to jak o mladých mužích, kteří se krátce nato stali králi, tak i o jejich sestrách). A to nám má obzvláště co říci.

„I... navštívím knížata a syny královny i všechny, kteříž se oblécejí v roucho cizozemců.“ (Sof. 1,8) Žijeme v době, kdy naši mladí lidé jsou ve velkém pokušení odívat se cizím šatem. Ale je dobré, když si ony i jejich rodiče připomenou, že toto cizí roucho bylo spoluvíníkem na strašném pádu Judského království. Už 150 let předem varoval Izaiáš vážně před budoucím soudem, poněvadž byli plni toho, *„co přichází ze země východní“* (Iz. 2,6 – dle pův.) Ještě lépe tomu porozumíme, když si přečteme Ezechiele 23,14.15. Tam nalézáme, že Juda byl okouzlen obrazy mužů Chaldejských *„vymalovaných barvou, přepásaných pasem po bedrách jejich, a klobouky barevné na hlavách jejich, a že jsou všichni na pohledění jako hejtmané, podobní synům Babylonským v Kaldejské zemi, jejichž ona vlast je. I zahořela k nim z pohledění očima svýma, a vyslala posly k nim do země Kaldejské. Tedy vešli k ní Babylonští...!“* Už na začátku dějin Izraele v zemi přinesl jeden babylonský plášť lidu neštěstí (Joz. 7,21), a jak velice vážné je to, že babylonský plášť také tyto dějiny ukončuje. Babylon nám ukazuje obraz světa. Je to to samé místo jako Babel, jež znamená „zmatení“. Když vnášíme věci světa do věcí Božích, tu může nastat jenom zmatení. V první době dějin Izraele tu byla duchovní energie k odstranění zlého, ale žel, tato energie chyběla ve dnech Joziášových dokonce v jeho vlastní rodině. Děti královny nosily zjevně cizí, cizozemské roucho, které kdysi bylo **zahrabáno** ve stanu. Nyní bylo drze nošeno na veřejnosti, jasně viditelný důkaz o tom, kam náležela jejich srdce. Tak také oděv, který nosí naše děti, je zřetelně viditelným důkazem toho, komu patří jejich srdce, ať už to je nebeská vlast, nebo svět se svou módou. Ach, v paláci dobrého judského krále našel svět přijetí a dobrý domov, a soud je nevyhnutelný. Přízeň tohoto světa je nepřítelkyní Boží; a kdo by chtěl být přítelem tohoto světa, nepřítelem Božím učiněn bývá (Jak. 4,4). Takové Bůh nazývá *„cizoložníky a cizoložnicemi“*. Může být vážnějších slov? Ó moje děti, jestliže máte své malé rádi, tu ponechte tyto důležité pravdy hluboko zakotveny ve svých srdcích.

Nechci se raději vůbec pokoušet sledovat úpadek domu Joziášova až do konce. Víte tak jako já, že je to smutný příběh; snad si ho přečtete sami. Historie Judy a Izraele je tím téměř skončena. Ale ještě jsou dva nebo tři příběhy, o kterých budeme moci uvažovat, než ukončíme tyto úvahy o Starém zákonu.

DANIEL

Daniel vlastně nenáleží k řadě těch osob, o nichž uvažujeme, neboť nevíme nic o jeho rodičích. Žil asi v téže době jako mladí princové, o nichž jsme četli, a byl mladým mužem stejně tak jako oni. Jak v zemi Judské, tak i v Babyloně byl vystaven týměž pokušením jako oni, kteří skrze ně přišli k pádu, neboť Daniel sám byl možná jedním z těch mladých princů, ke kterým prorok Sofoniáš mluvil tak vážnými slovy. Vzpomenete si na to, jak Daniel a jeho přátelé odmítli dokonce babylonský pokrm a místo toho jedli zeleninu a pili vodu. Daniel uložil v srdci svém, aby se nepoškrňoval (Dan. 1,8). Co ty i já potřebujeme, je toto „*rozhodnutí srdce*“, které Daniel toho dne učinil, a bylo též v první době v Církvi (Sk. 11,25). Kéž na nás naše děti vidí, že tu jsme zcela jen pro Krista a že je tu úplně jasné oddělení od světa a jeho shonu, ať už se jedná o oděv, jídlo a pití, nebo o něco jiného. Kéž by každý z nás byl v stavu říci jako kdysi Pavel: „*Ale ode mne odstup to, abych se chlubil, jedině v kříži Pána našeho Ježíše Krista, skrze nějž jest mi svět ukřižován a já světu.*“ (Gal. 6,14) Pavel a svět byli nepřátelé na smrt a neměli spolu nic co dělat. Moje děti, přemýšlejte o těchto Judských princích, a Bůh vám dej milost, abyste vedli své malé k tomu, aby následovali Daniele a nikoli syny Joziášovy.

MARDOCHEUS

Krátce o Mardocheovi pro ty, kdo jsou strýci. Viděli jsme, jakou útěchu znamenal Otoniel pro svého strýce Kálefa; tak jsou i jiní, o nichž bychom mohli uvažovat. Jakou příčinou k radosti asi byl mladý Jonata pro svého strýce Davida (2. Sam. 21,21), když zabil toho obra, který měl na rukou a na nohou šest prstů! Pravděpodobně to však byl příklad jeho strýce Davida, který mu

dal odvahu k tomuto činu. Tak také vy, moji milí, jste kromě otců a matek též strýci a tetami.

Jakou radostí asi byla Ester pro svého strýce v oněch temných dnech jejích života na hradě v Susan, kam je zahnal její osud. Mardocheus vychovával svou osiřelou neteř a učil ji bát se Hospodina, Boha izraelského; a od tohoto naučení se neodvrátila ani později, když dokonce byla na dvoře králově. Nepotřebuji opakovat celou tu historii, neboť vy ji znáte všichni, ale chtěl bych poukázat na to, jakým krásným příkladem je toto pro následující verš (Příslaví 22,6): „*Vyučuj mladého podle způsobu cesty jeho; nebo když se i zstará, neuchýlí se od ní.*“

Zdá se, že Ester a Mardocheus žili v době po znovupostavení chrámu v Jeruzalémě, a působí to pak zvláštním dojmem, že dva lidé, jako byli tito, se nevrátili do země svých otců. Vidíme v tom možná jeden z případů, ve kterých Bůh něco dovoluje nebo ponechává, i když náš nedostatek víry nebo oddanosti nám brání, abychom zvolili tu nejlepší cestu. Ale Bůh se ujímá toho, co máme, a používá si nás na místě, které jsme si sami vyhledali, i když to není místo Jeho volby. Pro naše chybné srdce je to velmi potěšující a povzbuzující, když víme, že Bůh těm, kteří Ho milují, nechává všechny věci působit k dobrému – a sice proto, že tím ještě hlouběji poznáváme, jak často chybujeme. Jak krásným příkladem pro tuto pravdu je Kniha Ester, i když Boží jméno nebo slovo „Bůh“ se v ní ani jednou nevyskytuje.

SALLUM A JEHO DCERY

Nemohu zavřít tyto úvahy o rodičích Starého zákona a jejich dětech, aniž bych krátce nepohlédl na Salluma. Nehemiáš, králův šenkýř, šel asi třicet let po době, ve které se odehrály události s Ester a Mardocheem, do Jeruzaléma, aby stavěl zeď. Chrám byl dokončen už před nějakými roky, ale zeď tu ležela ještě v troskách a srdce Nehemiášovo bylo touto záležitostí tak znepokojeno, že před králem přivedl svou hlavu do nebezpečí. Ale Nehemiáš byl muž modlitby, a Bůh ho nejen zachraňuje, nýbrž vyplňuje i přání jeho srdce, takže může jít do Jeruzaléma, aby stavěl zeď. Nechci zde vyprávět celý ten příběh, který, jak doufám, všichni znáte a máte ho rádi. Vznešené smýšlení Nehemiášovo povzbudilo srdce lidu a ten se sjednotil k dílu. Přesné podrobnosti, které Duch Svatý sděluje o některých, kteří vystavěli dva díly,

a o jiných, „kteří nepodklonili šíje své k dílu Pána svého“ (Neh. 3,5), jsou pro nás velmi zajímavé. Ale já bych chtěl setrvat okamžik u Salluma, hejtmána nad polovicí kraje Jeruzalémského, a u jeho dcer. Pravděpodobně byl bohatým mužem, poněvadž byl hejtmánem nad půlí Jeruzaléma. Jeho dcery žily pravděpodobně v pěkném domě, kde všchnu práci konali služebníci. Je možné, že jejich ruce byly bílé a jemné, poněvadž si vůbec nezvykly na tvrdou práci. Ale na volání ke stavbě zdí Jeruzalémských povstává Sallum nikoliv se svými služebníky nebo se zkušenými, zjednanými zedníky, nýbrž se svými dcerami (snad neměl syny), a jsem si jist, že tato děvčata ochotně oblékla starý oděv a odnášela trosky, sbírala kameny a přinášela maltu. A Pán to viděl a zaznamenal pro věčné časy, že dcery Sallumovy byly hotovy pomoci svému otci při práci, která vlastně byla mužskou prací. Dobré, statečné dívky! Kéž i vaše dcery jsou jako tyto! Jistě si udělaly puchýře a rány na rukou, které se brzy staly hrubé a drsné, ale ony jednoduše pokračovaly ve stavbě zdí. Dobré, statečné dívky! Rád myslím na ty dcery Sallumovy. Znal jsem jednoho mladého muže, který měl mnoho dobrých doporučení, ale nejpyšnější byl na jedno, jež bylo velmi krátké a znělo: „Nebojí se zašpinit si ruce.“ Dcerám Sallumovým bychom mohli napsat totéž doporučení.

Pokud vím, jsou tato děvčata posledními dětmi s rodiči, o nichž v historii Starého zákona čteme, leč bychom se zmínili o dětech, jejichž matky byly pohanky a jež proto neuměly správně mluvit jazykem Kanánu. Ale o těch nechci nic říci. Zdá se mi, že obraz těchto děvčat, která pracovala spolu se svým otcem na díle Pána, je tím nejkrásnějším a nejvhodnějším, čím bychom mohli uzavřít své úvahy. Toto jsem si přál nejen pro své dcery, nýbrž i pro své syny, abychom společně v jednom duchu jednomyslně bojovali ve víře evangelia (Fil. 1,27). Kéž to Bůh dá mně i vám!

„Ale jej zkušeného býti vidíte, že

JAKO SYN S OTCEM

se mnou přisluhoval v evangeliu!“

(Filipským 2,22)

NOVÝ ZÁKON

ZACHARIÁŠ A ALŽBĚTA

První rodičovský pár v Novém zákoně, o kterém chceme uvažovat, je Zachariáš a Alžběta. Božská zpráva o něm zní: *„Byl za dnů Heródesa krále Judského kněz nějaký, jménem Zachariáš, z třídy Abiášovy, a manželka jeho ze dcer Aronových, a jméno její Alžběta. Byli pak oba spravedliví před obličejem Božím, chodíce ve všech přikázáních a spravedlnostech Páně bez úhony. A neměli plodu, protože Alžběta byla neplodná a oba se byli zstarali ve dnech svých.“* (Luk. 1,5-7)

Zachariáš a Alžběta bydleli v pohoří Juda. Když na Zachariáše padl los, musel obětovat zápal v chrámě v Jeruzalémě, zatímco všechen lid čekal venku. A když on obětoval, zjevil se mu anděl Gabriel a řekl: *„Neboj se, Zachariáši, neboť jest uslyšána modlitba tvá, a Alžběta manželka tvá porodí tobě syna, a nazveš jméno jeho Jan. Z něhož budeš míti radost a veselí, a mnozí se z jeho narození budou radovati. Bude zajisté veliký před obličejem Páně, a vína i nápoje opojného nebude píti, a Duchem Svatým bude naplněn hned od života matky své. A mnohé z synů Izraelských obrátí ku Pánu, Bohu jejich. Neboť on předejde před ním v duchu a v moci Eliášově,... aby postavil Pánu lid hotový.“* (Luk. 1,13-17)

Zachariáš zjevně poznal, že to je anděl, kdo s ním mluví, neboť se zstrašil a bázeň připadla na něj. Přesto ale nevěřil tomu, co mu anděl říkal. Ptal se ho: *„Po čem to poznám?“* Takové je lidské srdce, i srdce takového váženého muže, jako byl Zachariáš, jemuž se dostalo tak pozoruhodné charakteristiky: *„spravedlivý před Bohem, chodící ve všech přikázáních a ustanoveních Páně“*. A přece není hotov vzít Gabriele za slovo! Jsme snad my lepší? Jsme vždy hotovi vzít většího než Gabriel za slovo? Ach, většina z nás musí říci: *„Ó Zachariáši, jak já bych tě mohl odsuzovat? Odsudek tebe by byl také odsudkem mým.“* Ano, my jsme ještě horší, neboť je to Slovo Boží, Pána samého, které často nebereme bez pochyb tak, jak stojí.

Ale Zachariáš přesto měl víru. Nemohl by být *„spravedlivý před Bohem“*, kdyby neměl žádnou víru, neboť že *„ze zákona nebývá žádný ospravedlněn před Bohem, zjevné jest, neboť spravedlivý z víry živ bude“* (Gal. 3,11). Je

jisté, že se Zachariáš také modlil a Pána prosil o syna, neboť anděl řekl: „*Neboj se, ... neboť jest uslyšána modlitba tvá.*“ Jenom víra mohla pohnout Zachariáše k tomu, aby se modlil, a mohla to být jen modlitba víry, protože byla vyslyšena. Myslím, že tu je podobnost mezi Zachariášem a mnohými z nás, kteří jsme křesťané. Máme sice víru, ale když se jedná o každodenní věci tohoto života, jako je například výchova dětí, denní starosti a potřeby, jak často jsme pokoušeni, abychom svému Pánu nevěřili!

Myslím, že velké naučení pro nás rodiče v tomto milém příběhu je snad toto: „Měj víru v Boha!“ Když už pochybování o slovech anděla byla tak vážná věc, že Zachariáš byl tak dlouhou dobu němý, co to musí být pro milující srdce našeho Pána, že ty a já Ho tak málo „bereme za slovo“? Už my lidé rádi vidíme, když se nám důvěřuje; anděl očekává, že se mu bude věřit; měli bychom potom my pochybovat o Tom, který stojí vysoko nad anděly a o němž víme, že je Mu nemožné lhát? Ale jak obdivuhodná je Boží milost. Zachariášova nevěra jej činí po několik měsíců němým. Ale toho malého syna, za kterého prosil, neztrácí. Tento malý syn vyrostl ve velkého muže, takže jeho (a náš) Pán o něm mohl říci: „*Amen pravím vám, mezi syny ženskými nepovstal větší nad Jana Křtitele.*“ (Mat. 11,11; Luk. 7,28) A tak myslím, že příběh Jana Křtitele a jeho rodičů je pro nás plný povzbuzení, i když pro většinu z nás v něm leží výčitka. Kéž bychom oboje pokorně přijali a ochotněji věřili slovům našeho Pána, která se vyplní svým časem.

Ale já myslím, že v tomto příběhu je pro nás ještě další poučení. Verš 14 zní: „*Bude ti k radosti a veselí.*“ Zajisté, že Pán by chtěl, aby nám všechny naše děti byly „*k radosti a veselí*“. V Žalmu 127 říká: „*Aj, dědictví Hospodinovo jsou dítky, a plod života jest mzda.*“ Proto nepochybuji, že to je Jeho vůle, aby nám každé dítě bylo „*k radosti a veselí*“. Víím, že tomu tak často není, ale není tomu tak většinou, ne-li vůbec vždycky proto, že my jsme viníci?

DŮM V NAZARÉTU

Ty nemnohé rodiny, jejichž příběh je nám v Novém zákoně oznámen, jsou pro nás velmi zajímavé. Rodina, o níž nyní chceme uvažovat, tu však stojí zcela pro sebe. Nikdy předtím a nikdy potom tu nebylo takové dítě, jako ono, které se narodilo v Betlémě v chlévě, protože pro ně nebylo místa v hospodě.

Rádi bychom zvěděli o té domácnosti v Nazarétu více, ale Bůh tyto roky dětství z větší části překryl závojem. Trochu můžeme nahlédnout do Jeho života, když Mu bylo dvanáct let, a slyšíme Ho říkat Svě matce: „*Zdaliž jste nevěděli, že v těch věcech, kteréž jsou otce mého, musím já býti?*“ – „*Věci, které jsou Jeho Otce*“, to byla atmosféra, v níž žil. A Jeho, toho PÁNA slávy, vidíme, jak se se Svými rodiči vrací do prostého domova „*a byl poddán jim*“. V tesařově domě v Nazarétu byl „*vychován*“. Je to téměř to samé slovo, jež Duch používá ve vztahu k nám a našim dětem v Ef. 6,4 („*trepho*“ a „*ek-trepho*“). „*Vychovávajíte je v cvičení a napomínání Páně.*“ Ale o tom budeme později ještě mluvit. Pozůstaňme však, coby rodiče, okamžik u slova „*výchova*“. Dítě jako On tu nikdy nebylo. On nebyl nikdy neposlušný, zlý, nevlídný, drzý, svévolný nebo neupřímný. Jak jiní jsme byli my, když jsme ještě byli dětmi! Měl čtyři bratry. Jakuba a Jozesa, Judu a Šimona a vedle toho ještě sestry (Marek 6,3). V tomto verši je jmenován jako „*ten tesař*“, a bezpochyby jako chlapec a mladý muž pracoval v povolání svého otce v tesařské dílně. Snad byl Josef nyní mrtev, protože náš Pán je zde nazván „*synem Marie*“ a o Josefovi není zmínka.

Víme, že Jeho bratři v Něj nejprve nevěřili, když nastoupil Svou veřejnou službu, a je víc než pravděpodobné, že v onom krásném příběhu v 1. M. 37 je závist oněch bratří, kteří byli tak velice jinačí než jejich bratr Josef, jenom obrazem závesti těchto nevěřících bratrů v Nazarétu. Jistě tím byl život tohoto dítěte těžší, ale jak je krásné vidět, že nejbližší mladší a Jemu snad nejbližší stojící „*Jakub, bratr Páně*“ (Gal. 1,19) byl už brzy získán a stal se věrným následovníkem. Jakub také nebyl jediným z těch čtyř, neboť v 1. Kor. 9,5 vidíme bratry Páně ve spojení s Kéfasem. Jistě smíme věřit, že každý člen té rodiny v Nazarétu se stal vážným, věrným a příchýlným následovníkem svého – a našeho – Pána Ježíše Krista.

Když se nyní obrátíme k Epištole Jakuba, která snad s jistotou byla napsána bratrem našeho Pána, tu čteme v prvním verši: „*Jakub, Boží a Pána Ježíše Krista služebník.*“ Je velice povzbuzující vidět, jak Jakub tímto způsobem spojuje Pána Ježíše Krista s Bohem Otcem a ukazuje dokonalou víru v Kristovo božství. Také je milé, jak Jej z celého srdce vyznává jako Pána a sebe samého nazývá Jeho „*otrokem*“, neboť to je význam slova, jež je přeloženo jako „*služebník*“. Otrok byl koupen za nějakou cenu a Jakub, bratr našeho Pána, toto zjevně o sobě samém vyznává v prvních slovech své Epištolý.

Měla by být nepravdivá ta domněnka, že léta, kdy Pán byl „vychováván“ společně s Jakubem, Svým bratrem, v témže domě, náležejí k těm vlivům, jež Jakuba přivedly k víře v Toho, který byl jeho bratr a současně jeho Pán? Ve světle 1. Petra 3,1 smíme jistě mít za to, že tomu tak bylo. Petr mluví o nevěřících manželech a říká: „*Byť pak někteří i nevěřili slovu, skrze obcování žen bez slova získáni byli.*“ Slovo „obcování“ je Petrovým zamilovaným slovem. Používá je osmkrát v obou svých krátkých Epištolách, zatímco v celém zbývajícím dílu NZ se vyskytuje už jen pětkrát. Tak získá chování věřící ženy jejího nevěřícího manžela. Jakub používá to samé slovo ve své Epištole v kapitole 3,13. Snad když nyní tato slova psal, myslel na „obcování“ Toho, kterého z největší blízkosti zakusil v době svého mládí. Jeho matka zachovávala všechna tato slova ve svém srdci a já věřím, že Jeho slova a Jeho chození se také hluboce vtiskly do Jakubova srdce.

VDOVA Z NAIM

Jak víte, byl Lukáš lékař a měl vytríbené smysly, které registrovaly všechny podrobnosti nemoci a trápení, jež jemu, jako většině lékařů dnes, nebyly cizí. V Lukáši 7,11 až 15 nalézáme, jak Pán potkává pohřební průvod, který právě vyšel z města Naim. Mrtvým byl jediný syn své matky, která byla vdovou. Když ji Pán viděl, měl s ní soucit a řekl jí: „*Neplač!*“ Potom přistoupil k márám a dotkl se jich. Ti, kteří nesli, zůstali stát. A On řekl: „*Mládenče, tobě pravím, vstaň!*“ I posadil se ten mrtvý a počal mluvit. A dal jej zpět jeho matce. Jaký soucit, jaké porozumění, jakou milost zde náš Spasitel vyzařuje. Jak dobře znal srdce té matky a sdílel její bolesti! Také nechtěl, aby Ho ten mladý muž nyní následoval, nýbrž navrátil jej zpět jeho ovdovělé matce, aby jí byl útěchou a oporou. „*Ježíš Kristus, včera i dnes, tentýž je až na věky.*“ On se nemění. I my dnes zakusíme Jeho soucit, Jeho lásku a Jeho porozumění tak, jako kdysi ta vdova před branami Naim.

JAIRUS

V Lukáši 8,41-56 nalézáme milé vyprávění o Jairovi, knížeti školy, jehož jediná dcera, které bylo asi 12 let, umírala. Jairus prosil Pána, aby přišel do jeho domu a uzdravil jeho dceru, ale na cestě nastalo zdržení, a dříve než

dosáhli domu, přišel posel, který zvěstoval, že to malé děvče už zemřelo. Všichni pro ni plakali a truchlili, ale On řekl: „*Neplačte, neboť neumřela, ale spí.*“ Ale oni se Mu posmívali, protože věděli, že umřela. On je však vyhnal všechny ven, vzal děvče za ruku a zvolal: „*Děvečko, vstaň!*“ (Marek dokonce sděluje přesná slova, jichž Spasitel užil: „*Talitha kumi!*“ – jež doslovně znamenají asi tolik, co: „Milé děvče, tobě pravím, vstaň!“) I navrátil se duch její a vstala hned. A přikázal, aby jí dali jíst. I divili se rodičové její náramně. A On jim přikázal, aby žádnému neříkali, co se stalo.

Opět zde vidíme láskyplný soucit našeho Pána; myslíme na to, že i dnes je On tentýž. Snad jste ztratili malé dítě. Ten malý miláček není ztracen, neboť On ho navrátí. Ne tím samým způsobem, jako vrátil Jairovi jeho miláčka, nýbrž lepším. Vzpomeňte si jenom na to, že Job ztratil všechny své děti a všechno své jmění; jeho pozdější bohatství bylo dvojnásobně velké, ale počet jeho dětí byl týž, neboť Pán mu chtěl také i jeho první děti opět navrátit. Ony nebyly ztraceny; jenom svého otce předešly. Jaká útěcha, že Pán se také dnes na naše děti dívá jako na Své malé miláčky! Jiní se na ně možná tak nedívají, ale Pán to činí. On je všechny vykoupil Svou vlastní krví a miluje je tak velice, že by jedno každé z těch maličkých chtěl mít na věky při sobě ve Svém domě.

SYN S DÉMONEM

V Lukáši 9,23 čteme o jednom ubohém, zarmouceném otci, který přivedl svého syna posedlého nečistým duchem k učedníkům, kteří ho však nemohli vyhnat. Bylo to hrozné postavení a ve svém trápení otec volá: „*Mistře, prosím tebe, vzhlédni na syna mého, neboť jediného toho mám.*“ Není to náhoda, že v tomto, jakož i v předchozích příbězích Duch používá tohoto tklivého výrazu; spíše však naše srdce mají být upomenuta na to, co to bylo pro Boha, dát za tebe i za mne **Svého jednorozenného Syna**. Kéž bychom tomu poučení alespoň částečně rozuměli, neboť zcela je neobsáhneme nikdy. Tyto tři případy nám však měly trochu poukázat na to, co to Otce stálo, aby nás, ubohé, ztracené hříšníky vykoupil. Otec v příběhu, který máme před sebou, neměl mnoho víry, ale Pán pohrozil nečistému duchu, takže z něho vyšel, a dal syna otci zpět. V každém z těchto případů opět dal dítě rodičům, ačkoliv přece na ně měl právo, ale On, který stvořil srdce matky, je také naplnil láskou.

SYNOVÉ ZEBEDEOVI

„A chodě Ježíš podle moře Galilejského, uzřel dva bratry, Šimona, kterýž slove Petr, a Ondřeje bratra jeho, ani pouštějí síť do moře, nebo byli rybáři. I dí jim: Pojdte za mnou, a učiním vás rybáře lidí. A oni hned opustivše síti, šli za ním. A poodšed odtud, uzřel jiné dva bratry, Jakuba syna Zebedeova, a Jana bratra jeho, na lodi se Zebedeem otcem jejich, jak spravují své síť. I povolal jich. A oni hned opustivše lodí a otce svého, šli za ním.“ (Mat. 4,18-22) Zde je nám poprvé v Novém zákoně představen Zebedeus a jeho synové. Z Lukáše 5 víme, že Šimon a Ondřej byli jejich společníci při rybářském podnikání, a v Marku 1 se dovídáme, že Zebedeus měl ku pomoci nejen oba své syny, nýbrž kromě nich ještě pacholky.

„A oni hned opustivše lodí a otce svého, šli za Ním.“ Od Zebedea neslyšíme ani slovo výčitky, a když později i jeho žena Ho následovala a sloužila Mu (Mat 27,55.56), neslyšíme opět žádnou námitku. Ačkoli je v Evangelích o Zebedeovi zmínka asi dvanáctkrát, přece o něm víme jen málo. O jeho ženě se však dovídáme trochu více. Zjevně ten Mistr, kterého následovali její synové, získal její srdce. Věděli, že On je Král, který jednoho dne přijde ve Svém království. Snad věděla ještě i více, neboť se před Ním klaněla (Mat. 20,20.21). Ale nevěděla nebo nerozuměla, že On je zavrženým králem a že ona žije v době Jeho zavržení. Nevěděla, že Kristus Ježíš Sebe Samého učinil ničím. Ale Pán jí odpovídá: *„Nevíte, zač prosíte. Můžete-li píti kalich, kterýž já budu píti?“* Mysleli, že mohou, a On odpovídá, že sice ten kalich budou píti, ale neslibuje jim to vysoké postavení, které hledali.

Tato úvaha o cestě synů Zebedeových by naplnila celou jednu knihu, ba snad i mnoho knih. Já bych se však chtěl okamžik zastavit u výjevu, který jsme tu právě měli. Nebyli prvními, ke kterým Pán musel říci: *„A ty bys hledal sobě velikých věcí? Nehledej.“* (Jer. 45,5) I my jsme často vystaveni pokušení, abychom pro sebe nebo pro své děti hledali velkých věcí. *„Nehledej.“* Nyní je doba zavržení našeho Pána. Nyní je doba, kdy můžeme sdílet Jeho kalich utrpení a bolesti. Nehledejte moc a bohatství pro své děti! *„Kteříž pak chtí zbohatnouti, upadají v pokušení a v osídlo a v žádosti mnohé nerozumné a škodlivé, kteréž pohřžují lidi v zahynutí a v zatracení. Kořen zajisté všeho zlého jest milování peněz, kterýchž někteří žádostivi byvše, pobloudili od víry, a sami se naplnili bolestmi mnohými.“* (1. Tim. 6,9.10) Je mnohem lepší vše opustit, jako Jakub a Jan, a následovat Jež.

Židům bylo zaslíbeno pozemské požehnání a pozemský díl, ale naše měšťanství je v nebi. My nejsme z tohoto světa, jako i náš Pán a Mistr nebyl z tohoto světa. Den slávy přijde. Jsme spoludědicové Kristovi, však jestliže spolu trpíme, abychom spolu i oslaveni byli. Někdo, který to spoluutrpení s Ním znal asi lépe než kdokoli jiný, k tomu dodává: „*Nebo tak za to mám, že nejsou rovna utrpení nynější oné budoucí slávě, kteráž se zjevití má na nás.*“ (Řím. 8,18)

MARIE, MATKA JANA-MARKA

Jak víte, anděl, který osvobodil Petra z vězení, ho přivedl k tomu, aby šel do „*domu Marie, matky Janovy, kterýž přijmí měl Marek*“ (Sk. 12). Oné noci se v domě té Marie konala modlitební hodina. Byla to obzvláštní modlitební hodina za Petra, a Pán slyšel a odpověděl, ještě když se modlili. Ale já se bojím, že ti shromáždění (jako snad mnozí z nás dnes) neměli mnoho víry, neboť když Petr přišel a klepal na dveře a Ródé, děvečka, která měla dveře otevřít, sdělovala, že Petr stojí u dveří, tu jí nechtěli věřit a říkali, že blázní. Protože však tvrdila dále, že slyšela dobře, mysleli, že to je jeho anděl (nebo: jeho duch).

Marek byl synovec nebo bratranec Barnabášův (Kol. 4,10). Petr ho v dopise, který psal v Babyloně, nazývá „svým synem“ (1. Petra 5,13). Markova matka a strýc byli vážní křesťané a s Petrem byl snad spojen už od dětství. Kromě toho se věřící shromažďovali v domě jeho matky. To vše asi mladého Marka silně ovlivnilo, takže už časně nastoupil cestu následování Pána. Mnozí byli toho mínění, že on byl tím učedníkem, který oblékl jemné lněné roucho na nahé tělo a následoval Pána do Getsemanské zahrady. Potom čteme: „*I popadli jej mládenci. On pak opustiv roucho, nahý utekl od nich.*“ (Marek 14,51.52) Jenom Marek nám sděluje tuto událost, ale nevíme s jistotou, zda on byl tímto učedníkem.

V Mariině domě bylo tolik místa, že věřící se tam mohli shromažďovat, a ona svůj dům k tomuto účelu dala k dispozici. Barnabáš vlastnil zemi, kterou prodal, a výtěžek položil k nohám apoštolů. Zjevně byla ta rodina bohatá a nacházela se v dobrých poměrech.

Když Barnabáš a Saul vzali dary z Antiochie na podporu bratří v Judstvu, viděli Jana-Marka a na zpáteční cestě z Jeruzaléma ho vzali s sebou. Toto se

odehrálo krátce před vysláním Barnabáše a Saula na jejich první misijní cestu skrze Ducha Svatého. Jan-Marek je doprovázel jako služebník nebo pomocník (Sk. 13,5). Už brzy přišli do nebezpečných, obtížných krajín a „*Jan odšed od nich, vrátil se do Jeruzaléma*“ (Sk. 13,13). Slovo mlčí o tom, zda ho přimělo k návratu nebezpečí a obtíže cesty, stesk po domově a po matce či nějaký jiný důvod, ale jistě se to nestalo v následování Pána.

Nejbližší zmínka o něm je, když Pavel a Barnabáš byli na velkém shromáždění v Jeruzalémě, kde bylo rozhodnuto, zda pohané mají být postaveni pod zákon nebo ne (Sk. 15). Pavel a Barnabáš se vrátili zpět do Antiochie a po nějaké době řekl Pavel Barnabášovi: „*Vracujíce se, navštěvme bratři své po všech městech, v kterýchž jsme kázali slovo Páně, kterak se mají.*“ Barnabáš opět chtěl vzít s sebou svého mladého synovce, ale Pavel to nepokládal za dobré brát s sebou toho, který od nich odešel a nešel s nimi k dílu. Spor mezi nimi se stal tak ostrým, že se od sebe oddělili. Barnabáš s sebou vzal Marka a plavil se na Cypr, zatím co Pavel si zvolil Sílu a vyšel, poručen byv od bratří milosti Boží. Byl to velmi, velmi smutný spor, a nečteme, že by Pavel a Barnabáš spolu někdy opět pracovali.

Ale jak je krásné, že toto ještě není konec příběhu, ačkoliv přejde snad téměř dvacet let, než opět slyšíme o Janu-Markovi. Dvacet ztracených let pro práci, pokud můžeme ze Slova Božího vyrozumět. Zjevně byla ztracena zbabělostí a nevěrností. O nějakém pokání nečteme. Snad navenek pokračoval v práci v díle Páně. To jsou otázky, které by měly vzburcovat také naše srdce. Byl služebníkem, který selhal, a zdá se, že pro toto své selhání byl postaven stranou. Snad byl po nějakou dobu s Petrem v Babyloně (1. Petra 5,13), a kdo byl více na místě, aby uvedl padlého služebníka na správnou stezku? Mohl upomenout Marka na svůj vlastní hrozný pád (o němž onen bezpochyby už věděl) a mohl mu ukázat, že ohledně své služby nemusí být postaven stranou, neboť tu je i napravení. K napravení (obnovení) Petra bylo zapotřebí jen málo dnů; u Marka to trvalo mnoho let, ale cesta návratu tu je. Tak nacházíme Marka v Koloském 4,10 v Římě spolu s Pavlem, tím mužem, který kdysi byl tak proti tomu, aby s nimi šel k dílu. Tak to mělo být. Setkání mezi Markem a Pavlem nám není popsáno, ale stará chyba byla zjevně odstraněna a Pavel píše: „*Pozdravuje vás Aristarchus, spoluvězeň můj, a Marek, sestřenec Barnabášův, (o kterémž jsem vám poručil; přišel-li by k vám, přijměte jej;)* a Jezus, kterýž slove Justus, kteříž jsou z obřízky. Ti toliko jsou pomocníci moji v království Božím, kteříž byli mé potěšení.“ Zdá se, jako by byl Marek ještě ani nebyl znovu přijat, ale nyní bylo vše přivedeno do pořádku,

stará bolest je uzdravena a chyby odpuštěny. Marek je nyní útěchou pro vězně Pavla.

Doby se stávají temnějšími, většina klesá na mysli a téměř všichni opouštějí Pavla. Ale Marek stojí věrný a oddaný na jeho straně. Naučil se své lekci dobře. Ve 2. Timoteovi 4,11 čteme: „*Sám toliko Lukáš se mnou jest. Marka vezmi s sebou; nebo jest mi velmi potřebný k službě.*“ Jak je to krásné, když vidíme, že Marek je zcela napraven pro své dřívější místo, „*užitečný ke službě*“ kde kdysi byl neužitečný. Ale ty doby jsou pryč a ve své nejtemnější hodině se Pavel ptá po **Markovi**. Pavel nyní už nebydlí ve svém vlastním pronajatém domě, nýbrž v hrozném římském vězení. Víme z podání, že se jednalo o podzemní sklepení, kde bylo temno a vlhko a jediným otvorem byla díra, kterou byli spouštěni vězňové. Smíme mít za to, že Marek v tomto vězení potkal Lukáše, toho milovaného lékaře, jenž jediný byl u Pavla. Společně sdílejí zavržení a nebezpečí sloužit starému apoštolovi, který nyní čeká jen na čas svého rozdělení.

Od té doby zůstali Marek a Lukáš stále v úzkém obecenství. Padlý – ale napravený – služebník nám zanechal zprávu o Služebníku, který nikdy nezklamal, a milovaný lékař napsal zprávu o velkém Lékaři, který jako Člověk žil mezi lidmi.

Vlastně jsem v této úvaze chtěl osvětlit poměr rodičů k dítěti a téměř jsem to ztratil ze zřetele. Jaké naučení nacházíme v tomto směru? Myslím, že toto: „*Vyučuj mladého podle způsobu cesty jeho; nebo když se i zstará, neuchýlí se od ní.*“ (Příslaví 22,6) Na nějakou dobu může ve svévoli a tělesném smýšlení sejít s cesty, ale když se zstará, tu ho Pán přivede zpět na jeho dřívější cestu a bude chodit „*podle způsobu cesty své*“. Věřím a doufám, že toto je poučením v tomto příběhu. Alespoň je to naučení, které jsem z něho já vybral, a nemyslím, že Pán mě za to bude kárat.

ŘADA DOMŮ

KORNELIUS

Nahlédli jsme do mnohé rodiny v Bibli, a nyní přecházíme k pozoruhodné řadě domů v Novém zákoně, které všechny jsou z pohanů. První dům, se

kterým se setkáváme, je, pokud já vím, Korneliův dům. Byl bohabojný „se vším domem svým“ (Sk. 10,2). Činil dobře, když měl starost o to, aby ho celý jeho dům následoval v Boží bázni, a Bůh o tom činí obzvláštní poznámku. Když Petr vyprávěl svatým v Jeruzalémě o své návštěvě u Kornelia, říká, že anděl nařídil Korneliovi, aby poslal do Joppen a povolal Petra, který „*tobě bude mluvit slova, skrze něž spasen budeš ty i všechen tvůj dům*“ (Sk. 11,14). Setkáme se téměř s týmiž slovy, když budeme mluvit o jiném „domu“, takže bychom chtěli mít za to, že tato slova, jež zahrnují dům, jsou zcela zvláštním poselstvím Ducha Svatého těm, kdo by skutečně chtěli být spaseni. Nepotřebujeme nyní přemýšlet o tom, kdo náležel ke Korneliovu domu, ale musíme dbát na to, že slova jsou stejná jako dříve. „*Ty a celý tvůj dům*“ (1. M. 7,1).

LYDIA

Další dům, na který narazíme, je dům Lydie, „*která šarlaty prodávala v městě Tyatirských..., jejíž srdce otevřel Pán, aby to pilně rozsuzovala, co se od Pavla pravilo. A když pokřtěna byla i dům její, prosila, řkuci: Poněvadž jste mne soudili věrnou Pánu býti, vejduce, v domě mém pobuďte.*“ (Sk. 16,14.15) Pán otevřel srdce Lydie a ona otevřela svůj dům. Není to v Písmu nic nového, když na základě osobní víry a odpovědnosti hlavy vidíme dům přiveden na místo vnějšího požehnání. Uvažovali jsme o tom důkladně v případě Raab a byli bychom o tom mohli mluvit i ve spojení s jinými domy.

Před Noé byl osobní vztah a odpovědnost – jako u Abela, Enocha a jiných – základem, jenž Bůh uznával a dle něhož jednal. Ale s Noé tu nastalo nové rozvinutí Božího jednání s člověkem. Byla uvedena zodpovědná vláda a Bůh nařídil: „*Kdo by koli vylil krev člověka, skrze člověka vylita bude krev jeho.*“ (1. M. 9,6) Toto bylo něco nového v Božím pořádku; a se zavedením vlády zjevil Bůh zároveň rodinný vztah s odpovídající zodpovědností hlavy rodiny. „*Vejdi ty i všechen dům tvůj /kral: „čeled' tvá“/ do korábu; nebo jsem tě viděl spravedlivého před sebou v národu tomto.*“ (1. M. 7,1) O spravedlnosti nebo víře příslušníků domu není řečeno nic, ale celý ten dům vešel do korábu na základě spravedlnosti a víry své hlavy. A tak dokonce Cham, jenž se později prokázal tak špatným, přišel na místo vnějšího požehnání na základě spravedlnosti a víry svého otce. „*Vírou připravoval Noé... koráb k záchraně svého*

domu, skrze nějž... spravedlnosti té, kteráž jest z víry, učiněn jest dědicem. (Žid. 11,7)

Mnoho jiných příkladů pro tuto zásadu nalézáme ve Starém zákoně. Všichni mužové v Abrahamově domě byli obřezáni na základě Abrahamovy víry (1. M. 17,27). V 1. M. 18,19 nalézáme opět Abrahamův dům spojen s ním. –

Všimněme si, že Bůh byl hotov zachránit celý Lotův dům. Anděl mu řekl: *„Máš-li ještě zde koho, buď zetě nebo syny své, neb dcery své, i všechno, což máš v městě, vyveď z místa tohoto!“* Ti zeťové byli pravděpodobně Sodomští, ale kvůli Lotovi by je byl Bůh zachránil, kdyby se zachránit dali (1. M. 19).

Celému Putifarovu domu se dostalo požehnání pro Josefa. A Josef byl otrok (1. M. 39,5).

Tutéž zásadu nalézáme, když Farao chtěl zadržet děti v Egyptě. Krásná odpověď je: *„S dítkami i s starými našimi půjdeme, se syny i s dcerami našimi, s ovceci a s větším dobytkem naším odejdeme... a nezůstane ani kopyta.“* (2. M. 10,9.26) Toto velmi pěkně ukazuje Boží velkou zásadu, že s hlavou domu je zahrnut celý dům a vše, co k němu náleží.

To samé nalézáme při Fáze: *„Desátého dne měsíce tohoto vezmete sobě jeden každý beránka pro otcovský dům, beránka na každý dům.“* (3. M. 16, 6.11)

Při povstání Chóre, Dátana a Abirona byly pohlceny i rodiny Dátana a Abirona, a k těmto rodinám náležely malé děti (4. M. 16,27.32.33; 5. M. 11,6).

Hebrejský služebník nechtěl vyjít svobodný, *„protože miluje tebe i dům tvůj“* (5. M. 15,16).

„Ty a dům tvůj“ měli jísti prvorozené ze skotů a z bravů (5. M. 15,20).

V Jozue 2,12.18; 6,23-25 jsme viděli Raab, ženu z pohanů. Celý její dům, jenž zahrnoval největší možný okruh, byl zachráněn na základě její víry.

V Soudců 1,25 nalézáme jiného z pohanů, který skutkem víry vydobyl *„pro vší čeleď svou“* požehnání a jistotu.

Obededom Gittejský byl dalším z pohanů, se kterým Bůh jednal podle stejné zásady: *„A požehnal Hospodin Obededomovi i všemu domu jeho.“* (2. Sam. 6,11.12)

Ittai, také Gittejský a pohan, rozuměl Božímu pořádku v této věci: „*I řekl David k Ittai: Pojd' a přejdi. I přešel Ittai Gittejský a všichni muži jeho, i všechny děti, kteréž byly s ním.*“ (2. Sam. 15,22) Přešly se svým otcem, aby sdílely zavržení svého krále.

Když Izrael byl za dnů Jozafatových ve velké tísní, tu „*všechn lid Judský stáli před Hospodinem, též i děti jejich, ženy i synové jejich*“ (2. Par. 20,13).

Za dnů Nehemiášových obětovali „*oběti velké, a veselili se; nebo Bůh obveselil je veselím velikým. Ano i ženy a děti veselily se*“ (Nehemiáš 12,43).

Mohli bychom pokračovat, ale obávám se, že jsem vás už unavil. Doufám však, že tyto příklady činí jasným, že ode dnů Noé bylo velkou Boží zásadou: „*Ty a dům tvůj.*“

Domy Kornelia a Lydie jsou pokračováním této pozoruhodné linie domů, jež nalézáme skrze celý Starý zákon. Tomu, kdo je zběhlý ve Starém zákoně, by mohl výraz „dům“ být docela blízký a mohl by rozumět, co v něm je zahrnuto. Je to přibližně to, co bychom mohli nazvat ustáleným výrazem. Co tím Duch Boží chce říci, když tohoto výrazu používá, je patrné ze způsobu, jak ho použil v dřívějších Písmech; a my jsme viděli, že to slovo znamená přesně totéž, co říká: všichni v domě. Toto mohlo – nebo také nemuselo – zahrnovat děti, mládež nebo služebnictvo. A Bůh nekáral Raab, když si význam toho slova rozšířila na své rodiče a bratry a sestry s jejich rodinami.

ŽALÁŘNÍK VE FILIPPIS

Po Lydii nalézáme v téže kapitole od 23. do 34. verše dům žaláříka ve Filippis. Všimni si otázky žaláříkovy, a pak odpovědi: „*Co já mám činiti, abych spasen byl? ... Věř v Pána Ježíše /kral: „Krista“/, a budeš spasen ty i dům tvůj.*“ Čtenáři, to platí také pro nás. Uchop to, věř tomu, raduj se z toho a děkuj Bohu za Jeho milost, že nám dal takové zaslíbení pro náš dům. Jsou to téměř ta samá slova, se kterými se anděl obrátil ke Korneliovi (Sk. 11,14); všimni si ale prosím též, že nestojí: „*Věř v Ježíše, a budeš spasen ty i dům tvůj.*“ Zcela jistě je spasen každý, kdo opravdu v Ježíše věří; ale zaslíbení „*a dům tvůj*“ je pro toho, kdo věří v **Pána Ježíše**. To znamená, že se před Ním skláníme jako před Pánem, uznáváme ve všem Jeho autoritu, snažíme se s Jeho milostí ostříhat Jeho Slovo a dáváme Mu ve všech jednotlivých věcech života první místo.

Pavel a Sílās potom mluvili Slovo Páně jemu i všechněm, kteří byli v domě jeho; a dále stojí: „*A pojav je v tu hodinu v noci, umyl jim rány. I pokřtěn jest hned on i všichni domácí jeho. A uvedl je do domu svého, připravil jim stůl a veselil se, že se vším domem svým uvěřil Bohu.*“ (Sk. 16,33,34)

Jako o dalším nalézáme zmínku o domu **Krispově**: „*Krispus pak, kníže školy, uvěřil Pánu se vším domem svým.*“ (Sk. 18,8)

V 1. Korintským 1,16 čteme o domu Štěpánovu: „*Křtil jsem také i Štěpánův dům /kral.: „čeled“/“.* V 1. Korintským 16,15 o něm slyšíme ještě jednou: „*Znáte dům Štěpánův, kterýž jest prvotiny Achaie, a že se i v službu svatým vydali.*“ (přel.)

DŮM ONEZIFORŮV

Jak si vzpomenete, mluvili jsme o Jonatovi, jenž nebyl hotov sdílet Davidovo zavržení. Jméno Oneziforovo zůstane vždy živé jako jméno, jehož nositel byl nejen hotov sdílet zavržení a pohanění Kristovo, nýbrž i pilně hledal Pavla a našel ho, když byl Neronovým vězněm v řetězech v jednom římském vězení. Z tohoto vězení píše: „*Víš snad o tom, že se odvrátili ode mne všichni, kteříž jsou v Asii.*“ (2. Tim. 1,15) Efez bylo hlavní město Malé Asie a Pavel tam tři roky pracoval. Čtete poslední část Skutků 20, která nám popisuje tklivé rozloučení mezi Pavlem a staršími v Efezu. Víte, jak hořce plakali a padali Pavlovi na hrdlo a líbali jej. Ale nyní byl Pavel vězněm v římském žaláři a oni se za něho styděli. Kromě toho bylo nebezpečné být znám jako jeden z jeho přátel. A tak ho všichni v Asii ponechali osudu, a tu byli zahrnuti i oni starší v Efezu. To neznamená, že se odvrátili od Krista; a později píše apoštol Jan shromáždění v Efezu dopis, kde je řečeno o nich mnoho dobrého. Ale bylo to padlé shromáždění, i když navenek všechno vypadalo tak krásně, neboť opustili svou první lásku (Zjevení 2,4). Myslím, že tento pád započal, když se odvrátili od Pavla. A nebyli to jenom ti v Asii, kdo v oné době opustili toho opovrženého muže. „*Při prvním mém odpovídání žádný se mnou nebyl, ale všichni mne opustili,*“ píše apoštol. Ze všech jeho milovaných spolupracovníků byl při něm jenom Lukáš. To byly opravdu temné dny. Jsou tu některá jména takových, kteří se za zavrženého služebníka nestyděli: jeho milovaní „*Přiška a Akvila*“, kteří mu byli tak dlouho věrní, zůstali nezměnění. Pak tu

byl Trofimus, jehož Pavel zanechal nemocného v Milétu, a ze shromáždění v Římě Eubulus, Pudens a Linus a Klaudia.

A právě v těchto temných dnech přišel Oneziforus z Efezu do Říma. „*Aniž se styděl za řetězy mé, nýbrž... pilně mne hledal i našel. Dej jemu Pán naléztí milosrdenství u Pána v onen den. A jak mi mnoho posluhoval v Efezu, ty výborně víš.*“ (2. Tim. 1,16-18) Jak občerstvující to je, když nalézáme jednoho, jehož láska a věrnost odolávají, jednoho, jenž byl hotov sdílet zavržení a nebezpečí starého apoštola! A když sdílel zavržení Pavlovo, sdílel zároveň zavržení Kristovo; a měl je – o tom jsem já přesvědčen – jako kdysi Mojžíš, za větší bohatství než všechny poklady, které mohl nabídnout svět. Tento malý houfek, který byl oddaností Pánu Ježíši tak těsně spojen, má cosi dojemného. Někdo řekl: „Oddání se Ježíšovi je to nejsilnější pouto mezi lidskými srdci.“ Jak úzce museli být navzájem spojeni, když všichni ostatní je opustili: starý židovský zajatec, řecký lékař, návštěvník z Efezu. Téměř je před sebou vidíme a můžeme se trochu vpravit do jejich myšlenek a pocitů. Kéž nám Pán pomůže, abychom byli věrní a spolehliví jako oni, a to i tváří v tvář hrozcímu nebezpečí.

Avšak chtěli jsme uvažovat o domu Oneziforovu a já jsem daleko odběhl. Apoštol píše: „*Dej milosrdenství Pán domu Oneziforovu.*“ (2. Tim. 4,19) Celý dům je spoután s hlavou, celý dům je obzvláště poručen milosrdenství Pána pro věrné a milující srdce Oneziforovo. Jako kdysi Ittai, tak i zde sdílel celý dům zavržení se svou hlavou. Tak by to mělo být. Kéž to tak je skutečně v našich domech.

Pán je ještě zavržen a většina se odvrátila od Pavla a od jeho učení. Tisíce a tisíce lidí radostně přijímají spasení od Pána Ježíše, ale je dnes jenom málo těch, kdo jsou ochotni vyjít k Němu ven ze stanů a nést Jeho pohanění. To je zkouška. Pane Ježíši, dej nám mít oči upřeny na Tebe a dej, aby naše srdce byla naplněna Tvojí láskou, abychom si, jako Oneziforus a jeho dům, cenili Tvé pohanění podle jeho pravé ceny!

DŮM CÍSAŘŮV

„Pozdravují vás všichni svatí, zvláště pak ti, kteří jsou z domu císařova.“ (Fil. 4,22) Bylo by pro mne velmi těžké, abych přešel **tento** dům, ačkoli o něm vlastně nemohu nic přesnějšího říci. Pro křesťana to byl snad ten nejobtížnější dům v celém světě; a přece i tam byli křesťané. Někteří byli vysokého původu, někteří nízkého postavení; ale Pán, jenž je povolal, znal jménem každého a brzy přijde ten den, kdy se s nimi se všemi sejdeme. Někteří – to víme – dali pro svého Pána a Mistra svůj život. A kdyby nám připadl úděl žít v takovém těžkém domě – myslíme na svaté „z domu císařova“, když se chce přikrást bázlivost! Myslíme na to, že Bůh může ve Své moci zachovat Svoje dítky i na nejtěžším místě. ON nám neposílá žádné pokušení, které je větší než Jeho milost!

DŮM NARCISSŮV

Toto je další dům, o kterém téměř nic nevíme. „Pozdravte domácích Narcissových, kteří jsou v Pánu,“ čteme v Římanům 16,11. Slovo dům tu vlastně v řečtině ani nestojí, je tu jen: „ti, kteří jsou Narcissovi“. Ale Pán dovolil, aby byl nalezen jeden velmi zajímavý nápis, jenž nám může říci trochu více. Narcissus byl propuštěnec (samozřejmě že nevíme zcela jistě, zda to byl náš Narcissus), jenž požíval přízně císaře Claudia, později ale za Nerona byl popraven. Starý nápis se zmiňuje o jménu Dikaiošyne (to znamená „spravedlnost“) jako o jménu Narcissovy ženy, a ta je tam popsána jako velmi zbožná a prostá žena. Dobře si umím představit, že to byla ta vdova, která byla nyní hlavou „Narcissova domu“, a která se z evangelia naučila, co je pravá spravedlnost. Představte si: Tato zbožná a prostá matka vychovává svůj dům v Římě pro Pána a těší se v Jeho spravedlnosti. Jak krásné!

„Domáci Aristobulovi“ v Římanům 16,10 a „domáci Chloe“ v 1. Korintským 1,11 jsou další dvě svědectví pro požehnanou skutečnost, že v oněch časných dnech hlava rodiny brala své příslušníky a domácí s sebou na cestu následování Pána.

VYVOLENÁ PANÍ A JEJÍ DĚTI

„Starší vyvolené paní a jejím dětem, které já miluji v pravdě; a ne já sám, ale i všichni, kteří poznali pravdu... Bude s vámi milost, milosrdenství a pokoj od Boha Otce i od Pána Ježíše Krista, Syna Otcova, v pravdě a v lásce. Zradoval jsem se velmi, že jsem našel některé z dětí tvých, an chodí v pravdě, jakož jsme přikázání vzali od Otce... Pozdravují tě děti tvé vyvolené sestry.“ (2. J. 1,3.4.13)

Zde máme dvě další rodiny s dětmi, které následovaly Pána. Jedné z těchto rodin, matce, která se svými dětmi chodila v pravdě, poslal Duch Boží skrze apoštola Jana vážné poselství, aby do svého domu nepřijímali někoho, kdo nepřináší učení Kristovo, a ani ho neměli zdravit. *„Nebo kdo takového pozdravuje, obcuje skutkům jeho zlým.“* To je „pravda“ také dnes a my bychom v této pravdě měli dnes kráčet tak, jako věřící ve dnech apoštola Jana, neboť dnes tu je ještě mnohem více lidí, kteří nepřinášejí „učení Kristovo“. Proto si tím více, dokonce i ženy a děti, musíme vzít toto vážné napomenutí k srdci.

ARCHIPPUS

„Pavel, vězeň Krista Ježíše, a Timoteus bratr, Filemonovi milému a pomocníku našemu a Appii sestře, a Archippovi, spolubojovníku našemu, i církvi, která jest v domě tvém: Milost vám a pokoj od Boha Otce našeho a Pána Ježíše Krista.“ (Filemonovi 1-3)

Filemon byl zjevně zámožný muž, který měl pod sebou otroky. Jeden z jeho otroků, Onezimus, od něho utekl a přišel do Říma. Pravděpodobně předtím svého pána okradl. V Římě Onezimus potkal apoštola Pavla a skrze něho našel Pána, ano, nyní se stal Jeho otrokem. Pavel píše tento nevelký, milý dopis, ve kterém doporučuje Onezima jeho starému pánovi, k němuž ho posílá zpět. To je Boží pořádek a smíme být přesvědčeni, že Filemon přijímá svého Onezima provždy; *„již ne jako otroka, ale více než otroka, totiž bratra milého, zvláště mně, a čím více tobě, i podle těla i v Pánu“.*

Máme za to, že Appia byla Filemonova žena, paní domu; a Archippus byl snad jejich dospělý syn. Jeho jméno znamená „vozataj“. Snad to byl mladý důstojník jízdy v římské armádě. Pravděpodobně žili v Kolossis (Kol. 4,17),

ale zcela jistě to nevíme. V každém případě se věřící z města, kde žili, shromažďovali u nich v domě.

Archippus, syn, byl pověřen nějakou zvláštní službou. Jaké podoby tato služba byla, to nám není sděleno, ale apoštol píše: „*A rcete Archippovi: Viz, abys služebnost, kterou jsi přijal ode Pána, vyplnil.*“ (Kol. 4,17) V Matouši 25,14-30 čteme o člověku, jenž odjel na cestu mimo svou zemi a předal své jmění svým služebníkům: „*I dal jednomu pět hřiven, jednomu pak dvě, a jinému jednu, jednomu každému podle možnosti jeho.*“ Tak myslím, že mezi mými čtenáři není žádný, jemuž by Pán nebyl svěřil nějakou obzvláštní službu; každému z nás podle našich možností (schopností). Kéž bychom to nechtěli udělat tak, jako ten služebník, jenž obdržel jenom jednu hřivnu a zakopal ji do země! To slovo Páně Archippovi platí každému z nás a pro každé z našich dětí, jestliže jsme Jeho vlastnictvím: „*Viz, abys služebnost, kterou jsi přijal ode Pána, vyplnil.*“ Viděli jsme, že naše děti nám jsou od Pána zapůjčeny, abychom je pro Něho vychovávali. Každému z našich dětí On dal určité schopnosti a hřivny, za jejichž praktické použití Mu jsou zodpovědné, a naší výsadou je pomáhat jim, aby tuto službu vyplnily a přivedly ji na její plnou míru. Kéž nám Bůh dá věrnost a moudrost, jichž máme tak nezbytně zapotřebí, abychom to činili pravým způsobem pro Něho, kterému naše děti náležejí a jemuž slouží.

TIMOTEUS

Přicházíme nyní k jedné z nejmilejších rodin v Novém zákoně. Lois byla babička, Eunike matka mladého Timotea. Apoštol dosvědčuje víru bez pokrytství, která byla jak v babičce, tak i v matce (2. Tim 1,5). Ve 2. Tim. 3,15 čteme: „*Od dětinství svatá písma znáš, která tě mohou moudrého učiniti k spasení skrze víru, která je v Kristu Ježíši.*“

Jaké dědictví pro dítě! Znat Svatá Písma! Pozemského vlastnictví můžeme zanechat svým dětem jen málo; jestliže jsme je ale od dětství vyučovali v Písmu Svatém, potom jsme jim dali větší bohatství a větší poklady, než je vše, co může přislíbit tento svět. Lois babička a Eunike matka měly obě pravou víru a zcela jistě to byly ony, kdo vyučoval mladého Timotea v Písmech Svatých; vždyť jeho otec byl Řek.

A co bylo výsledkem? Víte to. Přečtěte si první a druhý List Timoteovi. Chtěl bych říci, že v literatuře celého světa není nic, co se vyrovná těmto dvěma dopisům. Od přirozenosti bázlivý, pro svůj jemnocit lehce nakloněný k slzám (2. Tim. 1,4), ještě velmi mladý: to je ten mladý muž, ano, téměř bychom řekli **chlapec**, o něhož se ten velký apoštol opíral více než o koho jiného. A proč? Timoteus nosil Svatá Písma a víru bez pokrytectví jako poklad ukrytý ve svém srdci.

To je příklad, který bychom si všichni měli vzít k srdci. Kéž bychom my prarodiče a vy rodiče činili pro své miláčky se vší svou silou a moudrostí shora to, co Lois a Eunike činily pro Timotea. Smíme přitom zcela jistě počítat s Tím, jenž může způsobit tu změnu v srdci, kterou Písmo nazývá „znovuzrozením“, tuto víru bez pokrytectví a tuto znalost Písem Svatých; tyto věci povedou a ochrání každého z našich milých na stezce, která před nimi leží.

NOVOZÁKONNÍ NAPOMENUTÍ PRO RODIČE

Naše úvahy o dětech a jejich rodičích jsou u konce. Pokladnice ještě sice není vyčerpaná, neboť je ještě mnoho jiných příkladů, ale věřím, že tyto postačí, a tak se krátce obracím k napomenutím, která Písmo dává rodičům. Už jsme krátce pohlédli na napomenutí Starého zákona. Nyní bych chtěl uvažovat o napomenutích Nového zákona. Pro **matku** nenalézáme žádná obzvláštní napomenutí. Snad by jí mateřská láska měla dát dostatek moudrosti k tomu, aby bez poučování věděla, jak se má zachovat vůči svým dětem. Přesto učiní dobře, když si vezme k srdci božská naučení pro otce.

Pro otce totiž tu jsou poučení – i když jen ojedinělá a velmi jednoduchá. Otcové, kteří si je osvojí, zůstanou ušetřeni mnohé bolesti srdce.

V Efezským 6,4 čteme: „*A vy, otcové, nepopouzejte (neprovokujte) k hněvu dítek svých, ale vychovávejte je v cvičení a v napomínání Páně.*“ Řecké slovo pro popouzení je jen velmi zřídka použito. V Novém zákoně ho najdeme už jenom v Římanům 10,19. Z toho odvozené podstatné jméno je v Efezským 4,26, ale jinak v Novém zákoně nikde. Tam znamená „podrážděnost“. Jsi podrážděn a Pán říká: „*Slunce nezapadej nad vaší podrážděností!*“ Tak by snad i napomenutí otcům mohlo být přeloženo takto: „Vy otcové, nedrážděte své

děti.“ Jak lehce mohou být drážděny. To slovo není tak silné jako slovo „zlobit“. Snad poukazuje na škádlení, k němuž se vůči svým dětem tak lehce necháváme strhnout. Snad si myslíme, že máme právo to činit a že to pro ně je dobré. Je to však přímá neposlušnost vůči Božímu slovu a jistě bude mít za následek trápení. Máme je „*vychovávat*“. Slovo takto přeložené je použito též v Efezským 5,29, kde čteme, že Kristus „*krmí*“ Církev. Máme děti „*táhnout*“ a nikoli „*hnát*“. Jaký rozdíl! Máme je vychovávat „*v kázni ... Páně*“. Slovo kázeň znamená doslovně „*vychovávání dítěte*“. Nacházíme je také ve 2. Timoteovi 3,16, kde je podáno jako „*vyučování*“ (kral.: „*správa*“). Tam je to Slovo Boží, jež nás „*vychovává*“ nebo „*vyučuje*“. Stojí také v Židům 12,5.7. 8.11, tentokrát přeloženo jako „*kázeň*“ (trestání). Zahrnuje i výprask a jiné tresty, které jsme svým dětem povinni. Písmo nám říká, že toto se pro přítomnost nezdá být předmětem radosti, nýbrž smutku, ale potom přináší pokojné ovoce spravedlnosti těm, kdo skrze to jsou pocvičeni (Židům 12,11). Nejsme poslušni svého Pána, když své děti netrestáme. Poznamenali jsme to už při úvaze o Elí a jeho synech. Mysleme na to, že trestání je nutné, jestliže chceme vychovávat své děti v kázni Páně. Toto slovo zahrnuje i učení, vyučování a kázeň. To jsou věci pro dítě velice důležité. Ale to ještě není všechno: máme své děti vychovávat „*v kázni a napomínání Páně*“. Slovo „*napomínání*“ znamená doslova „*něco stavět před oči*“. Mnohé děti jsou zapomnětlivé a část jejich výchovy spočívá v tom, že se před ně něco staví. Kolik trpělivosti k tomu náleží! Snad to slovo znamená též poučování, napomínání a varování, ale zcela **nikoli** hrozbu. Toto vše máme zapotřebí, ale všechno musí být „*od Pána*“, a mysleme na to, abychom své děti nikdy ne-dráždili!

Další slova pro otce nalézáme v Koloským 3,21. V mém řeckém Novém zákonu zaujímají jenom jeden řádek, ale jak jsou důležitá! „*Otcové, nepopouzejte k hněvu dítek svých, aby sobě nezoufaly*“ (nebo: „*aby neklesaly na myslí*“). Toto slovo pro „*popouzení*“ (nebo: „*drážditi*“) se kromě 2. Kor. 9,2 (kral.: „*pohnula /podnítila/*“) nenachází v Novém zákoně už nikde. Bůh, náš Otec, je Bůh vší útěchy a my nemáme dělat nic, co by mohlo naše děti činit skleslými, nebo je zbavovat odvahy. Naše chování vůči nim má být stejné jako chování našeho Boha a Otce vůči nám: útěcha a povzbuzení. Kéž nás Pán sám vyučí, abychom Ho podle Jeho vůle napodobovali (Efezským 5,1).

Některí z nás, pro něž už není příležitost, aby si tato napomenutí osvojili, budou s hlubokou lítostí hledět zpět na zmeškané příležitosti. Kéž ti milí, pro

něž tyto řádky byly psány, jim tyto chyby odpustí, a kéž by **oni** zůstali ušetření tohoto žalu, když zestárnou.

Ačkoli se zdá, že tu není žádné obzvláštní napomenutí pro matky, máme přece jedno velmi důležité poselství pro **mladé ženy**, a je jasné, že je míněno i mladým matkám. Apoštol poučuje Tita o povinnostech starších žen. Jednou částí jejich povinností je, aby poučovaly a napomínaly mladé ženy. Je to pozoruhodné slovo¹, jež se v Novém zákoně vyskytuje jenom na tomto místě. Doslova znamená: „přivést k rozvážnosti“. Velmi podobná slova jsou použita na třech jiných místech v této kapitole a jsou přeložena jako „rozvážný“ (kral.: „šlechetný, ke středmosti, střízlivý“). Nuže, starší ženy jsou vybízeny, aby vyučovaly mladé ženy „*jak by muže své i dítky milovati měly, a byly šlechetné (rozvážné, čistotné, netoulavé* (doslova: „*být pracovnicemi doma*“, něco, co je tolik důležité dnes, kdy je tak veliké pokušení pracovat „mimo dům“), *dobrotivé, mužům svým poddané, aby nebylo dáno v porouhání slovo Boží.*“ (Titovi 2,4.5)

STAROZÁKONNÍ NAPOMENUTÍ

Chceme nyní společně uvažovat o některých napomenutích Starého zákona my, kteří jsme rodiče nebo prarodiče, neboť shledáváme, že jsme osloveni obojí: „*Avšak hled' se a bedlivě ostříhej duše své, abys nezapomenul na ty věci, které viděly oči tvé, a aby nevyšly ze srdce tvého po všechny dny života tvého; a v **známost je uvedeš synům i vnukům svým.***“ (5. Mojžíšova 4,9) To je slovo pro nás všechny.

„*A budou slova tato, kteráž já přikazuji tobě dnes, v srdci tvém. A budeš je často (důtklivě) opětovati synům svým, a mluvit o nich, když sedneš v domě svém, když půjdeš cestou a lehaje i vstávaje. Uvážeš je za znamení na ruce své a jako náčelník mezi očima svýma. Napíšeš je také na veřejích domu svého a na branách svých.*“ (5. Mojžíšova 6,6-9)

---

¹ Myslí se slovo „vyučovaly“ – viz konkordance: sofronizein – Tit. 2,4; sofron – Tit. 2,5; sofronein – Tit. 2,6; sofronos – Tit. 2,12. – p. p.

„A vyučujte jim syny své, rozmlouvající o nich, když sedneš v domě svém, aneb když půjdeš cestou, když lehneš i když vstaneš. Napišeš je také na veřejích domu svého i na branách svých. Aby byli rozmnoženi dnové vaši a dnové synů vašich na zemi, kterouž s přísahou zaslíbil Hospodin otcům vašim, že ji dá jim, dokud nebe trvá nad zemí.“ (5. Mojžíšova 11,19-21)

Tato místa nám zřetelně ukazují, jak důležité to je, abychom své děti vyučovali v Písmu. Když jsou starší, činí si na jejich čas nárok škola a domácí práce a vy upozorujete, že rok od roku je příležitostí méně. Nejlepší čas k tomu, abychom jim přiblížili tuto požehnanou knihu, tedy je, když jsou ještě malé. Když jsme ještě byli malé děti, svolávala nás matka, obzvláště o prázdninách, každý den dohromady a nahlas nám předčítala. Tak se stala tato milá stará kniha pro každého z nás živou. Jsem si jist, že každé dítě v naší rodině pohlíží s nezkalenou radostí zpět na tyto odpolední hodiny čtení s naší matkou. V žádném případě nebylo pro nás unavující poslouchat příběhy z Bible. Jsem si jist, že za největší část svých nepatrných znalostí Bible vdčíme jí. Také náš otec nás poučoval při denním čtení Bible ráno a večer a měli jsme tetu a babičku, které nás seznamovaly s těmito Svatými Písmy. Ti všichni je milovali a my jsme to věděli; snad to byl ten skrytý důvod, který nás nevědomky přivedl k tomu, abychom Bibli též milovali.

Když se nyní od 5. Mojžíšovy knihy obrátíme ke Knize Přísloví, nalezneme zcela jiný druh napomenutí pro rodiče.

„Syn moudrý obveseluje otce, ale syn bláznivý zármutkem (trápením) jest matce své.“ (Přísloví 10,1; viz též 15,20; 19,13; 29,3)

Mohli bychom říci, že tento verš je v určitém směru shrnutím mnoha poučení Knihy Přísloví, která byla nazvána „Knihou mladého muže“, a na tom je mnoho pravdy, ačkoliv mladé ženy by na ni rovněž měly dbát. Zpozorujete, že v již uvedených i v dále citovaných verších je slovo určeno **synu** a nikoli **otci**. Otec mluví, a tímto otcem byl Šalomoun. Když čteme tato vážná, hřejivá slova, a pak pomyslíme na Šalomounova syna Roboáma a na všechno to zlé, co učinil, pak dvojnásob zřetelně vidíme, jak smutné to vše bylo. Jak jsme viděli, byla chyba u Šalomouna samého, a kořeny tohoto zla šly dokonce zpět až k Davidovi. Ale to nezmenšuje bolest, již cítíme, když čteme Knihu Přísloví, a přitom myslíme na Roboáma. Každé z jejích slov je pravdivé, a kdyby naše děti jenom jich dbaly, kolika trápení a bídy by zůstaly ušetřeny!

Chceme uvést některá napomenutí pro „syna“, která jak si všimnete, obsahují ta samá naučení jako ona z 5. Mojžíšovy knihy, jenom uvažovaná z jiného hlediska.

„Poslouvej, synu můj, cvičení otce svého, a neopouštěj naučení matky své.“ (kap 1,8)

„Synu můj, na učení mé nezapomínej, ale přikázání mých nechat ostříhá srdce tvé. Dlouhosti zajisté dnů, i let života i pokoje přidají tobě.“ (kap. 3,1-2)

„Poslouvejte synové, učení otcova, a pozorujte, abyste poznali rozumnost. Nebo naučení dobré dávám vám, neopouštějte vyučování mého. Neboť jsem byl syn u otce svého, něžný a jediný při matce své. On vyučoval mne a říkal mi: Ať tvé srdce drží pevně má slova, ostříhej přikázání mých, a živ budeš. Nabud' moudrosti, nabud' rozumnosti; nezapomínej, ani se uchyluj od řeči úst mých.“ (kap. 4,1-5 – část přel.)

„Synu můj, slov mých pozoruj, k řečem mým nakloň ucha svého. Nechat neodcházejí od očí tvých, ostříhej jich uprostřed srdce svého. Nebo životem jsou těm, kteří je nalézají, i všemu tělu jejich zdravím.“ (kap. 4,20-22)

„Synu můj, pozoruj moudrosti mé, k opatrnosti mé nakloň ucha svého. Abys ostříhal prozřetelnosti, a rtové tvoji šetřili umění.“ (kap. 5,1-2)

„Protož, synové, poslechněte mne, a neodstupujte od řeči úst mých.“ (kap. 5,7)

„Synu můj,... ostříhej přikázání mých, a živ budeš, a naučení mého jako zříteľnice očí svých. Přivaž je na prsty své, napiš je na tabuli srdce svého.“ (kap. 7,1-3)

„Zdaliž moudrost nevolá...? A tak tedy, synové, poslechněte mne, nebo blahoslavení jsou ostříhající cest mých.“ (kap 8,1.32)

„Syn moudrý přijímá (poslouchá) cvičení otcovo.“ (kap 13,1)

Všimnete si, že místa, jež jsme nyní uvedli, pocházejí z první poloviny Knihy Přísloví. V druhé polovině najdeme více napomenutí pro rodiče. Snad se Šalomoun této lekci, již tak vážným způsobem rodičům dnes představuje, naučil teprve ve svém pozdějším životě, když viděl, že už je příliš pozdě a není už žádná naděje.

Když jsme uvažovali o Elí a o jeho synech, uvedli jsme si některá z těch míst, která napomínají rodiče, aby užívali metly. Nechceme je proto opakovat s výjimkou Přísloví 23,13.14: *„Neodjímej od mladého kázně; nebo /u/*

mrskáš-li jej metlou, neumře. Ty metlou jej mrskávej, a tak duši jeho z pekla vytrhneš (správněji: „*od šeol zachráníš*“). Toto je místo Písma, které by se mělo nesmazatelně vtisknout do srdce všech rodičů. Často zapomínáme, že Bůh říká, že používání metly nám pomáhá ochránit naše děti před peklím. Použití metly je bolestné pro ně i pro rodiče, ale oč bolestnější je pro oba, když dítě musí strpět věčná muka v pekle proto, že snad v mladých letech mu chybělo trestání metlou!

Také Přísloví 19,18 bychom měli vážně rozvážit: „*Tresci syna svého, dokud jest tu naděje; ale nesnaž se, abys ho zabil.*“ (přel.) Pokud je větev ještě mladá a zelená, můžeme ji ještě ohnout; ale brzy ztvdne, a potom je pozdě. Pokud jsou děti ještě mladé, je tu ještě naděje, a v této době je můžeme trestat. I když vyrostou, může se stát, že musejí být trestány, ale to je pro rodiče i děti těžší postup, než když byly mladé. Mysleme na to, jak rychle přebíhá čas, kdy „*je ještě naděje*“, a využijme ho pro bolestivou stránku výchovy, aby to nebylo nutné později.

Je tu ještě jedno místo, o kterém jsme už uvažovali, o němž bych se však chtěl ještě jednou zmínit, dříve než opustíme tuto tak praktickou knihu. Je to kapitola 22,6: „*Vyučuj mladého podle způsobu cesty jeho; nebo když se i zstará, neuchýlí se od ní.*“ Toto se mi zdá být pro rodiče velmi povzbuzujícím zaslíbením, které, když na ně dbáme, může velice potěšit naše srdce na cestě, když se pokoušíme vychovávat své děti podle způsobu jejich cesty.

Slova dědečka jsou u konce. Velmi ho odsoudila. Ukázala mu, jak velice selhal a jak málo byl k takové práci schopen. Ale na těchto stránkách jsou zaslíbení a varování, rada a povzbuzení od Toho, jenž nikdy nezkłame. **O** **ta** se smíme s plnou důvěrou opřít. **Ta** nás mohou správně vést i v těchto posledních dnech, o nichž víme, že v nich nastanou těžké časy (2. Timoteovi 3,1). Naše selhání a naše slabost nás často mohou tlačit k zemi, ale vždy „*hleďme na Ježíše*“. Tam jediné najdeme sílu pro každý den. A vždy mějme na mysli: „**BŮH JE VĚRNÝ.**“

„K tomu kdo jest způsobný?“

(2. Korinským 2,16)

„Dostatečnost naše z Boha jest.“

(2. Korinským 3,5)

„VĚČNÉ JEST MILOSRDENSTVÍ JEHO.“

(Žalm 136)

